

BÜKKABRÁNY
KRÓNIKÁJA

Írta:
Jánosházi Sándor

B Ü K K Á B H Á N Y

k ö z s é g

K R Ó N I K Á J A

Irta

J Á N O S H Á Z I S Á N D O R

tanár

Bükksábrány, 1974. június hó

Hazánk felszabadulásának 30. évfordulója és Pártunk XI. Kongresszusának tiszteletére intézmények, vállalatok felajánlásokat tesznek. E két nagy jelentőségű esemény méltó megünneplésének jegyében készülnek járásunk falvainak krónikái is. Sokéves mulasztást kíván pótolni éppen a két nagy ünnepel kapcsolatokban

MOLNÁR ANDRÁS
a KSZMP Járásai Bizottságának első titkára

Dr. SZILÁGYI JÁNOS
a Járásai Hivatal vezetője

MOLNÁR JÓZSEF
a Járásai Hazafias Népfrent titkára

nagy jelentőségű kezdeményezésére és szervezésében meginduló krónikáinak. Szerény munkámmal én is szeretnék hozzájárulni a két nagy ünnepünk tiszteletére, a Párt, a Tanács, a HNF járási Vezetőinek felhívásához. Itt mondok hálás köszönetet a községünkben megalakult

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG
tagjainak

Balla Zoltán	tanácselnök
Barta Imre	párttitkár
Kurucz Miklós	TSZ elnök
Takács Lajos	iskolaigazgató
Kiss Imre	AFESZ igazgatóság elnöke
Dr. Melcher István	HNF titkár
Dr. Melcher Istvánné	kulturothonigazgató
Kón József	KISZ titkár
Tankó István	pedagógus

elvtársaknak, akikben szíves, segítőkész munkatársakra találtam, akiknek segítségével nélkül lehetetlen lett volna a krónika megírása.

Bukkabrány, 1974. június hó 1.

Jánosházi Sándor

A krónikairás célja : feltámasztani a multat halot-
taiból épülésünkre és okulásunkra.

Multunk megismerése erkölcsi kötelességünk, mert tör-
ténelmünk, a multunk lehet egyedüli emlékezetünk, lelkesé-
désünk, a tettek és az erőmerítés valódi kútforrása.

Ki ne emlékszne redős homlokkal, ősz fürtökkel is ke-
gyelotesen azokra az estékre, midőn áhitattal csüngtünk ó-
desanyánk beszédes ajkán, hallgatva az " én időmben..."
szegélyesen érdekes eseményeit.

Édesanyák, nagyapák sorra elvannak közülünk, magukkal
visszik az el nem mondott élményeiket, örömeiket és gondjai-
kat . A felnövekvő nemzedék pedig sodródik a rohanó élettel,
felejtji gyermekkorát, a nagyapákat, az eseményeket, hiszen
azok régen voltak, talán nem is érdekli már őket, és a mul-
tunk a feledés homályába vész, mert nincs időnk hátranézni,
pedig a történelem a mi tanítómasterünk is.

Hányszor hivatkozunk pedig arra, hogy " még a nagy-
pántól hallottam ...", vagy " a régi öregek azt mondták..."
és mégis hagyjuk, hogy a régi öregekkel a közvetlen környe-
zetünk multja is kivándoroljon a Kálváriadombra, és talán
jeltelen sírban porladjon örökre, mindenki által feledve.

Köszönet azoknak, akik felhívták figyelmünket arra, hogy
ne hagyjuk elpuesztulni nyomtalanul községünk multját, és ha
helyt adunk is a krónikánkban a pergő rokkák zümmögését ki-
sérő mesék felelevenítésének, a fonólányok dalainak, melyek

még csak évtizedek távlatába visznek vissza, öregedő emberek ifjúkori emlékeinek nosztalgikus felidézéséhez, a célunk az, hogy a rendelkezésünkre álló irások dokumentumok alapján közösségünk történetének hiteles és sokoldalú ábrázolásával megmentjük múltunkat a feledéstől, és elősegítsük a krónikát olvasók szocialista történelmi tudatának fejlődését, és ilyen módon segítséget nyújthassunk a szocialista építés során lévő, - szá - munkra is hatalmas - feladataink megoldásához.

Csakis úgy hozható a miif a méhez közelebb, ha megismerjük, ha azoknak a szemével nézzük az eseményeket, akik azokat átélték, és tevőanyag alakítói voltak.

Mindaz, ami főként a ma embere életében lezajlott az elmúlt harminc év alatt, az érzeteti hatását a jelenben is, de nyomait itt látjuk a falunk, a családok, az egyének élettörténetében is.

Községünk krónikája folytatódjék a mai naptól még részletesebb feljegyzésekkel. Legyen az a krónika a mindennapok történetének megszakítások és hézagok nélküli beszámolója, lakosságunk alkotó tevékenységének megörökítése. Írása már könnyebb lesz, hiszen a mindennapi munkánk során szerezhethetjük be információinkat. A tapasztalatok a krónikáiról agyában, szívében és tollforgató ujjai hegyén lesznek, és nemcsak az események kronológikus felsorolása lesz a krónika, hanem a történések végbementele hogyan járnak a megelvenítője, rögzítője és magyarázója is.

Lakosságunk élete, fejlődése, sikerei, vagy megtorpanásai tanulságul szolgálhatnak a jövőre, ha kiolvasható e sorokból, hogy milyen életszemlélet, műveltségi színvonal, milyen több év-

tized
előre
rek s
aktiv
nyagi
dását

Buk

tized óta továbbélő szokásrendszer húzza vissza, vagy segíti előre az egyszerű emberek ezreit csoportjaikban. Melyek azok a kötődésláncolatok, amelyek adott esetben meghatározzák aktivitását, segítik, vagy akadályozzák az előrehaladását, anyagi, szellemi, politikai, világnézeti fejlődését, felemelkedését.

Bikkábrány, 1974. június hó

I.

Községünk régmúltja

Bükkábrány község Borsod - Abauj - Zemplén megye déli részén a Bükk alján elterülő, alföldies jellegű, déli irányban azelűen lejtő domborúlaton fekszik, mely a község alsó végénél simul bele az alföldi rónába.. A mezőkövesdi járás keleti részében a Budapest - miskolci 3. sz. országos főutvonal mellett. Sály és Tibolddarác községektől délre mintegy 6-7 km-re, Vatta községtől nyugatra, és Mezönyéradtól északkeletre. A község egyben a környező községek természetesen körpontja is, mivel Kács, Tibolddarác és Sály utvonalai itt torkollnak bele a 3.sz. főutvonalba.

Tengerszint feletti magassága 118.60 m. Távlafi képét észak felől a dus láncolatú Bükk-hegység, keletről a vattai dombok jelzik, melyeken túl tiszta időben szépen látható a toka - ji hegy kup alakú csúcsa.. Nyugat felől a tardi dombok határolják, és a Kucik-éldalon túl kékallik a Míttra, míg dél felé sok falu tornyát mutató alföldi síkságon vész el a láthatár.

Bükkábrány már a történelem előtti korban is lakott föld volt. Környékén pl. Sályban is számos őstelep létezik. Félmillió éve él ember ezen a vidéken.. Bizonyítja ezt a tényt az 1909-

ben a répiáshutai Balla-barlangban talált gyermekkopony, melyet Hillebrand Jenő a Nemzeti Múzeum archeológusa ástott ki, vagy a Szeleta barlang világhírű ősemberi leletai, melyek a jégkorszakból származnak, és azt is bizonyítják, hogy itt a Kárpátmedencében a diluviumnak periglaciális éghajlatán kedvezőbb volt az időjárás az ember életkörülményeire, megtelepedésére. Bizonyítja továbbá, hogy a Sajó és a Tisza folyó mentén sok állati csontot találnak. Úrinocéresz koponyát Nagycsécson, a miskolci MÁV fűtőháznál egy 3 m 38 cm-es mammut-agyarral bukkantak. Megyénkben három ősemberi lelet került elő: a subalyuki neandervölgyi embertípus alsó állkaposa és medencecsontja a mousterien korból, az előbb említett Balla-barlangban talált lelet a magdalenienkori / a csontszerkezetek használatára nő / és a görömbölytapolcai nyakszirtecsont.

Az újabb ásatások és leletek azt mutatják, hogy míg a paleolitik korszak első felében / mousterien és aurignaci kor i. e. 100000 - 60000 év / az Alföldet borító jégár miatt a hegyvidékre jött ember a délibb, verőfényes részeket lakta, a második felében / solutrei és magdalenien kor / már a Szinva völgyét kedvelte.

A paleolitik vagy csiszolatlan kőkorszak legrégebbi kora a mousterien csak a subalyuki barlangban mutatható ki. A mousterien jellemző sajátossága, hogy az eszközformák az anyaghoz igazodnak. Csak egy oldalon kidolgozott süveg alakú nyílvég, félköríves kaparópengék a megjelenési formák. Ez a korszak csak a Cserépfalu melletti Subalyuk-barlangban található. A másik kornak, az aurignaci kornak a tárgyi bizonyítékai a hosszú pengék és a körök körül szilánkszerű nyílvégek, már ekkor a csont is megjelenik, mint használati eszköz. A szilvásváradi Istállóskő-i barlangban

a déli
irány-
alsó
járás
főut-
integy
szak-
es köz-
t tor-
pét é-
tai dom-
toka -
határol-
felé sok
tt föld
Földmíl-
t az 1909-

talált leletek. Ugyanezek voltak a Szeleta barlangban.

A csiszolatlan kőkorszakból a csiszolt kőkorszakba való átmenetet a mesolitikum képviseli. Ennek nagyzerű telepe a miskolci Ávason mutatható ki.

A völgyekben életlehetőség nyílik és a barlangok kulturája mellett a szabadtéri település és kultúra is megindul.

Ebből a korból származnak a mi határunkban talált edények is. Az ember sűrű vonalkézott rézeket karcol be az agyagba, de üres rézcsészék is maradnak, és ezeket kicsiszolja, úgy hogy szép szalagdíszes motívumok keletkeznek. Ezt néltán nevezi már a világirodalom is "borsodi kulturának".

Később is megszakítás nélkül emberlakta vidék volt a Bükk és az Alföld találkozásánál lévő lankás dombvonulatok sora.

Ezen a részen, le egészen Szihalemig különféle ősnépek tányáztak, akik a kelet felől jövő népvándorlások ellen sáncok mögöl igyekeztek megvédelmezni magukat. Ezeken a védőműveken belül voltak az itt élő néptörzsek szálláshelyei. A szihalmi földvár, a sályi Latorvár Üregei és az ábrányi halmok. De ezeket a tényeket bizonyítják a cserépváraljai, bogácsi kaptárkövek, melyek a kutatók feltevései szerint 2-3 ezer éves, kultikus célokat szolgáló faragványok voltak. Ezt látszik bizonyítani az a tény, hogy körükörül bevágások vannak a riolittufában az eljától a tetejéig, ahová az áldozatokat lehetett betenni az isteneknek. Ezek a törzsek nem véres áldozatokat mutattak be, hanem áldozati ételakkal, vagy terményakkal tettek eleget vallási kötelezettségüknek.

Községünk történetének másik legrégibb tárgyi emléke a felszínre került edények mellett az alsó temető, mely egy szkita sírdomb, egy kurgán. I.e. időkben, a VII.szdz-tól a II.szdz. közepéig élt ezen a vidéken az iráni eredetű és kulturájú nép. mely-

ak birodalma a délorosz síkságtól a Duna vonaláig terjedt la-
mán összefüggő fejedelemségekben. Fejedelmeiket, vezéreiket ugy-
temették el, hogy hamvasztásuk után a törze népe egy hatalmas
dombot hordott a hamvakat tartalmazó urna fölé. E hordott föl-
di dombot a község ma is temetőnek használja.

I.e. a II. szd.- től kelták, kvádok és jazigok és egyéb
szármata népek laktak e vidéken. Az 1950-es és a 60-as években
a környékünkön folytatott geodéziai feltárás során a volt al-
sóbrányi határban kelta sírra találtak. Az alsó temetőtől mint-
egy 300 méternyire kerültek elő a kökorszaki edények is.

Talán elég bizonyíték a lakott vidékre a tibolddaróci
bronzkori lészerszám, mely európai viszonylatban is egyik leg-
szébb bronzkori lelet. De az ároktői, mezőcsáti, bükkaranyosi
bronzkori telepek is a lakott vidék bizonyítékai.

De talán minden eddigi leletet felülmul az 1928-ban a
Zöldhalompusztán talált aranyzarvas. A különösen értékes lelet
37 cm hosszú, 409 g súlyu 0.700 finomságu veséri jelvény. A
zöldhalompusztai aranyzarvas abból a körből származik, amikor
a szkíták a legkorábbi görög állatképeket és azok egyes részle-
teit áttették a maguk stílusába, és a maguk stílusát már kifej-
lesztették. Az ezüst színű olvadé foltok azt mutatják, hogy
hamvasztásos sírlelettel van dolgunk, mert a föld is a lelet
környékén hamut mutat. Tekintve, hogy a mihi tükör is görög ha-
gát mutat, a leletek korát az I.e IV - V. szd.-ra tehetjük.
A kelták is nagy kiterjedésű telepeken éltek környékünkön.
A népvándorlás korában jazig-szármata népek éltek vidékünkön.
Mezőkövesden, Mezőkeresztesen és Mezőnyáradon találtak nagyobb
telepeket

Hun-avar emlék már több is van. Mezőnyéken 68 lovas sirt
tártak fel. 1938-ban Gályban tártak fel hun-avarkori temetőt.

Az ott talált leletek a mezőnyéki maradványokkal azonosak.

A honfoglalással kapcsolatos emlékek Anonymus révén maradtak fenn. Anonymus szerint a honfoglaló magyarok Kácstól /Csau / délre a Nyárad vizénél / a mai Kácsi patak / tartottak pihenőt, és innen indultak tovább az ország meghódítására. Utjuk Szihalmen / Zenuholm / keresztül a következő pihenőhelyig a Zagyva folyóig tartott. Ha fenntartással kell is fogadnunk Anonymus sok megállapítását, a nevek, a helységek említése, lakott, Anonymus által is ismert területekre adnak bizonyítékot.

A honfoglalás után a község területe, határának nagy része a Levédiában a magyarokhoz csatlakozott 8. törzs, a kabarok szállásbirtoka lett.

A törzs vezére akkor, amikor ezt a területet megkapta Örs vezér volt. Székhelye Kácson volt,

A község később, az első Árpádok alatt királyi birtok volt. 1221-ből származó oklevél említi először Ábrám néven.

Lövő és Tard községekkel együtt a borsodi várispánsághoz tartozott. Királyi birtok lévén, a királyi betelepítés folytán, valamint fekvése és földrajzi adottságai folytán nagyobb arányban fejlődött, mint a szállásbirtokokat egymásközt fosztogató nemesek / az Örs vezértől lezármazott családok / jobbágyközségei.

Ábrány községet Nagy Lajos király városi rangra emeli, és piactartásra nyer jogot.. Rajta kívül még 5 másik községnek adott piactartási engedélyt a megyében. A XIV. szd. végén a régi Borsod megyében összesen 13 községet emeltek mezővárosi rangra, Így községünk abban az időben mint város, jelentős hely volt. Mezővárosi rangját a török megszállás idejéig megtartja., bár a másik két város, Mezőkövesd és Mezőkarcaszent fejlődési útját a következő században nem érte el.

Zsigmond király idejéből / 1387 - 1437 / van feljegyezve egy Ábrányi Pál nevű ember neve. A Hanyadiak alatt Bessenyő és Keczor nemesi családok laktak. Buda elesete után / 1541 / Mahemed baba Borsod megyét is hódolásra szólította. Hajtha - tatlansága után 1544-ben Miskolc ellen indult 8000 főnyi sere - gével, és iszonyatos dúlását Miskolcon kívül 45 községgel e - gyütt Ábrányra is kiterjesztette. Földig felperzacsáta janicsár - jaival. A török hódoltság alatt a budai hasánnak fizeti az adót. Ennek ellenére a szolnoki és a füleki bég martalócai többször kirabolták.

Ujbóli felépítéséről nem tudunk, de 1582-ben már Boronkay Samu nyomán említés van tőve az eklózs íáról.

Sőt 1527-ben a mohácsi vész után az Ábrányi szomszédos Mezönyáradón elterülő Fekete-tó mellett / a mai vasutállomás közelében / Török Bélint árulása folytán Ferdinánd zsoldosai út - köznek meg Zápolyai hajduival, amikor a német zsoldosok a Sajó felé vezető útjukon - Egertől a Sajóig - a községünket is tel - jesen kifosztották.

1593-ban Borsod megyének el kellett rendelnie, hogy a vat - tai, ábrányi és tardi erdőket, ..." melyek az istentelen pogány - nak / töröknek / rejtekhelyül szolgálnak, a lakosok 12 forint büntetés terhe alatt kivégni tartoznak." Ez érdekes azért is, mert Tardtól egészen Harsányig teljesen búzatermő földek mellett haladhatunk el, fának ma nyom sincs sehol, még a völgyekben sem.

Mint kulturtörténeti emléket kell megemlíteni egy kedves szájhagyományt, mely még a századfordulón is élt községünkben, és elmeséli a község kialakulásának történetét. Az öreg g. Szabó Jó - zsef bácsi így meséli el a mondát.

" Nagyon régen, valamikor, amikor még sem Felsőábrányban, sem Alsóábrányban nem voltak még házak, és a két falu helyén csak egyetlen házikó volt, az alsóábrányi templom bal oldalán, melyben két testvér lakott, két nagyon gazdag, de árva lány. Az öreg Gallértfi két lánya. E két testvér egyikéé volt a felsőábrányi, a másiké az alsóábrányi határ, mint apjuk birtoka, melyet örökölték. A fiatalabb lány férjhezment egy felsőábrányi emberhez, és külön menván lakni, a felsőábrányi Sályi patak partján építteté házat a birtokukon élő cselédekkel. Míg az idősebbik testvér pártában maradván, minden vagyonát a képtalanra hagyta. Évek múltán a menyecskének hat lánya született, akik felnövekedvén, felsőnyárádi fiatalemberekhez mentek feleségül. Még a nevüket is tudom: Bartók, Bata, Bódogh, Lenkei, Regőczyi és egy Sas nevű katona. A desapjuk a vagyonát így hat felé osztotta. Így osztott dűlőket a falu. Regőczyi-feljáró, Lenkei, Bata-ludas, Bartók-ludas, Bódogh-szer, Sas-halom-lepos dűlőkre. A nők azonban nem szerették az erevalósi életet, vinezamentek feleségeikkel Felsőnyárádra. Az öreg gazdának ismét sok dolga akadt a földekkel. Volt egy nagyon hűséges cselédje, egy Menyhart nevű, akire rábízta a gazdálkodás vezetését. Szorgalmáért neki adott egy dűlőnyi földet. Idők múltán aztán elfordult tőle a szerencse, és földjeit lessan eladogatta, melyeket megvettek tőle névszerint Arдай, Bodnár, Bók, Csapó Csik, Csattos, Csandom, Derekas, Donkó, Gere, Gombos, Horváth, Józsa, Kiss, Labancz, Nagy, Novák, Pinczés, Ráczkevi, Szabó, Szakács, Vasas, Vizinczei, és Zólyomi nevű családok. "

Igy alakult ki Felsőábrány g. Szabó József bácsi regéje szerint.

brányban,
helyén csal
án, mely -
ry. Az öreg
sőbrányi,
lyet örököl
berhez, és
i építettek
estvér pár-
bvek multán
i, felsőnyá
is tudom.
katona. É
ülőkre a
s, Bódog-B
ték az er-
dra. Az ö
gy nagyon
szádkodás
Idők mul
an eladogat
Bók, Csapó
, Horváth
Szabó, Sza
i regéje sz

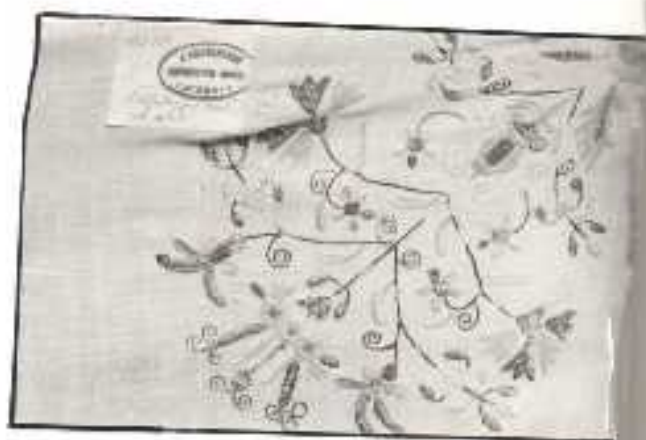

Trasztali cintányér 1691-ből C. S. J. J. J. J.

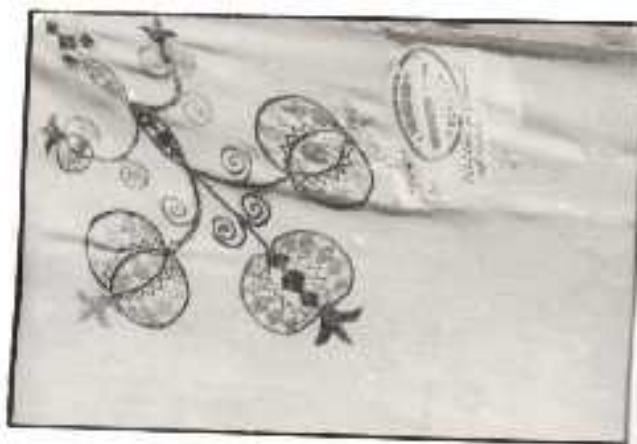
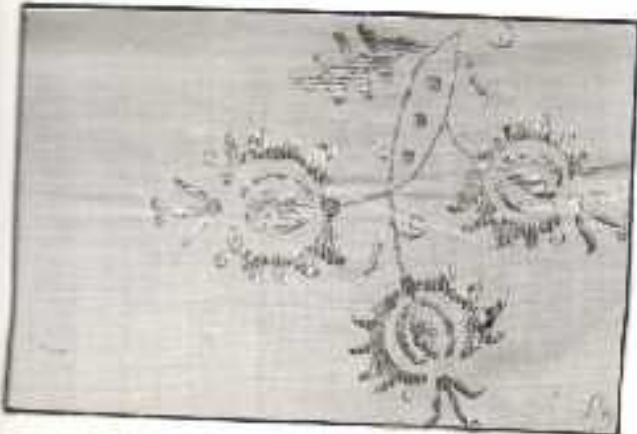

Ujfaludi fűzős edény 1772-ből

...
...
...

Eranszali toritők: aranyzállel hímözve az 1700-as évtizedből

A szászországi érmék és pénzérmék

Régiések, tárgyi emlékek a múltból nincsenek a községben,
csak a református egyház birtokában lévő, - az előző oldalakon
látható-egyházi edények és terítők.

Említettem, hogy a török hódoltság alatt a községet többször
is felégettik a rajta keresztülvomuló hadak, de legteljesebb a
pusztulás a szerencsétlen kimenetelű mezőkeresztési csata után.
1596. október 29-én szombaton délután 3 óra. A török 15.000, a
magyar-német seregcsapatok 20.000 embert veszítettek. E szomo-
s emlékü csatával kapcsolatban mag kell említeni, hogy 30 év ó-
ta nem járt török szultán Magyarországon. Mint uralkodók, sem Sze-
lim, sem Murad szultán nem keresték fel akár békességben, akár ha-
dúk élén magyar tartományaikat. Murad szultán halála után /1595/
Sza III. Mohamed, az új szultán különösen gyűlölte Báthory Zsig-
mondot, s személyesen akarta megfenyíteni. Mindenek előtt Eger meg-
védelmét tűzte ki célul maga elé.

1596. szeptember 20-án érkezett Eger alá. Eger akkori kapitá-
nya Nyáry Pál volt. Parancsnoksága alatt 3400 főnyi várkatona tar-
tzkodott a várban, mindenféle nemzetiségű őrségeként. Miután egy
török rohamot visszavartak számuk körülbelül a felére csökkent. A
török hat nyelven intézett felajánlást a védősereghez, hogy adják
meg a várat. Az idegen seldosok elvesztették bátoriségüket, Nyáryt
és néhány bátor tisztársát megrohanták, megkötötték őket, és 10
embert küldtek a törökhöz a megadás megbeszélésére. A török szintén
ragaszkodott ahhoz, hogy 10 emberüket beküldhessék a várba meggyő-
síteni arról, valóban előkészültek-e a védők a vár feladására, a fegy-
verletételre. A közben nyitva felejtett kapun mind több és több "ki-
váncsiakodó" török szivárgott be a várba, és amikor megfelelő szám-
ban voltak, előrántották kardjaikat, és leléválták az ellenálló

fegyvereseket.. Ez a szomorú eszt szept.13-án történt.

Közben Miksa főherceg megazapóródott seregével a török táborhoz közeledett, de előnyomulásával alkészett, mert a fontos várat már nem segíthette. A török már elfoglalta. Miksa táborában voltak Teuffenbach felvidéki kapitány csapatai és Báthory Zsigmond ardélyi fejedelem a maga seregével. Szokatlanul nagy had volt együtt. 40.000 - 60.000 ember állt vezetése alatt. A már elpusztított Mezőkeresztes mellett találkozott először a szultán és a király hada. Itt fejlődött ki az a három napig tartó harc, melyet az egykorú író "hatalatlan csodá-" nak nevez, mely valóban rendkívüli körülmények között zajlott le. Az első összecsapás okt.23-án folyt le, amikor a kisebbségben lévő törökök, - még csak az előhad állt tűzben vereséget szenvedett. Harmadnap azonban Eger alól megérkezett a szultán, a az egész török sereg, mely a Kápási szőlődombon, seregük bal szárnyán, Murad gyalogságát állította csatarendbe. A község keleti oldalán, az északról déli irányba húzódó Sasfalom-Lapos dűlő gerincén állt fel a királyi sereg jobb szárnya, Báthory Zsigmond magyar és végbeli gyalogosainak egységei. A dűlő közepétől kissé délre helyezkedett el Báthory a főcsapattal. A két szembenálló hadsereg között volt a falu a két patakkal. / A Sályi és a Kácsi patakkal /. A két sereg közötti távolság mintegy másfél kilométer lehetett. A régiek állítása szerint a helyi temetőben / a református temetőben / van egy eddig még fel nem tárt török-magyar tömegsír, ahová a csatában elesetteket temették. Ugyancsak ebben az időben ásott a török az alsóábrányi határban, - az u. n. Kőkút-dűlőben - egy kutat, mely ma is megvan, és a vize jó ízű, iható.

A török intézkedések a hadrenddel kapcsolatban olyan hiányosak voltak, hogy maga a szultán is a királyiak lőtávolába került, és jó ideig életveszélyben forgott. A török meghátrált, de Miksa nem ul-

...te, bár Pálffy ki akarta aknázni a helyzetet.. A döntő csatá-
ra így okt. 26-án szombaton került sor. A török rendezte sorait,
és maga kezdte meg a támadást. A királyi magyar csapatok olyan el-
száradtán vetették magukat a küzdelembe, hogy páni rettegés
szállta meg a törököket. Futottak a legvitézesebb janicsárok is. A
királyiak egészen a szultán sátráig rohanhattak. Ott azonban a
török megenberekeltte magát. Egy csapat, - a testőrség - vitézül vé-
dekezni kezdett, és példájára egyre többen siettek a szultán segít-
ségére. Nagy könnyelműség volt, és ez vezetett a tragédiához, hogy
hogyan a győztes lendületben levő királyi csapatok megkezdték a tö-
rök tábor fosztogatását, miközben a még azét nem futott törökség rá-
juk vetette magát, és lekaszabolta, visszaüzte őket. Szergejünkben min-
den fegyelem felbonlott, és egyszerre éppen olyan rémület fogta el
a harcossolókat, mint pár órával előbb a törököket. Neha közben volt
a hiadal, vak futásban kellett menedéket keresniük. Nem is a táborba,
hanem szerbeszét futva mentették pusztá életüket. Tömegtelen mé-
szároltak le közülük a törökök.

A veszített csata után teljesen elpusztult a község, mely akkor
csak jobbágyközsége volt.

Alsóábrány község a török uralom megszűnte után / 1686 / a köz-
ség határában királyi adományozás útján, a már itt előzőleg is bir-
okkal rendelkező Egrí Kántalan jobbágyközsége lesz. Története és sor-
ra a későbbi időkben azonos a jelentéktelen jobbágyközségek sorával.

1679-ban kapott nemességét a Menyhárt család elődje, Gyuróc Mik-
lós több rokonával együtt. A Menyhárt család megszűgült kutyabőre, az
eljáról lelógó 25 dkg-os pecséttel ma is a család birtokában van.

1711-ben újra tűzvész pusztítja el a községet. Egy év múlva már
újraépült. Ettől az időtől kezdve kisebb megszakításokkal irásbéli

feljegyzéseket találhatunk a református egyházközség irattárában. Ezek a feljegyzések egyházi vonatkozású dokumentumok. Innen tudjuk például, hogy a község 1810-ben újra leég, és az akkori lelkész, Kádás János is tüzhalált szenved.

Ugyancsak szomorú eseményről kell még beszámolni ebből az időből. 1831-ben súlyos kolerajárvány pusztított községünkben. A halotti anyakönyvek szerint csak Felsőábrányban 21 ember esett áldozatul a járványnak. Különösen a 30-40 évesek köréből szedte áldozatait. De találunk köztük 9 éves gyermeket és egy Kocsis Sára nevű 22 éves hajadont is, aki a bejegyzés szerint 1831. július 25-én halt meg. Mint érdekességet érdemes feljegyezni, hogy 1832 - 1849 közötti években egyetlen ábrányi ember sem érte meg a 70. életévét. Mind fiatalabb korban halt meg.

A XVII. és a XVIII. szd. fordulóján és a későbbi években magyar és szlovák jobbágyok települnek a faluba. Az utóbbiak hamar elmagyarosodnak.

A XVIII. szd.-ban a lakosok számát illetően fejlődésnek indult a jó fekvésű és jó termékenységu határa miatt a község.

Mária Terézia idejében / 1717-1780 / a királyi postának Alsóábrányban postahelyisége volt / felirásinos / Az épület újult postahelyisége ma is megvan. Jelenleg a tanácsháza.

Ez az épület a község, és valószínűleg a járdánk ma is legrégibb középülete.

80 centiméter vastag közfalaival, ha nem is a kívánalmaknak megfelelően, de ellátja feladatát. Sajnos szigetelve nincsenek a falai, így másfél méteres magasságban felvizesednek, kiülközik a salétrom, a festést nem bírja, és esztétikai szempontból sem kellemes látvány a málldozó falu szobák.

A tanterem épülete

Már évek óta vártunk arra, hogy a tanterem épülete felépüljön, de sajnos az anyagok hiánya miatt eddig nem sikerült megépíteni. Így, ha nem is a legideálisabb megoldás, a tanterem munkái elhalasztásra kerültek, és a tanterem építését idén szeptemberben is szüneteltetjük.

A régi épületek közül még mindig tanteremként a régi tanterem épületét használjuk.

A tanterem épületét 1920-1922-ben építették. A tanterem 1922-ben épült. A tanterem épületét Székely György építette 750 forintért. A tanterem épületét 1920-ban építették. A tanterem épületét 1920-ban építették. A tanterem épületét 1920-ban építették.

A tornyot is 1866-ban és mint a felírás is megemlékezik róla, mo-
lyot a torony oldalán helyeztek el 1896-ban renoválták.

A templom belső berendezése 1916-ban készült. A templom mű-
kinoszokkal nem rendelkezik, sem feliratokkal, sem domborművekkel
nincs ellátva. Az antik értéket jelölő kannák, urasztali feri-
tők a plébánián vannak elhelyezve.

A templomnak orgonája nincs. Dósa Bálint presbiter egy harmó-
niumot adományozott a felesége emlékére a templom részére.

A templom két harangja közül az egyiket, mely 296 kg súlyu,
Labancz József és neje készíttette 1905-ben. A kisebbiket Menyhárt
Ábrahám és neje Balassa Eszter öntette 1926-ban. A harang súlya
187.2 kg. 1320.- pengő értékű.

A sok tűzvész és ellenséges ülés, meguzállítás és egyéb szeren-
csétlenségek egyik oka a jözség földrajzi helye és fekvése. Ez a
vidék mindig útjába esett minden martalóc hadnak. A török megzál-
lás perenvidékén helyezkedett el, így az egri, füleki basáknak a
hatósugarában volt.

A kuruc korból nem maradt fenn semmi nyoma a szabadságharcnak.

Fekvése észak-déli irányu, mint az éles őskori folyóvölgy, fo-
kozatosan szélesedve nyílik az Alföld felé. Az uralkodó szélirány
észak-déli, így mindig végigégett a Sályi patak partján a falu né-
feleles házsora.

A szabadságharc után viszonylag nyugodt, csendes élete volt a
falunak. A lakosság száma emelkedett is, a századfordulón már 1120
fő volt.

A református egyházközség 1702-ben alakult. Az első prédikátor
Szoboszlay Mihály tiszteletes. Őt követte sorrendben a következő

A referátus templom

negyven hárfaletes:

Milaki György 1708

György Uzi Ferenc 1710

1711-ben elpusztul a kőszög. Időp.

Miskolci Márton	1712 - 1714
Kállai István	1714 - 1717
Ábrányi Péter	1717 - 1719
Doli András	1719 - 1721
Görgey István	1721 - 1723
Gyöngyösi Ferenc	1723 - 1737
Loceneci Mihály	1737 - 1744
Tunyogi Péter	1744 - 1748
Bádi Gergely	1748 - 1755
Csáti Szabó János	1755 - 1762
Szombaty József	1762 - 1770
Kardos György	1770 - 1778
Nyiry István	1778 - 1785
Szombati József	1785 - 1787
Szalontai István	1787 - 1789
Vinoze József	1789 - 1792
Szilágyi István	1792 - 1800
Göde István	1800 - 1802
Zinger István	1802 - 1805
Pap József	1805 - 1806
Szabó Sámuel	1806 - 1810
Kédas János	1810 - 1823
Szalantzi Mihály	1823 - 1832
Szűts János	1832 - 1833
Dóczy István	1833 - 1835
Budaházi László	1835 - 1842
Juhász József	1842 - 1852

Kállai Lajos 1852- 1859

Édes Ábrahám 1859 - 1874

Ágoston Sándor 1874 - 1875

Ráczkői Sándor 1875 - 1882

Peresztegi Gébor	1774 - 1792
Nagy István	1792 - 1806
Hormond Ádám	1806 - 1807
Szász János	1807 - 1811
Jettlénéyi Imre	1811 - 1847
Ludányi Antal	1847 - 1876
Foltin János	1876 - 1886
Répassy János	1886 - 1906
Bányász Endre	1906 - 1922
Rabecz Lajos	1922 - 1932
Haringh Lajos	1932 - 1933
Melicher Kálmán	1933 - 1945
Erdő István	1945 - 1947
Szentkláray Kornél	1947 - 1967
Erdődy Imre	1967 -

1729-ben a tardi plébános jár át misézni, keresztelni, temetni.

1741-ben Tibolddaráchoz tartozik az egyházközség.

1763-ban Eszterházy Károly püspök / akkor még nem volt érsek különválasztja Alsóábrányt.

Érdeemes megjegyezni, hogy 1829-ben Alsóábrányban

304 katolikus

22 református

11 héber

4 evangélikus lakos volt

Községünk lakóinak száma összesen 341 fő volt.

Ugyanabban az évben Felsőábrányban

197 katolikus

A katolikus templom

1 görögkeleti

336 református

133 nővér vallásos lakos volt

A község összes lakóinak száma tehát 1008 fő volt 1829-ben.

A templom előtti Nepomuki szt. János szobrot 1811-ben állítottatta Szász Vároly plébános, Magyarok út. János szob -

rot is a szent János malom mellett. Itt hét fő lakott a malomban.
A Canonika Vizitációból megtudjuk, hogy 1607. ápr. 25-én jött a faluba Mihályi József segédtanító, aki latinul és szlovákul is jól beszélt. Menykért János volt a másik tanító, aki egyben kántora is volt a templomnak.

Ebben az időben már zsinagógája és rabbija is volt a falunak. Szomorú számadatokat is kiolvashatunk a Canonika Vizitációból, az 1829-es évről. De ez nemcsak erre az évről vonatkozik, hanem fényt vet a község lakóinak anyagi körülményeire is. Azt a megállapítást teszi ugyanis a nevezett dokumentum, hogy alsóábrányban 96 tanköteles elemista gyermek volt, és csak 25 fiú és 15 lány járt mindössze iskolába, a tankötelesek 40 %-a. Mint a latin nyelvű szöveg megállapítja, a többi gyerek olyan szegényes ruházattal rendelkezik, hogy télen ezért nem járhat iskolába, őszel és tavasszal pedig lovakat legeltetnek, és más munkára fogják be őket szülei. Azt hiszem, hogy a környező községekben is általános jelenség volt, és egész Magyarországon is. A félféudális világban az urak osztály kisebb gondja is nagyobb volt, nem mint a gyerekek iskoláztatásával törődni.

Megtudjuk továbbá azt is, hogy ebben az időben Alsóábrányban Szilvási Klári, Felsőábrányban Szalai Mária volt a szüléznő.

Az anyakönyvi bejegyzésekből az is kitűnik, hogy pl. 1763-ban Ábrám néven szerepelt a község. 1829-ben pedig már Ábrány néven. Nyilván az eltelt 60 év alatt változhatott a neve, de erre pontos adatot sehol nem találtunk.

A Kálvária 1853-ban épült és szentelték föl.

A katolikus plébánia

Émléktábla a plébánia falán

1853-ban a község lakosságának a száma a következőképpen alakult:

Alsóábrányban 320 katolikus	Felsőábrányban 181 katolikus
6 református	389 református
7 zsidó	180 zsidó

Összesen: 1080 lakos	

1868-ban

Alsóábrányban 339 katolikus	Felsőábrányban 145 katolikus
5 református	430 református
7 zsidó	111 zsidó

Összesen: 1087 lakos	

A templom barokk oltára művészettörténetileg is számoltartott emlékek.

A katolikus plébánia falán elhelyezett emléktábla Répássy János plébánosnak állít emléket, aki 1886 - 1906 között, husz éven át volt a templom plébánosa.

Nevezetessége nem kimagasló lírai költészetéből adódik, hanem inkább a megelőző évekből, amikor még az Egri Érseki Tanítóképző magyar-történelem szakos tanára volt, és 1881-82. tanévben a III. éves képzőt Gárdonyi Gézát az első félévben magyarból megbuktatta.

Gárdonyi nem haragudott rá, még ismert író korában sem őriztette Répássyval neheztelését, sőt levelező viszonyban álltak egymással.

1899. nov 24-én a papköltő Hárfahangok című versgyűjteményével ő maga személyesen kilincsel kiadót keresni az "elégtelen"-t beírt kézírásai elhelyezéséért.

professzorét Alsóábrányban. Azt írja Répásynak többek között levelében: "Jani bátyám érdemei is csak jobban ragyognak, ha nevét egy kis plébánia nevével kapcsolják össze a feljegyzések."

Répásy találta Gárdonyit két évvel, és a 78 éves pap-költő így énekli meg diákja elmúlását, azót a diákját, akít az életben tanult meg becsúlni és szeretni.

Részlet a versből:

Dicső szép emléked: az egri várfaiak
Bebek-tornyán nyugazol akác lombok alatt.
Vitéz Dobó István ott keres fel téged
A régi dicsőségét elbeszélve néked.
Vigasztalásul meg csak azt mondja hozzád:
Ne csüggedj diákom: lesz még Magyarország!
.....
Vitézek hazája lett vári emléked
Ott pihennek veled az "egri csillagok"!
.....
Nyugvó poraidra Isten-áldás szálljon,
Álmod legyen üdvös - régi jó diákom!

Etnográfiaiilag ebből az időből nincs a községnek semmi egyéni jellege. Népviselete nem volt soha a lakoságnak, mely megkülönböztette volna más tájak viselésétől. Sem vasárnapi, sem hétköznapi viseletük nem bír lemlítésre méltó jelleggel. Olcsó - a nehéz megélhetési viszonyokhoz alkalmazkodó - vásári árut viselnek. Vasárnapi ruhájuk, - az ugynevezett ünneplő - mindkét nembelinél a fekete. A férfiak ceizmát viselnek. Nyáron a hétköznapi viseletük a ceig anyagból készült pantallós nadrág, a mezitlábba húzott, hátul csattos szíjjal ellátott papucs. Az idősebbeken még gyakran látni kenderből itthon szőtt bógatyát, és vasárnapokon hordott cifra szűrít. A fiatalabbak télen rövid, az örmegalléros télikabátot viselnek, de csak ünnepeken. Hétköznapi inkább jubhörből készült bakocsot. A nők fekete himzéssel

Kőfaluas szoba-konyhás ház

Gerendaszőlőspis tornacs ház

Köszlőpus tornácós ház

Köcsösabb parasztház

Építkezési módjukat az anyagi körülményeik határozzák meg. A tehetősebbek kőalapon, szigetelés nélküli vályogházat építenek. Cserézsindellyel fedik, két szobával, középen a konyhával rendelkező házak ezek. Külön magtár és istálló található az udvarukon.

A szegényebbek csak szoba-konyhás házakat építenek, kis kamrácskával. A házukat nádval, vagy zsúppal fedik.

Talán e két típus között lehet még egy harmadikat említeni, a gerendaoszlopos, léckorlátos tornácu / gang / szoba-konyha-kamrás házat.

Ilyen típusu ház még mind a mai napig jónéhány előfordul a községben. Különösen a sagukramaradt öregek tulajdonában. A tetőtartó faoszlopokat felváltotta a kőoszlop / mely vöröstéglából épült, és szabadon áll a folyosó, a gang, mert korlátja nem épült. Főleg a módosabb emberek lakóházai ezek a huszas- harmincas évekből. A hátsó szoba a folyosó szélességével nagyobb, mint az első. Az első szoba az ugynevezett tisztaszoba, vagy elsőház.

A módosabbak az első szobát még le is padlózták. A hátsót alápincézték. Ez a szoba csak részelt padozatu. Legtöbb azért a földes szoba a faluban, de az ágyak előtt mindenütt található ricupokróc, vagy olasz szőnyeg. A ricupokrócot itt helyben szövik hulladéék rongyokból. Tarka keresztosikos pokrócok ezek. A butorzat is egyszerű.

A fal mellett nagy karoslóca van a szoba első, utca felé eső sarkán. Derékszögben van elhelyezve az utcai és az udvari fal találkozásánál. Mellette festett láda. Rendszerint egymás végében a két ágy. Magasra vetve, hiszen az első lány ágyneműje is ebben van bevetve. Az ágyak előtt vannak a székek. A két ablak közt, szem-

Karoslócsa szobasarok

Régi ágy magára vetve

Em alatt a kaszli / komót / tele poharakkal, is egyéb olcsó, bu -
csukon kapható színes figurákkal, / tükrös nézeckalécoszív, torduló
csarópangyalok színesre festve /. A sífony / ruhásszekrény / is talál-
ható a tisztaszobában. Ebben az eladólány, vagy a menyecske stafi -
lungja van. Az öreg asszók a lédszobában, a hűtő szobában, vagy a kamrá-
ban tartják ruhájukat. A boboskemenye mellett, a garabára akasztva
csúng a garda színes csizmája. A falakat fehérre mészelik. Képek kü-
szül csak esetleg a kinagyított, és kézzel festett emlékei fénykép,

Katonai emléktábla

vagy a színes nyomású "Katonai szolgálatom emlékére" felíratu kép található, főleg az első világháború idejéből, ahol a nyargaló ló hátán színes huszárfigura van nyomtatva, melyre a fejet az illető katona fényképéből vágják ki és ragasztották a nyargaló huszár nyakára, mindegy, hogy az illető vitéz gyalogos volt-e, vagy tüzér.

Gyakori a Házidíszítés kép, alatta a feszület a rózsafüzérrel, a református családoknál a fekete alapon ezüst botúkkal egy szoltéridézet.

Könyv csak imakönyv található a háznál, esetleg alvélve kalendárium.

Ónsúlyos, festett tányéru ingadóra már nem minden háznál található.

Az asztal fölött lóg a festett ernyőjű nagy petróleumlámpa. Színes, virágos ernyője az egyetlen vidámabb színfolt a szobában. A lakások 80 %-a mestergerevés, deszkázott mennyezetű. A buboske-mencsében izákkórrel fűtenek.

Zeneszerszámok közül csak a házi készítésű citera, és a ritkábban előforduló harmonika található. Ezek szólalnak meg téli esteken, amikor korán sötétedik, és a lakosság csak a házkörüli, az állatok ellátási munkájával már négy óra körül végez. Akkor összegyűlnek a szomszédokban, egyszer itt, mászor a másik háznál, és a kis kenderföldek hozását, a nyáron letépett lühatollat, mese és nótaszó mellett fonják, illetve fosztják az asszonyok, lányok. Kimondottan fonóházak nincsenek a faluban.

Emlékezésre méltó népszokások sincsenek, bár alkalmi / Unneni, névnap / köszöntők és természetesen a lakodalmi rigmusok ma is élnek.

Buboskenes

Az egyik száz év előtti gyermekközönség névnapra, így szól:

Egy kis ténfa eszegett a csizma orrára,
Az is letöröltem Brassébet napjára.
Nem kell nekem kalács,
Egye meg a tanács,
Inkább kell egy pótra,
Vetem a zacskóba.

Pótra-mésfél garast érő váltópérsz 200 évvel eszegett. Póltura.
A lekodalmi rignusokat elmondja a vőfély. A legki napján már
minden rignust a fővőfély mond, aki az esküvőre kíséri a menyasz-
szonyt. A hávegató rignusokat a menyaszszony és a vőlegény vőfélyei
is mondhatják.

Hivogat ó vere

Köszöntöm e házat Istennek nevében,
 Lejtem ennek népét csendes békeségben.
 Vőfélye vagyok én egy hí jegyes párnak,
 Kik az életben még külön úton járnak,
 De most egyesülnek, ha Isten akarja,
 Míg a hideg szívből őket eltakarja.
 A dícső esküvő délután megy végbe,
 Csak hogy a dolgnak nem lesz ezzel vége.
 Vőlegény urunk és a kedves szülei,
 Még a szép menyasszony hírnöke vagyok itt.
 Kovács Pál barátom a berék vőlegény,
 Még Menyhart Juliska követe vagyok én.
 Mert mind a két család általam hívhatja
 Szombaton délután a lakodalomba.
 A vőlegényéknél nagy mulatság készül
 Oda hívogatom önöket vendégül.
 Teljes tisztelettel meghívom e házat,
 És elfogatója leszünk e családnak.
 Az asztal számukra meg leszén terítve,
 Pár hordó boruk is csapra leszén ütve.
 Jó pár ételtől fog görnyedni az asztal,
 A borcskancsó meg mindenkit vigasztal...
 A cigány is ott lesz, ráhuzza majd szépen,
 Kínlatlatják hát magukat ekképpen.

Most már bizalommal engedelmét kérek
 Nagy bátorságonért, hogy ide beléptem.
 Eltávozzon innen reménységgel telve,
 Hogy a meghívásom nem lesz elfeledve.
 Ha az Isten segít e napot megérnem,
 Ott majd találkozunk, jöjjenek el kérem!
 Legyen hát dícsőség magyban az Atyának,
 Tisztelet adassék e hajlék urának.
 És ha nem vetik meg szíves hívásunkat,
 Szombaton délután elvárjuk magukat.
 Jöjjenek el őket templomba kíséreni,
 Szeretetük láncát ottan összekötni.

A menyasszony meghívása.

Dicsérettessék Józus szentséges szent neve,
 Áldásával legyen ez a hajlék tele.
 Melyet bőven adjon jószágos szent keze,
 Azt kívánja szívünk, s mindenki érte.

A vőlegény urnak vagyok én küldötte,
 Aki megbizását lelkenre kötötte.
 Általam mátkáját kérem í fűlötte,
 Legyen követének sikeres a jötte.

Amint megbeszéltek a múltkor a hűtőn
A szent esküvésük, hónap déltájt lézen.
Azért a menyasszonyt szépen arra kérem,
Hogy majd idejében legyen kézen szépen.

Hogy majd elmehessen a szent áldozáshoz
A vőlegényével a fényes oltárhoz.
Jövetelmünk most csak ez volt a célja,
Isten áldásával teljék a hajléka.

A nyoszolyólány meghívása

Tisztelettel tesszük ide be a lábunk,
Ennek a jó háznak jó napot kívánunk.
Egy derék barátunk esküvőre készül
Egy nyoszolyólány kell a vőlegény részül.

E szép tisztességet a lányuknak szántuk,
Most a kérésünket felhozni kívánjuk.
Ne mondjanak nemet, hiszen mi jótállunk,
Hogy a lányuknak nem lesz bajuk nálunk.

Eljövünk majd érte szombat délben szépen
Mánap visszahozzuk rózsás egészségben.
Kedves bátyám uram, nénényasszony kérem,
Engedjék lányukat a lagziba vélem!

Indulás a menyasszonyos házhoz

Kedves sergeseim, Isten szent nevében
Induljunk el innen csendben, békeségben
Vőlegény urunknak keressük fel párját
Az ő drága kincsét, kedves menyasszonyát.

Szeressük az neki kedvet, boldogságot,
Hozzuk a kedvére egy szép gyöngyvirágot!
Induljunk el tehát csendben, békeséggel,
Jöjjenek utána, mindnyájukat kérem!

Bekészítő a menyasszonyos házhoz

Ma hajnalban alig, hogy virradt a reggel
Csazegyülekestünk szép, számos sereggel.
Jöttünk estén csendben hajlékukba végre
Kedves menyasszonyunk nagy tiszteletére.

Néznagy urunkhoz is van egy kis kérésünk,
Ottkinnt várakozik szép sereg vendégünk.

Legyen hát szives most őket befogadni,
Mi sem fogunk érte adócsok maradni.

Menyasszony beköszöntő

Itt áll a királynő, fején koronával
Aldja meg az Isten szerelmes párjával !
Adja meg, hogy fésző rózsákat fakasszon,
Boldogságuk számos esztendőig tartson !

Amennyi viaszépp van a Tisza madrében,
Amennyi a fűzál világ mezejében,
Ahány bimbó nyílik a Flóra kertjében,
Annyi áldás szálljon rá az életében !

Templombaindulás előtt

Ittvan hát a nagy nap, most végre felderült,
Gondunk a sötét éj fenekére morúlt.
Mint rég a Messiást, úgy vártuk e napot,
Szemünkben az öröm, s remény fénye ragyog.

De legjobban örült a vőlegény párja,
Nincs boldogabb leány szerte a világban
Vár is rád már a templomban az oltár
Mely neki sok édes, boldogságot feltár.

Ebbe a kajlékba is most azért jöttünk,
Hogy az anyja előtt buzgón könyörögjünk.
Éressze leányát velünk a nagy utra,
Halljon rá az égnek áldásköszöruja.

Lépjön a menyasszony a szép oltár elé
Nézzen szemével büszkén az ég felé.
Mondja el az esküt ország, világ előtt
Kedvesével a pap had kösse össze őt.

A menyasszony bucsuja

Tisztelt násznép !
Hallgassuk meg most a bucsusó szavakat
Mielőtt elhagynánk a tisztelt házukat.
Mely illő mielőtt ily utra indulunk,
Isten, ember előtt szépen elbucsuozunk.

A mi menyasszonyunk most ekképpen szólna,
Hogyha oly nagyon nem elfogódott volna.
Így hát, had szóljak én helyette most kérem,
Elmondom, mint akar elbucsuozni szépen.

Örömmel virradt fel számomra a reggel
Örömmel üdvözöltem ártatlan szívemmel.
De most a keblemet nagy bánat fogja el,
Drága jó szüleim, hogy is induljak el ?

Hosszu az én utam, melyre most indulok,
Azért jó Istenem, tehozzád fordulok.
Mert na változik meg életemnek útja
Vagy nagy boldogságra, vagy örökös bura.

Mert tovább veletek én már nem lehetek,
Hogy el ne bucsuazzak, anélkül nem megyek.
Most a nekedlőnek némuljon pengése,
Mert bucsuzásomnak most léazon kezdése.

Először is atyám, szóm hozzád fordítom,
Búcsuzó beszédem zokogva indítom.
Köszönettel veszem a sok-sok gondodat,
Hogy így felneveltél, kedves lányodat.

Sohasem feledlek el, sohasem tégedet
Az Isten áldja meg minden lépésedet.
Mésanyám mikor tehozzád beszólok,
A szívemben akkor nagy fájdalmat érzek.

Teneked köszönöm, hogy e földön élek,
Ma hogy felneveltél, hálát adok néked.
Te irányítottad eddig az utamat
Lelkemről elűztél minden sok gondomat.

Te teljesítettél mindig a vágyamat,
A széltől is óvtad kedves lányodat.
Isten rendelése, hogy tőled elváljak
Választott férjemmel külön uton járjak.

Most, habár tetőled más uton haladok,
Mégis mindenkor a te lányod maradó.
Most ezért könyörgök, az egyért teneked,
Tartsd meg énrántam mindig szereteted.

Légy szerető anyám, bár nem leszek veled
Áldja meg az Isten minden lépésedet.

Kedves testvéreim álljatok elémbé,
Mert keserves könnyek áradnak szememben
Eddig mindig jókat kaptam én tőletek,
Most az elválásom történik tőletek.

Kedves lánypajtások, mind, akik voltatok,
Tíhozzátok is már csak búcsút mondhatok.
Ne fogjon rajtatok semmiféle átok,
Kedves barátnőim így szólok hozzátok.

A szerencse mindig melléttetek álljon,
Es mindegyiketek karjaiba zárjon,
Legyen mindnyátoknak hű szerelmes párja
Kikben mindegyiketek örömöt találja.

Már jó egészségben itthagylak titeket,
Az ur áldása tartson meg benneteket!
Vigasztalja szépen bágyadt szíveteket,
Már megyek, kísérem az én kedvesemet.

Beközöntő a vőlegényes házhoz.

Alázatossággal lépünk be a házba,
Az Isten házából kedves uram bátya
Egy új tagot hoztunk, szép is mint a róza
Ez a ház lesz mostnár az ő gondozója.

Fogadják jó szívvel az új gyermeküket,
Erre kérem szépen most kegyelmeteket.
Sírásra és bura sosem legyen oka
Legyen ez a ház a jó meleg otthona.

Most pedig amíg a vacsora elkészül,
Amíg a ropogós jó pezszenye megsül,
Húzd rá cigány vigon, mert unjuk a várást,
Nezsa fiatalok, járjunk el egy csárdást!

Vacsorára hívó

Tedd le a hegedűt, mellé a vonót is,
Ha sok van belőle, megárt még a jó is!
Egy kicsit pihenjünk, üljünk az asztalhoz,
Mert a szakácsnő már harapnivalót hoz.

Jön a csigaleves a töltöttkáposzta,
A szakácsnőnk ezt a nagy örömhirt hozta.
Készzen a vacsora, nem kell semmi ahhoz,
Mégkérek mindenkit, sáradjon asztalhoz!

A csigaleveshez

Itt az első fogás, sietve behoztam,
Jaj, hogy el ne ojtsem, mindig imádkoztam.
Bors, sófránnyal jól megfűszerezésmoztattam,
Szakácsné asszonnyal kétszer is sózattam.
Ilyen csigaleves nem mindig sikerül,
Csak akkor örülök, ha e tál kiürül.
Tessék eszeálni bőven, kétszer, háromszor is,
Van ám még belőle, láttam én magam is.
Had látom mielőbb üresen a tálát,
Kivánok önöknek nagyon jó étvágyat!

A levesthuszhoz

Gyenge borjúhus ez tormával, céklával,
Csak harminc tavasszal járt ki az anyjával.

Gyengesége miatt a szénát nem ette,
Szegény ifjú állat, csak a korpát nyelte.
Itt van a kakas is egész tarajával,
Nem baszkodik többet a szomszéd tyukjával.
Hogy jutottam hozzá, ezt is elbeszéltem,
Hallgassák ezt még meg, türelemmel kérem.
Háromszor estem el, enig lecsaphattam,
És a szakácsnénak koppasztani adtam.
Ő meg bemértotta forróvízes táliba,
Nem szaladgál többet a járce nyomába.
Nem szaladgál többé, nem is kukorékol,
Inycsiklandozóan lesz a tányérből.
Fogjanak csak hozzá, nagyon szépen kérem,
Csak csontja maradjon meg a szegénykének.

A töltöttkáposztához

Ezt már nem dícsérem, ne is várják tőlem,
Kilenc üsttel főttek az aszonyok belőle.
Rszkása az alja kolbász a teteje
Három dísznő husa van darálva bele.
Ez ám a magyarok híres előétele,
Borsos, paprikás, és tejfel a teteje.
Aki ebből egyszer jól bekanalazott,
Zsákhordó rácból is földhözvágott hatot.
Aki a tányérját kétszer is tetézi,
Magát a hetedik menyországban érzi.
Ne járjon hiába, aki ezt beozta,
Ime itt van kérem a töltöttkáposzta.

A pecsenyéhez

Közürülje mostan mindenki a kását,
Frisz pecsenyét hoztam, még hozzá sokfélét
Nincs párja étkek közt a frisz pecsenyének,
Mert ez vidámságot szerez a gégenek.
A mi ósapáink sokáig mért éltek?
Azért, mert borral és pecsenyével éltek.
Bökje hát a villát ki-ki pecsenyébe,
Mert az ebédünknek közeleg a vége.
Van mellé jó kása, üntve zsír színével
Akinek foga nincs, rágja az inyével.
Mert ki ebből eszik, fixet erazonyével,
Vagy majd megdöfődik fakanál nyelével.
Ugyes ember volt az, aki kitalálta,
Ki a makarónit először csinálta.
Gyönyörű a színe, zamatos az íze,
Ha ránéz az ember, már örül a szíve.
Szürek, szép lányok, ne beszélgessetek,
Ki ebből nem eszik az férjhez nem mehet.
Egyben tüközzátok is szölok legények,
Ki ebből nem eszik, nem kap feleséget.

A süteményhez

Finom fehér lisztből készült e sütemény
Cukorral vegyítve, nem is olyan kemény.
Mazsolaszóval van telítve tele,
De sok más dolgot is tettem még bele
Oly édes e tésztá, mint a csurgatott méz
Mentan megkívánja az ember, ha rá néz.
Szereti is nagyon minden asszonyféle,
A lányok se tudnak betelleni véle,
Még a férfinek is eléggé szereti,
Tessenek hát kérem, lássunk bátran neki.
Kinek meg a gyömré korogna belülről,
Szóljon csak nyugodtan, kezdhetjük előlről.

A menyecsketáncoshoz

Im, itt áll előttem az ékes menyasszony,
Hogy menyecske fővel először mulasson.
Minden vendégének egy táncot juttasson,
Keresett pénzéből új cipőt varrasson.

Táncoljon hát vale mindenki egy kurtát
De ne ne tiporják a cipője sarkát!
Gondoljanak arra, hogy drágáért varrták,
Ezért hát tömjék meg bankóval a markát!

A násznagy uramnál van egy üres táncvér,
En kezdem a táncot, a többi még ráér.
Addig ballagjon el tizesért, húzasért,
Te meg cigány huzd rá az új házaspárért!

A középbe kitett tényérbe minden táncolni szándékozó férfi,
de még a nők is megtáncoltatják a menyasszonyt; kötelező beletenni a
menyecsketáncosra szánt pénzösszeget.

Valamikor ez szinte csak jelképes összeg volt, de ma már
egész versenyt üznek belőle. Nem ritkaság pl. 30-40.000 Ft "Üsz-
szetáncol"-ása sem a lakodalmakban.

A nászajándékok terén is ez a helyzet. Valamikor csak a tyu-
kot, tejást, csigalisztet vittek a lányos házhoz, a lakodalomra tor-
tát, süteményfélét. Ma már a hűtőszekrény, televízió, szőnyeg a rangos
ajándék. De erre még visszatérek a megváltozott mai életünk leírá-
sánál.

A falu életét megkeserítette az első világháború kirobbanása.
A két községből 220 embert szolgált Galícia, Bosznia harcom-
szíra, a Piave, Isenzó menti lövészárkokba a parancs. Négy hoz-
su év, férj és apa siratása volt a kísérője a világháborúnak.

39 ábrányi férfi nyugszik távoli országok feltelen tö-
megsírjaiban, akik soha nem térnek többé vissza családjukhoz.
38 ember életét követelte az értelen háború.

Tizen egész életükre megrokkanya váncsurogtak haza ki-
szándulva, a négy éves szenvedés, nélkülözés után a messzi
csataterekről.

A Tanácsköztársaság ideje alatt felcillant a remény a
proletárok szívében. Sajnos nem volt idő a fegyveres támadások
vissaverése közben arra, hogy a sok évezzedes urizmus, a
kiszármányolás után, az egyszerű dolgos embereknek, - a csalá-
doknak, munkásoknak, kovácsoknak, szelidőknek - a hirtelen érez-
hetően javított volna a nép uralomra jutása. A reakció fegyveres
támadásait kellett visszaverni.

A Forradalmi Kormányzótanács utasítására 1919. március 23-
án átalakították a végrehajtó hatalmat Borsodban is. Miskolcon
a város és a megye élére 3 - 3 tagú direktóriumot választottak.
Sajnálatos, hogy a hat tagú direktóriumban egyetlen kommunista
sem volt.

Meglepő gyorsasággal létrehozták a járásek és a községek
új hatalmi szerveit is. Járásek élén "biztos" állt.

A falusi tanácsokban 100 lakosonként 1-1 tanácsos tag képví-
selte a községet.

Megyeaszerte négyüléseket tartottak.

1919. április 6-án Mezőkeresztesen volt négyülés. A környe-
ző falvak, így Ábrány küldöttei is, Ráczkevi János és Majzik
Sándor résztvettek a mintegy 4000 hallgató soraiban, és lelkes

hangulatban hallgatták meg a szónokot.

A politikai és a katonai helyzet rendkívül feszült volt.

1919. május 2-án a csehszlovák intervenció seregei bevonultak Miskolcra.

1919. május 20-án hajnalban megindult a magyar vörös hadsereg offenzívája a város felszabadításáért. Déltől este 6 órára már a Forgó-hídnál állt a vörös katona.

Az Ugyek június-júliusban rendkívül nehézé váltak. A járási szervek megfogyatkoztak, tevékenységük akadozott, a községi tanácsok nem funkcionáltak, a munkafegyverrel megglazult.

Általános jelenség volt, hogy a szegényparaszti elemek kiszorultak a községi munkástanácsokból.

Ábrányban a munkástanács elnöke Rézkevi János volt, tagjai pedig Tóth Sándor, Takács István, Majzik Sándor és Czudar Mihály.

A községből öt vörös katona harcolt a proletárhatalomért.

Az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom katonája volt Rézkevi Ábrahám komiszár, Rézkevi Gábor és Készáros József közkatonaik, akik a Szovjetunió területén harcoltak az intervenció ellen.

Készáros József hátsó felidézéi elbeszéléseiben, 1917. decemberében, karácsony előtt két-három nappal történt nagy élményét, amikor egy hideg éjszakán a Néva partján, a város havas utcáin rakott őrtűzek mellett melegező katonák között megjelent Lenin elvtárs. Sietett valahová, de barátságosan érdeklődött a tűz körül tepogó katonáktól, hogy "nem fáznak-e nagyon, elvtársak?"

A magyar vörös hadsereg katonái voltak Soós Imre és Vályi József, akik résztvettek Miskolc felszabadításáért folyó hadmű-

A község életében sajnos nem hozott érezhető javulást a Tanácsköztársaság proletárhatalma, hiszen a rövid idő nem volt elegendő arra, hogy a munkástanács olyan intézkedéseket hozhatott volna, mely gazdasági, vagy kulturális téren a nép javára észérhető eredményeket mutathatott volna fel.

Az ország háború utáni kifosztottsága, leszegényedése, a fegyveres harc nem tette lehetővé a lakosságot anyagi és szellemi téren érintő intézkedések meghozatalát. A remény azért élt, és a nép hitt abban, hogy az intervenció csarutok leverése után, a hatalomra jutott proletáriátus gyökerees változást hoz népünk életében.

A Horthy-rendszer urelomra jutása után a kubikosélet és a szegénység volt osztályrésze községünk szegény lakóinak. A mindennapi kenyér megszerzése is súlyos gondokat jelentett sok családnak. A hangzatos ígéretok, a kormány népellenes politikája, a munkát bõven adagolt irredentizmus nem látatta jól a munka nélküli élõ kubikosokat, napszámosokat, szunyasokat és sokgyermekes családjaikat.

Jött a osendõrség, a loventintézmény bevezetése. Célja, az urak rendi pozícióinak megszilárdítása és védelme, illetve a fiatalok vakfegyelmének, urtisztolatának, harci szellemének öbrentartása, sőt fokozása, a feltétel nélküli tekintélytisztolat. Az ifjuság átnevelése az urak osztály szolgálatára. Visszaszerezni a Trianon következtében elvesztett földesuri birtokokat Erdély és a Felvidék területén, a Bácska és a Bánát " kenyeret adó gazdag földjeit."

Minden rosszat Trianonra kentek. Jöttek a jelszavak: "Csontmagyarország nem ország..." Egy halga hitnek a bealykolása, a hatalom felkészítése egy újabb háborúra.

Hangzatos jelszavak, nemzetiszínzalagosa csinnadratták a képviselőválasztásokon, melyek némiképp felrázták a községet, mozgalmasságot hoztak a szürke, robotos hétköznapi életébe.

Ez a mozgalmasság rajnos a községet pártokra szakította. Edig csak a vallás volt az oka a két község ellentétének. Felső-ábrány ugyanis református község volt, Alsóábrány katolikus. A vita akkóról folyik már évtizedek óta, hogy melyik a különb, az igazibb, az üdvözítőbb vallás. A nagyszülők beleoltják az unokákba, és a kis falu áporodott, kenyérgondos életét motoroságosan zavarják meg a szinte középkori fanatizmussal hadakozó "hitvitázók". Főlöelages talán megemlíteni, hogy sem az egyik, sem a másik fél nincs felvértezve az apologetika fegyvereivel. Ezt olyan ártelomben használom, hogy a teológia azon részét, mely a vallási tételek racionális uton való igazolására törekedve érvelne, bizonyítana, mert azt egyik fél sem ismeri. Itt a "csak" a döntő, hogy miért van az egyik, vagy a másik félnek igaza. Bizonyosságot nem tud, érvelni képtelen, így a "csak" -kal intési el az igazába vetett meggyőződését.

A képviselőválasztások négy évenként visszatoró mandátumvezető korteskedései csak olaj volt a tüzre.

Szavazati joggal csak a nagykoru és a 6 elemit eltégzett felnöttek rendelkeztek.

A többiek csak tüzeltek magukat, családtagjaikat, egyik, vagy másik jelölt ellen, vagy mellett.

A választások előtt egy héttel már felállították a kortes asztraktat, ahol etették, itatták a képviselők főkortesei, az u.n. kortesagadák a népet. Megszülettek a dicaérő és a gonydalok. Alkalmi füzefapótták költöttek a rigusokat a jelöltek mellett, vagy ellen.

szász nyomaifestéket nem tűrő szövegekkel.

Imre egy kortesdal 1910-ből.

Járó Imre mivé lottél,
Sturmann hurkát minék ettől,
Hogyha Bottlik mellé állasz,
Nem kötik fel most az állad.

1933. februári képviselőválasztásról.

Cirkuszküldetésény jött be a falunkba,
Majontáncoltatók, gyertnek a cirkuszba!
Helyet adott nekik vitéz Gomba Kálmán,
Beszédét cifrázza, jól meggyarodván.
Vitéz Gomba Kálmán az asztalra állott,
Hogy bemutassa a cirkusztársaságot.
Nem cirkuszosok ők, egész másért jöttek,
Hát ők a faluba mandátumért jöttek.
De ahogy megjöttek, úgy el is mehettek,
Mandátumokra itt azért nem tehetnek.
A jelöltünk Szabó Károly ezredes,
Szülőföldje Borsod, Mezőkeresztes.
Itt született apja, anyja, nagypapja,
E jelöltnek fél Keresztes rokonja,
Tildy aztán kezdett busan pakolni,
Elment háza bus Biharba papolni.
Nem óhajtjuk látni többé személyét,
Menjen háza bus Biharba,
Tanítsa meg imádkozni a népét!

Korteszóta 1940-ből.

Merczel Béla jó négy lóva
El tud menni akárhova,
Szabónak nincs osacsija se,
Nem tud menni sehova se.

A mezőkeresztesi körzet képviselői:

1910. Sturmann György

1916-1924. Bottlik István

1924-1932. Bottlik József

1932-1936. Szabó P. Károly

1936-1940. Martsekényi Béla

1940-1944. Merczel Béla

1945-1947. Szabó P. János

Az együgyű korteszótták aztán elhallgattak a duhajkodó, hangozko-
dó korteszagzók tanyáin, és újra visszazökkent az élet, a csendes
robotolás verejtékeső, látástól-vakulásig tartó kemény és könyör-
telen határi munkáiba.

A képviselő urat aztán négy évig nemigen látták a csendőr-
szuronyok felügyelete alatt szavazó polgárok. Akkor már nem volt
fontos nekik a paraszt barátsága. Nem is akartak tudni róluk. Ke-
rültek, és nem erőszakolták le a "bunfordi", anekdótáikkal kineve-
tett, dolgos kezű választóikhoz. Csak a vócsukra volt szükségük,
és hálából, köszönetképpen vállonvergetések, ezekkel fizették ki
"a úrérék, jó magyar embereket".

Ez a két évtized volt a gyönyörbokrétás világ, amikor a szí-
nes népviseletbe öltöztetett parasztfiatalok táncokkal, dallal szóra-
keltették a szemüvegbe belefáradt városi urakat, akik talán el-
is hitték, - legalábbis kényelmesebb volt elhinniük, mint segíte-
nia bajokon-, hogy a falu békés idillek világa, ahol az egyetlen
probléma, a színpadokról ismert szerelmi kapcsolatok, a gazdag le-
gény-szegény lány könnyekig megható, érzélgős, szirupba mártott e-
pekodése a másik után, és a 3. felvonás végén a boldog egymásra ta-
lálás.

Valami egzotikumot láttak a néphez, az ő világuktól nagyon
messze eső, külön világot, melyben gyönyörködni lehet, önelégülten
és boldogan, hogy milyen megelégedetten, boldogságban uszva dolgo-
zik a jómóbor magyar nép.

Oh, egészen más volt a való élet ! Nem lobogó ujjú, bőszá-
ju, keményített ingekben arattak a legények, nem himzett, puffos
ingvállakban, hendergő szoknyákban szedték a márkot a lányok, nem
csengett nótájuktól a határ, mint a hamisan beállított filmekben,

hasan kifakult, agyonfoltoszott perkálsoknyákban, a sok szeder-
szártól könyökig kivérzett karokkal, porosan izzadtan, és minden
szára holtra fáradtan, némán és megadással.

Hát még azok, akik eljártak a dunántúli horvati, grófi bir-
tokokra kora tavasztól késő őszig summáskodni!

Felkerestünk néhányat a még élő öregek közül, és elmeséltet-
tük fiatal koruk keserű emlékeit.

A kényelmesen berendezett új lakásokban, az olajkályha mele-
get árasztó áruzsolása közben, süppedő fotelban ülve mesélnék a
régii summások keserű életéről. Szinte darabokban szakadoznak fel
a régi emlékek, mint nehéz rögök az ezer barázdával ráncolt hom-
lokok mögül. Agyonfoltoszott kezük fáradtan hever ölkükbe ejtve, büty-
kös ujjuk tétova mozdulataival kísérve elbeszélésüket. Messze tú-
szóznak szemük 30-40 év távlatába néz. Látni, hogy szinte újra ott van-
nak valahol messze, könyörtelen munkájuk színhelyén, és elbeszélés-
sük nyomán mozaikképzészerűen alakul ki újra sanyaru életük a napé-
gette nagybirtok ezer holdas tarlóján.

Summásélet....Kora tavasz, csipős hajnalok, tehervagonokban u-
tasok, kis motyójukon, ládákon ülő szikkadt emberök. Mennek a Dunán-
túli. A nagybirtokok valamelyikére, Kisbérre, Bábólnára, Mezőhegyes-
re. Vas megye, Fejér megye, Baranya, ki tudja melyik birtokára.

A botosispán, az intéző ur parancsára a juhásokok egy ikébe
tereli őket. Ez lesz hat-hét hónapig a lakásuk. Szalmára terített
pokrócon van az éjjeli fekhelyük.

Reggel még alig pirkad, amikor megverik a kutgáncra akasztott
szekesset. Ébresztő! Kezdődik a munka. A kelő nap párában uzó pi-
ces korongja, amikor felbukkan a láthatáron, már munkában találja
őket.

7 órakor, már egy sort dolgozva ülnek neki a reggelinek. Kenyér, szalonna. Minden nap. Fél óra múlva újra indul a munka. Tart a déli narangszóig. Az ebédszünet egy óra.

A muslives, leveshús kenyérrrel pillanatok alatt elfogy. Végighevernek a fűvön, a süllőutak árokpartjain, az akácfaik poros lombjának árnyékában. Még alszanak is egyet, álom nélküli, ájult álomban. Egy órától fél ötig újra munka. Fél óra uzsonna. Ki-ki saját szalonnáját, kenyereit eszi. Ezen az étkezésen tudnak spórolni, ha meghagyják a kb. 8-lodekányi szalonnát és a kárój kenyeret. Akkor nincs uzsonna.

Este nyolcig tart a munka. Akkor jön a lisztlánggal habart babfőzelék. / A lisztet lábasban, bográcsban szárazon megpirítják, zsír nélkül, majd felöntik vízzel, és ez a bab sovány habarása. /

Este fél tíz, amikor elmondhatják, hogy újra véget ért egy hosszú nap. Zeibbaht tagokkal nyulnak végig a szalmára vetett pckrőcaikon a juhodály pókhálószőregerendái alatt.

Reggel, már kora hajnalban kezdődik minden újra előlről. Ezt a szinte rabzolgyáknak való állandó robotot merték beállítani a filmek nótás, vidám, dalolva végzett, azemet-lelket győnyörkődtető munkának.

Kiszámította-e már valaki, hogy hányszor kellett a karcu lánydermeknek lehajolni naponta a marckszedés közepén, hányszor kellett hajnaltól estig suhintani a kaszával a férfiaknak a szedereszárral összefonódott buzavotésában? És mindez kőzi erővel évszázadokon át !

Ez volt a summásélet.

Nézzük meg, hogy mindezért a munkáért milyen bércezt kaptak.

Szalonna	1 hónapra	2 kg
Kenyér	1 hétre	4 kg
Pénz	1 hónapra	5 P
Buza	1 hónapra	2 q

Igy összesen 12-13 q búzát hozhatott háza egy summás ősszel.
 Ezt cserélhette aztán kukoricára, hogy hizlalni tudjon. Aki a fele-
 ségével, vagy nagy lányával volt, az 20-21 q búzát kereshetett.
 Természetesen a fizetés birtokonként változott. Voltak birtokok, a-
 mal pl. 1,5 liter törkölypálinkát is adtak 2 hétre.

Nem volt az életük csak keserűség. Ez a keserű hang kicsen-
 tül a summáséletről is.

Derekas Barna bácsi ezívesen eldallolja kérésünkre az egyik
 fontos summásdalt.

Intéző ur háza előtt van egy fa
 Minden reggel sok sok summás alatta.
 Intéző ur baljára támaszkodva,
 Ugy válogat a szép summáslányokban.

No, ti huszon itt maradtok, felvevőlek.
 A többiek pedig hazamehetnek.
 Leszerződtek, hat hónapra fizetek,
 A birkaistálló lesz felholyotok.

Igy becsmélli intéző ur a summást,
 Istállóba fekteti, mint a birkát.
 Szalmából volt derékalja, párnája,
 Hat hónapig nem fekszik vetett ágyban.

Cszduram, az isten áldja meg magát,
 Aki így becsmélli meg a summást,
 Mert az intéző ur az egy nagy kutya
 Ki a summást, ha kell, ha nem, ugatja.

Intéző ur, adja ki a béremet!
 Miből tartom el a hat gyermekemet?
 Intéző a summást meg se hallgatja,
 Mint egy kutyát a szandárnak átadja.

Kézem-lábam megvesszelva kísérnek
 Intéző ua a lónétról fenyeget.
 No, te kutya, most kaptad a levelet,
 Lesz miből eltartani a gyereket.

Intéző ur isten verje meg magát!
 Nem mezeze van már a magyar szabadság!
 Derül már a szép szabadság hejnéla
 Magának meg közül az akasztófa.

A férfiak közül 40-50 fő járt ki a faluból állandóan kubikmunkára id. Sokszor csak a miskolci Buza téren écsorogtak hófő hajnaltól szerda délig, és miután nem kellett a munkájuk senkinek, hazatolták talicskájukat elkezerve Harsány községen át.

Varga Sándor és Varga Károly bácsi még nagyon jól emlékszik, mint csoportvezetők, hogy milyen körülmények között és hol dolgoztak csoportjukkal..

Ők is mint embertelenül nehéz munkát említik a kubikolást.

Saját szerszámokkal kellett dolgozniuk. A talicskára rápakolták a lapátot, csákányt, ásót, bográcst, és egy ócska télikabátot, - mert ezzel takaróztak ágakból, gallykból készített kalyibájukban. Hetenként és két hetenként jártak csak haza..

Egy napi bér a jobban fizetett helyeken 10.-P volt. Ezért 3 köbméter földet kellett megmozgatni, sokszor 40-50 méternyire eltalicskázni. Varga Károly bácsi visszaemlékezése alapján a tardi ut-építésen volt a legrosszabb munkahelyük, ahol csak napi 3.-P-t tudtak keresni, pedig itt is 3 köbméter volt a norma naponta.

A faluból a jobban menő szezonokban 12 munkacsoport is kijött kubikmunkára. Egy-egy csapat 8-15 emberből állt.

Munkacsoportvezetők voltak:

Varga Sándor
 Versess Sándor
 Varga Károly
 Takács István
 Nagy János
 Kleszó Lajos
 Barta János
 Pinovics Bertalan
 Szepesi József
 Szabó Gábor

Itt közlök néhány statisztikai adatot a község lakosságáról

Év	1869	1900	1930	1941	1949	1960	1965
Népesség	1030	1127	1555	1605	1672	1890	1838

A népesség kor szerinti megoszlása

Év	0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-	Összesen
	éves korú népesség							
1930	539	164	241	200	152	134	125	1555
1960	509	153	278	295	194	207	254	1890

A népesség népgazdasági ágakként

Év	Mezőgazdas.	Ipari	Közlekedési	Kereskedelmi	Egyéb
	ö s z e s n é p e s s é g				
1900	849	111	19	35	113
1930	1171	157	34	50	143
1941	1185	174	56	55	135
1949	884	258	29	49	455
1960	572	825	129	55	299
K e r e s ő n é p e s s é g e					
1900	301	44	6	9	59
1930	485	48	13	18	68
1941	523	66	17	26	70
1949	454	95	14	27	161
1960	364	352	82	28	142

Év	Lakóépület	Lakások
1930	292	-
1949	378	395
1960	473	503
1965	-	552
1974	-	-

A község földterülete katasztrális holdakban

Év	Szántó	Kert	Szőlő	Rét	Lagelő	Érdő	Egyéb	Összesen
1895	2490	75	27	217	81	-	98	2988
1935	2481	87	35	186	92	-	56	2939
1965	2448	120	38	196	119	25	199	3145
1974								

Gazdaságnagyság-csoport	Összes terület kat. holdakban.	
	1936	1949
0-5 kat.h. gazdaságok	607	725
5-10 "	317	829
10-20 "	656	743
20-100 "	669	589
100 - felett	763	127
Összesen	3012	3013

1935. február 28.

Tulajdonosim	Kat. hold
Szabadforgalmi	2310
Kincstári	9
Községi	78
Közbirtokossági	83
Alapítványi	13
Egyházi és iskolai	445
Egyéb	1
Összesen	2939

Év	Szarvasmarha	Sertés	Író	Juh
1895	482	419	176	316
1935	456	752	242	-
1963	503	718	69	7
1960	395	1082	76	1
1966	368	1008	38	-
1974				-

Zseben
38
39
5

A munkanélküliséget, az 1929-33-as túltermelési válságot községünk is megérezte. A buza ára 33.-P-ről 9.-P-re csökkent, Parasztsegünk pénzbevétele, az alacsony eladási árak, a tartozások és adók folytán még a nyomorparcella fenntartására sem volt elegendő. A nagybirtok gazdasági helyzete is megrendült. A kormány a boletta-rendszer bevezetésével rietett a nagyhirtokosok segítségére.

Községünkben egy földbirtokos, Darvas Iván gazdálkodott mintegy 550 kat.holdas birtokon. Birtoka a halódó, kinlódó birtokokokak közé tartozott.

Beszélgettünk Kleszó Lajos és Sipos Lajos bácsikkal, akik aratógazda, illetve uradalmi gépész, majd ismét volt a Darvas-birtokon.

Tőlük tudtuk meg, hogy mit és hogyan tervelt, mivel gazdálkodott a harmincas években ez a birtokos.

Állatok közül 20 ló, 20 ökör, 24 fejőtehén, 20 növendékborjú, 120 sertés, 10 csikó volt az állomány.

Később már csak 24 sertés, 4 ló, 6 ökör, 20 tehén volt az istállóban.

Gépek közül egy Cormick traktor, egy tűzcső, két cséplőgép, egy szelektor és egy kalapácsos daráló volt található a birtokon.

Megtudjuk, hogy az aratók / 26-24 pár / 14 q vegyesterményt kaptak az aratási munkáikért.

40 állandóan foglalkoztatott alkalmazottja volt. Ezek természetben kapták a munkabért. 6000 l kukoricaföldet, 4 m erdei fát, 200 m² konyhakertet, 1 tehéntartást, 1 disznótartást és szalagból szabófutást.

A szakácsnője Kiss néni volt, havi 80.-P-t kapott, a szobalány, Varga Mária havi 60.-P-t.

Az állandó alkalmazottak között szerepelt 8 kocsi, 2 béres,

1 konyhakertész, , mint a kastély közvetlen kiszolgálói. A többiek mező munkások voltak. Az aratógazdák minden évben változtak. Klezso Lajos bácsin kívül Vályi István és Derekas János is volt egy-egy nyáron aratógazda.

A vidéki kiegyüldebbirtokos gondjaival, bajaival, jóformán csak vegetált a gazdasága.

A falu tisztelettel nézett a " kastélyra " mely a fénykép alapján bizony még messze van a kastély fogalmától, de azért arra alkalmas volt, hogy két- három hetenként egy-egy kártyapartira össze gyűltek benne az urak és egy " kis színt hoztak a zamat életbe", ugyanis Darvas elvált ember agglagényéletét élte.

De térjünk vissza újra az ország gazdasági helyzetére, csupán azért, hogy jobban megértsük a kubikosaink, szomszáraink nyomorúságos életét.

200.000 munkás, a munkáosztály egyharmada előtt zárultak be a gyárak, üzemek kapui. A hatalmas méretű munkanélküliség, a még dolgozó munkások bérét is 25-30 %-kal csökkentette. A zsír, hús, cukor fogyasztása 40-50 %-kal esett vissza.. Akkor jöttek az inséges akciók. Inségleves, munkanélküliek részére. Munkanélküli segélyt nem adott a kormány.

Jönnék a kormányváltások egymásután.

1932. okt. 1 Károlyi Gyula után Gömbös Gyula, Szociális és szovinista demagóg frézisok özönével árasztja el az országot. Kísérlete, a totális fasizista rendszer kiépítése egybeesett a fasizmus erőinek nemzetközi előretörésével. / 1933. januárjában került hatalomra Hitler

Külön sajtó és propagandaszolgálatot állított fel, mely az újonnan alapított, olcsó kormánylapokon / Függetlenség, Új Magyarország / keresztül nap, mint nap fasiszta propagandával fertőzte a népet. 1936-ban létrejön a Berlin-Róma tengely. Ez év tavaszán hal meg Gömbös Gyula. Darányi Kálmán követi a miniszterelnöki esékben.

1937. november végén Darányit és Kánya Kálmán külügyminisztert Hitler meghívta Németországba. Tanácskozásukon abban állapodtak meg, hogy Magyarország résztvevője Csehszlovákia ellen irányuló agresszióban.

Erősödik a Szálasi vezette nyilaskeresztes párt.

1938. Meggyorsul a fegyverkezés. Bevezetik a zsidótörvényt.

1938. márc.5-én jelentett be Darányi a nagyszabású katonai programot. Ennek keretében 5 év alatt 1 milliárd pengőt fordítanak a hadsereg kiépítésére.

1938. májusában Imrédy Béla lesz a miniszterelnök.

1938. nov.2-án az u.n. első bécsi döntés Szlovákia déli részét Magyarországnak ítélte. Felvidéki bevonulása. A félrevezetett tömegek álmainak megvalósulása megkezdődött. Stabilizálódik Herthy belpolitikája.

1939 tavaszán Márpátaljai területekre vonul be a magyar hadsereg. Teleki Pál 1939 ápr. 3-án hajnalban öngyilkosságot követ el csödébe jutott politikája miatt. Délvidéki vérengzések.

1939. szeptember 1-én kezdetét vette a II. világháború.

Hitler megtámadta Lengyelországot.

Lengyel menekültek tízezrei szüntenek hazánkba.

A lakosság részére alig jár ujság, így csak a faluban lévő rádiótulajdonos tájékoztatja környezetét, ismerőseit az eseményekről.

1941. június 22-én hajnalban Hitler megtámadja a Szovjetuniót. Magyarország Molotov figyelmeztetése után szeretett volna kikerülni a háborúból, hiszen a Szovjetunió a 48-as zászlainkat is visszakapta, bizonyítva békés, baráti szándékait. Barta honvédelmi miniszter azonban csak hat hetet jósol a Szovjetunió ellenállási erejéből, és az osztzkodásból sem szeretnének kimaradni Horthyék, ezért szeretnének biztosítani a koncora.. Ezen a problémájukon se győzték a németek, amikor 1941. június 26-án azovjet gépeknek áldozatul bombázóikkal megtámadták Kessét. Ezek után Bárdossy miniszterrel és Horthy gyorsan döntött. Megüzenték a hadat a Szovjetunióknak. Ez a szomorú tény az ország egész kulturális és gazdasági életére és mind tulajuk, aok tízezre ember életére is kihatott.

1940-ben egyébként is bevezették a beszolgáltatási kötelezést - 1941-42-ben már a géplésnél ott álltak a cséplőgépek mellett a cséplési ellenőrök . Felírtak minden szem gabonát, de a visszaélésekkel sem takarékoskodtak.

Jöttek a hírek a délvidéki vérengzésekről. A csendőrség tisztosági akciói következtében 7-8000 ember vesztette életét.

1941. jan. 6-án Ribbentrop külügyminiszter meghozta a német kérését. Erősebb egységeket kér a szovjet frontra. A már harcoló 5 hadosztályon kívül, további 9 hadosztályt küldtek a frontra. Megszervezték egy motorizált hadosztályt. 200.000 karcoló és 50000 megálló katona került újra a katonavonatok vagonjaiba, hogy Ukrajnába induljon.

A 2. magyar hadsereget Keitel vezérkari főnökkel megegyezve 42.000 haloldali, nemzetiségi és szidó munkaszolgálatossal kiegészítve 1942 tavaszán indították el a megsemmisülés felé.

Ezek az események közvetlenül is érintették községünk lakosságát azért nem tartom fölöslegessnek megemlíteni az indító okokat is.

Egy hadseregnek 27 ezredből kellett volna állnia, hiszen ezt minden katonaviselt ember tudja, de ez a hadsereg csak 18 ezredből állt.

Ennek a hiányos hadseregnek a Dón nagy kanyarjában 208 km-es frontszakaszon kellett helytállnia. Vörényasztól délre 20 km-nyire kezdődött hadseregünk frontvonala a szombathelyi III. hadtesttel. A hadsereg törzsparancsnoksága / tőrszázállása / Alexajevka községben volt. Tyihaja-Szoosza folyócska partján a Dontól 30 km-nyire. A III. hadtest érkezett ki először a frontvonalba 1942. jun. 10-én, de már 20 %-os veszteséggel.

Hogy gyenge fényt vessünk arra a lelkiismeretlen hazárdizomságot, melyet a magyar kormány játszott tízezrek életével, nézzük meg anyagyon hiányos felszerelését. Azon kívül, hogy 9 ezreddel kevesebb volt a hadsereg az előírtnál, még a fegyverszáma is erősen hiányos volt.

Egy dandárnak előírás szerint a következő fegyverekből kellett volna állnia.

	Elhelyett volt:
120 géppuska	35 géppuska
240 golyószóró	108 golyószóró
40 gránátvető	18 gránátvető
15-20 aknavető	4 aknavető
20-40 nehézpuska	4 páncéltörő ágyú
15-24 páncéltörő ágyú	12 löveg
28 löveg	
4-6 légvédelmi gépágyú	

A kis kaliberű páncéltörő ágyúinkat nem lehetett használni a T-34-ek ellen. A gránátvetők már nem feleltak meg tüzerejükkkel egy modern háború követelményeinek.

A felszerelés hiánya 1942 decemberében már katasztrófális méreteket öltött. Olyan kevés puska volt, hogy a leváltó csapatok fegyvertelenül érkeztek ki a vonalakba Magyarországról.

...hadvezetésed mindössze 30 puskával érkezik ki.. Többet csak min-
...Stálik katonának volt puskája.

1943 . január 17-én már 36 fokos a hideg. Egész sorok fagy-
nak meg a vékony, béleletlen köbnyekben, nyári bakancsokban. A 5.
hadtestély teljesen megsemmisül .

Magkéült tagokkal, úvagos szemekkel merednek a megfagyott
...állak az égbe, ahonnan éliandóan hull a jéggé fagyott porhó.

Jány Gusztáv hadseregparancsnok 200.000 embert vitt ciniku -
...a biztos halálba. És 1943 januárjában azok az emberek pusztultak
...el, akiket az ellenforradalmi Magyarország megbizhatatlannak ítelt.

Szomorú tény, hogy a magyar sajtó még csak egy sort sem írt
...róluk. Tóth László a Nemzeti Újság vezércikkében felszólítja a tárza-
...lmat, hogy ne is beszéljen arról a csupásról.

A Pesti Hírlap 1943. febr. 5-i vezércikkében "A sztalingrádi
...hősök" címen a németekről ír. A Magyar Katonaujság szinte ándog a hó-
...delattól, amikor a sztalingrádi " hősökről" ír, de a magyar hadsere-
...get meg sem említik.. Amikor ezrével pusztulnak el a szegény paraszt,
...munkás és kistisztviselők az orosz pusztákon, akkor a Pesti Hírlap
január 21-i , csütörtöki számában a nagy hóról Edelheim- Gyulai Ella
grófnő így emlékezik meg: " Mióta leesett a nagy hó, a Vár olyan, mint
...egy téli álomba dermedt mesevilág. A hegyoldali fái csipkébe öltöz-
...tek, a havas parkok elhagyott szarparentinjein egy-egy szerelemspár
...sétál összebujva..." . " Vidám színlők nagy tömegei a Normafánál"...
...örvendezik vastag betűs főcímben az Esti Kordr.

Senki, csak a hozzátartozók imádkoznak a távol lévőkért. Sírát-
...ják férjüket, fiaikat. A hivatalos Magyarország agyonhalgatja saját
...gasztettét.

A jótékony célú bálokon táncol a félrevezetett ifjuság az ismeret

tangó érzelmes dallamára:

Ha vége lesz a szörnyű télnek,
\$ újra elolvad a hó.....

És ha most olvassa valaki, az akkor mind-ezeket átélők közül Darvas József: Város az ingoványon c. könyvét, úgy érzi, hogy egy egész ország, egy egész társadalmi rendszer él itt az ingoványon, hogy büncéért cinyelje a feneketlen hűzős mocsár, és örökre eltűnjön a történelem színpadáról.

Jön a német megszállás, a gettók felállítása, a sárga csillag-galmegalázott emberek tízezrei, akiket telhetetlen gyomorral nyelnek el a gázkamrák a koncentrációs táborokban... és ezeket mind csak évakkal később tudja meg a lakosság nagy része, amikor beleszabad a borzalmakba, és saját gyászán, fájdalmán, nélkülözésén, rettegésén túl ráébred arra, hogy milyen előérzete volt amikor 1944. máj. 23-án székerekre rakta a csendőrség Ábrányban is a község lakosságából kiemelt, ártatlan embereket, és ismeretlen helyre szállítottak a szerencsétlen gyermekeket, csak azért, mert zsidó vallásúak voltak.

68 személyt hurcoltak el a faluból. Sirva kérdezték, mit vétettek miért vitték el őket? Igazság ez? Emberek azok, akik végre tudták hajtani ezt a borzalmas jogtalanságot, igazságtalanságot? Kik azok az ördögi lények, akik ezt kifalálták, törvénybe iktaták? Lehetséges illet megosználni a 20. század közepén egy kulturáltabb, Európában?

Állítsunk emléket annak is, hogy a Krónika lapjain megemlítjük névszerint is őket, a mártírokat, akik végigszenveték a borzalmak minden lépcsőfokát, akik soha nem térhetnek vissza otthonukba, családjuk körébe, mert nem maradtak életben, elpusztultak a koncentrációs táborok valamelyikében ártatlanul, büntetlenül, egy pekóli

egyet megállított ugyanevezett törvény miatt. Törvény?! Farkas-
 törvény! Egbe kiáltó bűn! Csak ebből a kis faluból 68 embert hur-
 máztak el.

11
 egy
 fon,
 ltün-
 illag-
 ryal -
 tá csak
 ad a
 résén
 23 -
 gából
 : 14
 ltek.
 tettek
 fák
 azok
 teá-
 Euró-
 lítják
 lnek
 oca-
 ntrá-
 14

Kleinsmann Mór és családja	10	személy
Gladstein Bertalan	3	"
Czeizler Ignác	3	"
Czeizler Fülöp	3	"
Czeizler Sámuel	3	"
Czeizler Károly	2	"
Block Jenő	2	"
Weizenstein Likiós	2	"
Bokor Dezső	2	"
Reiss József	5	"
Friedmann Ignácné	2	"
Friedmann Sámuel	5	"
Weizenstein testvérek	3	"
Schwarz Dezső	3	"
Faragó Imre	4	"
Slézinger Bernát	6	"
Slézinger Herman	4	"
Klein Gábor	4	"
Zilbilger Julia	1	"

Egy évig szenvedtek Auschwitz haláltáborában, dolgoztak lőszar-
 gyárban naponta fél liter pépalévesen és 15 dkg süproáék korpából
 készült kenyéren, mely tele volt üvegürmeléssel és szemóttel. 1945.
 május elején szabadította fel őket a szovjet hadsereg. 1945. szept-
 ember elejére mindössze 9 személy térhetett haza az elhurcolt 68
 emberből, akik életben maradtak.

Aztán jönnek a bombázások. Szükségrepülőterek épülnek szer-
 bent országban. Ábrányban is a miskolci parton, a múlttól balra,
 ahol az erdőszáv takarja az állami gazdaság Leányfalusi tanyáját, volt
 a kihelyezett 101-es távoifelderítő osztály egyik alakulatának a re-
 plőtere.

Jönnek az erdélyi menekültek véget nem érő szakérka-vánjai.

A dorult égen feltűnnek a Liberátorok nehézbombázóinak tucat-
 jai, és hozzák halálos terhüket Miskolc és Debrecen felé.

Viszik a leventákat. 55 fiatal gyereket hajtanak ismeretlen
 helyre, ismeretlen céllal. A bátrabbak az első sündő alkalommal

viasszaszöknék. A lakosság örökkös izgalomban él. Német, magyar alakulatok vonulnak át a falun. Senki sem ismeri ki magát a helyzettel. A csapatok váltják egymást. Visszavonulás, fejetlenség. A katonák fásultak, ingerlékenyek, unják, kiábrándultak a háborúból. Jönnek mentőn bűtra, hiszok mennek kifelé a frontra, aréukon azorongó izgalommal, féltelével.

A rádió indulókat harsog. Feledtetni akarja a vést a vidán, pattogó ritmus, az érzelmes háborus slégerok, és a fiatalság önfelédten és vidáman táncol a " Viazontlátásra hadnagy ur "... című foxtrott pattogó, garmános, katonaindulóra emlékeztető ritmusára .

Milyen groteszk kép is volt ez szinte az országban !

Tiszrek halnak meg, fagytak meg a 33 fokos hidegben, megőrültek a raggóság poklában, a honfitársak pedig itthon a háborút begatallizáló szövegi táncdalokra táncolnak, flörtölnek, felelve a halált, a vést, vigadnak önfelédten. Bizony halálténc volt ez, ha részbe aren fiatalok táncolták is. Csak akkor lett halványabb az arca amikor a postás kezükbe nyomta a sasos behívót, és kiüvölttek a bátorságot, önbizalmat elő üvegek a katonavonatok marhavagonjaiban. Addig harsogott a dal, hogy " Rohantüzérek, csak öt perc es élet..." de aztán a temetéseket idéző keserű hangú " Isten veled édesanyám, magyek a hurotérre..." című dal remogott fel, mintegy előre vetve a szomorú jövő képét.

Halvány fogalmuk sem volt a véres valóégról. Est elfitkolta előle a göbbelsi hazudozó, hangoskodó, nyálfröcsökölő, önmító propaganda szövegei. " Totális háboru...csodafegyver...hősi kitartás...gyalmszelnek...elszakadó mozdulatok...tervezett visszavonulás..." stb. A magyar nyelvben is megjelenő Signal, a Magyar Futár, a hazug filmek. Pedig a " világot leigázó hitleri hősök " már itt lélegnek a faluban

résülten, kőtségbeesve, révetegtekintettel, apatikus arcokkal, idegileg és fizikailag kimerülten és megundorodva a hazug propagandától. De él bennük a pusztítás ördöge, rabolni, robbantani, elpusztítani, felégetni, legyilkolni! Sok közülük már nem is ember, ördög, beszámíthatatlan feneved. Gépiesen mozognak, gondolkodás nélkül engedelmessékednek a beidézett, bealykolt drill szorint.

1944. okt. 6-án Malinovszkij marsall vezetésével a 2. Ukrán front csapatai átlépik a határt.

A háboru elérte hazánkat.

Október második hetének végén már hallani az ágyuzást. Akik türelmetlenségükben, izgalmaikban nem tudtak aludni, több órái estén 11 óráig is ott álltak a Kálváriadombon, és Debrecen felé figyeltek viaszafójtott lélegzettel, ahol dult a hortobágyi páncéloscsata. A lövedékek bibor csikjai szabályták át a csillagos éjszai eget. Majd foszforoszakláló kékeszékér fénybe borult a láthatár. Világítottak a sztalingverttyák, és remegett a levegő az ágyuk szinte egybefolyó dörgésétől. Az embereket valőkig ható borzongás fogta el. Az ablaküvegek megremegtek a bombázógépek morajától. A gépek még mindig kelet felé szálltak.

A lakosság mindent dugdos, eldossa ruháit, az élelmiszereket, rajtegeti értékeit. Kőtségbeesés, remegés és románytelenség.

November 13. Hétfő. Látnétek suhognak át a falun. Az utcák néptalanok. Bettagve figyel mindenki a zárt ajtók mögött. A Kárpási szőlők felől tűzértség ló át a falun, a Sashelem irányába.

Délután fél öt. Török Ferenc 11 éves fia, László, itatni megy az istállóba. Egy gránát telibe találja az épületet. Ott marad a gyerek is ezéttépett testtel.

A halott mellett csendesen sír a család. Az emberek szívét

narokra kapta a félelem. A sötét felhős novemberi ég alatt halálos csendben lapul a falu. Senki sem alszik, mindenki figyel, fülrel, reszket az életséért. Hangot sem hallani. Mindenki gondolataival van elfoglalva. Egy távoli kutyaavakkantás idegborzolóan hat a csendbe. Fejét felcupva figyel mindenki a hang irányába, a lélegzetüket is visszafojtva. Mi volt az !?

Az idegek pattanásig feszülnek. Soha ilyen hosszú éjszakai Csak virradna már ! Csak legalább látni lehetne valamit! Nahezen vánszorog az idő. Az óra ketyegése bántóan zuhog a dobhártyákon. Egy egy mély sóhaj...aggodalommal és félelemmel szólna. De csend és csend, nyomasztó, lélekölő csend. Mi van kint? Jönnak, nem jönnek?

Reggel hat óra. Virrad végre. Fehér őszi pára ül a réten. Mint sziget emelkedik ki belőle a temető dombja. Egy géppuska hirtelen kelepelni kezd a Juh-híd felől. Felugatnak a géppisztolyok a Burghardt-malac mellett. Két német katona igyekszik az utcán a katolikus templom felé. Öt lépésenként néznek izgatottan hátra. Az egyik vállán egy villánggéppuska. Lövésre kényszerül, befűzött hevederrel még a V alakú támasztó lába is lenyitva, szétterpesztve. A másik vállán géppisztoly lóg, és két rakasz lőszert cipel szét a léptek. Aztán újra hátra-hátranézés. Már futnak a templom előtt, majd hirtelen irányt változtatva befordulnak a kántoriakós mellett a kis csőcskába a párt felé....

A Juh-közéből pedig előlép a Balás sorra két géppisztolyos, három pufajkás, vörös csillaggal díszített prémes sapkájú szovjet katona.

Reggel fél nyolc.

Kedő, 1944. november 14.

halá-
al, fü-
lölata-
n ha -
ba, a

szaki!
szem
rákon.
send
m jön-

ten.
a hir-
yok a
a ka-
• Az
vederre-
leik
iptekka
i hir-
kis ut-

jos,
vjet

1944. november 14

9 óra 30 perc

Felszabadult a község

ÖRÖK DICSŐSÉG A SZOVIET HŐSÖKNEK, AKIK ÉLETÜK ÁRÁN
IS BIZDOTTÁK NÉPÜNKNEK A SZABADSÁGOT. AKIK MEGSZABA-
DÍTOTTÁK ORSZÁGUNKAT A FASIZMUS BARBÁR UPALMÁTÓL ,
AKIK OLYAN VILÁG BENTEREMTÉSÉNEK LEHETŐSÉGÉT ADTÁK
A NÉP KEZÉBE, MELYRE MÉG NEM VOLT PÉLDA NÉPÜNK EZER
ÉVES TÖRTÉNETÉBEN.

EGY ÚJ, SOHA NEM LÁTOTT FEJLŐDÉS VETTE KEZDŐPONTJÁT.
EZER ÉVEN ÁT TARTÓ NYOMOR, MEGALÁZÁS, SZENVEDÉS, JOG-
FOGATOTTSÁG, KISEMMIZETTSÉG NYERT ELÉGTELETET A FEL-
SZABADULÁSSAL. EGY BOLDOG ÚJ VILÁG, EMBERI ÉLET, JÓLET,
SZELLEMI ÉS ANYAGI FELEMLÉKEDÉS HAJNALA VOLT 1945.
ÁPRILIS 4. NÉPÜNK TÖRTÉNELMÉBEN.

HÁLA ÉS DICSŐSÉG A HŐSÖKNEK, AKIK KÜZDÖTTEK ÉS MEG-
HALTAK HAZÁNK ÉS NÉPÜNK SZABADSÁGÁÉRT.

A felzárkózás ténye, annak mérhetetlenül nagy jelentősége a béke első hónapjaiban még talán csak a Horthy-rendszer illegalitásában dolgozó, harcoló és szenvedő kommunisták legjobbjaiban rajzolódott ki felbessülhetetlenül hatalmas távlatával, feladataival és lehetőségeivel. A magyar milliók még nem ébredhettek annak tudatára, hogy személy szerint mit is jelenthet nekik az a sokszor hallott szó, f e l z á r k ó z á s. Még nem volt gazdasági alapjuk, tapasztalatuk. Ezt majd csak a későbbi évek tükrében láthatják, amikor munkás erőfeszítéssel felkapaszkodunk egy bizonyos magaslatra, az új társadalmi rendszer egy-egy csúcára, ahonnan lenézve már tágul a látókör, és hitetlenkedve fordulunk vissza, hogy igazán jól érzékeljük-e elindulásunk mélységeit?

Es eljön az az idő is, az a nagyság is, amikor visszapillantva, a következő generáció már hajlamos lesz rossz és eltulcsított nevelésnek felfogni azt a történetet, melyre csak a nagypapák emlékeznek mint élő tanúk, mert az unokák hitetlenkedve hallgatják, hiszen nem tudják felfogni, hogyan élhettek emberek olyan körülmények között. Amikor megismerik azokat a fiatal, és idős igazán hazafiakat, akik küzdöttek, harcoltak, szenvedtek a Horthy-korszak alatt, hogy gyermekeiknek, a következő generációknak kihercolják a boldogabb, szebb, emberibb életet, hogy olyan világ születhessen, melyben minden ember dolgozhat, tanulhat, érvényesülhet tudása és munkája alapján. Ahol nem lesz nyomor, éhezés, munkanélküliség, ahol az ember emberként élhet, megelégedett, nyugodt, boldog életet, ahol alkothat, dolgozhat, ahol a munka becsület és dicsőség dolga lesz.

Megismerik a hőseket, akik szenvedték a börtönt, ha kellett,

Először is tartózkodni kell minden feladatot hárul-
egy közösségi alapszervezetre. Ezeket inkább a községi szinten, a tanács, a
Tisz, az iskola, az önkormányzat, a falu életének minden megnyilvánu-
lásában ott volt a párt, kezdeményezett, példát mutatott, szervezett,
szorgosított, lelkesített, irányított. Hogy hogyan, ezt a különböző te-
rületeken melyek ebben a krónikában bemutatott is lehet látni.

Nincs szervezet, nincs komolyabb, az egész község életére ki-
ható esemény, hogy a pártalapszervezünk ne vette volna ki orozslánus-
szét a megfelelő munkából.

Nem a szavak, hanem a tettek mondanak valamennyit munkájáról,
tevékenységéről.

Ezeknek a gondolatoknak a legyőzően vezrem sorba községünk ál-
lam és gazdasági, kulturális életének fórumait, melynek minden munká-
jában ott van a pártalapszervezet, kompromisszumos lelkességgel, a kollektí-
va bölcsességével, a közös erőfeszítés minden akadályt legyőző ere-
jével.

1895.
anyai
ségi
ni l
lált
völt
tüle

köz
hez

alá
Hal

A P Á R T S Z E R V E Z E S T

A felzárkózás utáni napokban megalakult községünkben a kommunista párt Gattyán János szervezésében. 17 kommunista férfi kezdte az újjáépítés munkáját községünkben is. Felépíteni egy eszméi magasabb szinten álló társadalmat, és elvezetni a szocializmus felépítésére, majd a kommunizmus nagyvárú világuralomához. Őrjási munkánk állt előttük.

Tisztelettel kell feljegyeznünk legalább az alapvezetőink névlistáinak a nevét, akik életcéljuknak tartották a közösséget felépíteni, a békés építés motorjának lenni, elvenni községünk minden ügyét és nemcsak megismerésében, szervezni a munkát fejlődésünk és boldogságunk megteremtésére.

Az első párttitkár Czudar Lajos elvtárs volt 1946-1948-ig. Ő vezették a következő elvtársak:

Gombos Sándor 1948 - 1950

Czudar Lajos 1950 - 1952

Jánoskői Sándor 1952 - 1954

Kutás József 1954 - csak egy fél évig

Dózsa András 1954 - 1956

Birinyi János 1957 - 1960

Birinyi elvtárs hosszan tartó betegsége idején, másfél évig

Gere Dezső

Majd újra átvesszi Birinyi elvtárs a megbízást és 1967-g, tevékenykedésén 10 éven át vezette az alapvezetőinket.

1957- napjainkig pedig Barta Iro elvtárs a

első párttitkár.

Felülszabotnak tartanánk részletesen elmondani mi minden feladatot egy községi alapszervezet. Ezeket inkább a későbbiekben, a tanács, a tan, az iskola, a szövetkezet, a falu életének minden megnyilvánulásában ott volt a párt, kezdeményezett, példát mutatott, szervezte, dolgozott, alakított, irányított. Hogy hogyan, azt a különböző viszonylatokban melyek ebben - krónikában bemutatom - a lehet vénni.

Nincs szervezet, nincs komolyabb, az egész község életére ható esemény, hogy a pártalapszervezünk ne vette volna ki országműködését a megfelelő munkából.

Nem a szavak, hanem a tettek mondanak véleményét munkájának tevékenységéről.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében vezettem sorba községünk életét az gazdasági, kulturális életének fórumait, melynek minden munkájában ott van a pártvezetés, kommunista lelkességgel, a kollektív bölcsességével, a közös erőfeszítés minden akadályt legyőző erejével.

----- + -----

A közigazgatás

Az állami anyakönyvezést 1894. XXXIII. t. c. hozta be, és 1895. október 1-től lépett életbe. A községi jegyző, aki egyúttal anyakönyvvezető is, az 1836. XX. t. c. -kel nyerte státuszát. A községi önkormányzati és közvetett állami közigazgatás tulajdonképpeni lebonnyolítója, adminisztratív vezetője volt. A községi híróval látta el a hatósági teendőket a községben. Gyakorlatilag az övé volt a döntő szó. A főszolgabíró jelölése alapján, a képviselőtestület élethossziglan választotta.

Az állás betöltését középiskolai érettségighez, két éves közigazgatási tanfolyam és községi közigazgatási vizsga letételéhez köztették.

Községünkben az első jegyző Mattanovich Lajos volt. Első aláírásával 1895. október 2-án találkozunk a Halotti anyakönyvben. Helyettesei, a segédjegyzők gyakrabban váltakoztak.

Igy 1899. jan. 4-én Pandula József

1899. márc. 9-én Mattanovich Dezső

1900. aug. 16-án Oláh Kálmán

1903. aug. 16-án Nikola Miklós

1908. aug. 20-án Viraboli József.

segédjegyző aláírásával találkozunk.

1911. január 1-től Bokor Dezső a jegyző 1942. dec. 31-ig
 Őt követte Borhy István egy évig, 1944. dec. 31-ig. Majd egy évig
 Padányi Miklós, és 1945-ben Koncz György.

1946. jan. 1-től Duttkay Miklós

1948. szept. 17-től Stankovics Kálmán

1949. márc. 31-től Gaál Ferenc

1949. dec. 31-től Szál Kálmán

1950. júl. 5-től Péter László

Bokor Dezső jegyző működése idején segédjegyzők voltak 1922 - ban
 Dr. Magyar János és Báry Tihomír.

Ugyancsak Bokor Dezső jegyzősége alatt voltak bírók Alsóab-
 rányban:

Szekeres István bíró	Jávó János törvénybíró
Csah János "	Csibrik János "
Szapasi József "	Kiss István "

Felsőabrányban:

Derekas Mihály "	Czeizler Adolf "
Manyhárt Ábrahám "	Novák István "
Novák István "	Lévai Sándor "
Méndoki Sándor "	Lévai Sándor "
Lévai Sándor "	Ráczkevi Sándor "
Ráczkevi Sándor "	Szűcs József "

A községi bírók és a községi előjáróság vezető tagjai ma
 tak. Helyettesük a törvénybíró / feljegyzőseinkben, hivatalos ir-
 tokban utóíró néven is találkozunk velük / az esküdtekkel, a gyám-
 az orvostól és a pénztárosból állt a községi előjáróság.

Miután Alsó-, Felsőabrány körjegyzőség volt, ezért val-
 mindkét falunak külön bírója, törvénybírója, esküdői, pénztárnosa

A képviselőtestület is fele-fele arányban volt képviselve a két községből, sőt, még a két kisbíró is a két községből volt alkalmazva.

Ebben a szervezésben folyt a két falu vezetése a felszabadulás után is, amíg a tanácsrendszer meg nem született.

A háború szerencsére olyan arányú károkat nem okozott a községben, amelyet nagyobb anyagi áldozatok árán kellett volna helyreállítani. Csupán a jegyzők váltakoztak gyakrabban, szinte évenként a községben, de ez a jelenség az ország újjáépítési, áttervezési problémáival, rengeteg új feladatával hozható kapcsolatba.

Megnőtt az adminisztratív dolgozók száma is a községben, hiszen a különböző fogynakok / zsír, liszt, tej, cukor stb/ szétosztása, adminisztrálása új emberek beállítását követelte..

A földosztás 96 családot érintett a két községben. Felosztásra került a Káptalan tanya környékén levő Egri Főkáptalan birtoka, Boros Dezso 101 kh birtoka és Darvas Iván földjei összesen 335 kh.

A földosztó bizottság elnöke Tóth E. Ferenc volt.

A felszabadulás utáni 5-6 éven át bizony nehéz volt a községi vezetők munkája. A leírások könyörtelen bizonyítékai munkájuk sokmennyű, felelősségteljes, nagyon sokszor népezerőtlen végrehajtásának.

Sajnos a lakosság az öntudat területén nem állt szilárd alapokon, és a rendelkezés egész sorát kellett a beosztottaknak, külön-külön elszámoltatásuk, a fekete vágások miatt megalkotni és itt végrehajtani.

1949. február 24-én kelt kimutatás szerint Alaóbrányban 59 személy kapott házhoz csereingatlannak tartalékolt, illetve bárbeosztott területet fejenként 1055 D -31 nagyságban. Ezek a területek a mai Tincsa utca helyén, a Petőfi utca végén, a Vörösmarty utca helyén voltak.

Ezen területek hasznosításának fontosságát bizonyítja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gazdasági Felügyelőség, mint Termelési Minisztériumi Biztos Közlönye, mely a következőket tartalmazza:

" Felhívom, hogy a község területén levő tartalékterületek és egyéb még nem művelés veszélyének kitétt magántulajdonban levő területek sürgős hárbé adásáról gondoskodjon. A feltételek a múlt évvel azonosak, vagyis a kataszteri tisztta jövedelem minden aranykorona után 5 kg búzának megfelelő szabadforgalmi hatósági ár.. Feltétlenül helyezendő arra, hogy azon tartalék területek és egyéb még nem művelés veszélyének kitétt területek még az ősz folyamán megművelőssenek, úgy, hogy tavaszra bérbeadandó terület ne maradjon. Miskolc, 1948. nov. 8. Kovács Albert mk. áll. gazdasági felügyelőség vezetője "

A nevezett alsóábrányi területek 11,60 ar.kor.-s földek voltak.

A kenyér, a közellátás biztosítása létfontosságú kérdése volt. Bizonyítja ezt a Megyei Tanács VE. elnökének felhívása:

" Kedves Dolgozó Társam !

A községi Tanács utján értesültem arról, hogy gabonádat most kezdésbe lépni. Tudom, hogy községében Te is azok közé a becsületesebb dolgozó parasztok közé tartozol, akik az állam iránti kötelezettségüknek azonnal eleget tesznek. A saját becsületében, a törvényen kívül kötelez téged az is, hogy haddisodnál magad és gyermekeid boldog jövőjét biztosítod, a községedet szebbé tevő fellemlt ötvenes tervünk szelven végrehajtását segitod elő.

Tudom, hogy elítélod azokat, akik kötelezettségüknek időben nem tesznek eleget, és helyesled a kormányunk azon intézkedését, hogy a becsületesebb községben feljósíték kötelezettségét 5-10 százalékkal felalaliják és megvonsuk földük minden kedvezményt. Ugyanakkor azok

mára, akik terményfeleslegük beadásával erősítik hazánk építésé-
nek és a székelyországi béke megvédésének az ügyét - komoly e-
lőnyöket biztosít - a dolgozó nép állama.

Te azok között kell, hogy legyél, akik olyan járnak és példát
mutatnak közöséged dolgozó parasztjainak. Ezért elvárom tőled, hogy
semcsak a kötelezettségeidet viszed a Földművelésügyi Minisztérium-
ba, hanem a terményfeleslegedet is. Errel kivívod magadnak közöséged
dolgozó parasztjainak és az Államnak is az elismerését.

Kötelességed teljesítésével csattanás választ adsz a szabadsá-
gunkra és az életünkre törő imperialistáknak és csatlósáiknak a
kulákoknak.

Igértem, hogy teljesítésédd figyelemmel fogom kísérni és gon-
doskodom arról, hogy példamutatásod küzdelemévé váljék.

Miskolc, 1951. évi augusztus hó 8. Üdvözöl Iván István a Megyei
Tanács VB. elnöke. "

Még mindenképpen elevenen él a feleresbudságunk utáni infláció,
amikor csillagászati mértéket ütött a pangó ártóktelen értéke. Csak
felidőzésképpen emlétek meg néhány adatot a közöség pénztári főnapló-
jából. Dr. Erényi Géza orvos 1946. április 1-i fizetése 19950000.-P.
április 15-én már 320.60000.-P. Május 1-én 618.000.000.-P. Május 10-én
806.0000000.-P.

V. 25-én 498 folyószám alatt az' van bejegyezve, hogy Viskolczi
Mihály 40 tojás árát fizette be a pénztárba 3.200.000.000.-P-t. Ez azt
jelentette, hogy egy tojás ára 800 millió pengő volt.

Kor, amikor megállított a forint, mindenkinek érdeke volt,
hogy a gazdasági és kereskedelmi élet normális, fennakadégmentes körök-
ben forduljon, és ne akadályozzák az ország faji fejlődését a népiellenes
erők, a kulákok spekulációi.

Az ipari munkásság sok esetben önmaga is, és hősi munkát végzett
 üzemai helyreállításában, a meginduló ipari termelésben, akkor a
 spekulánsokat vasúttörvénnyel kellett megrendszabályozni.

Eznek érdekében jelent meg az Államtervezési Minisztérium rende-
 leté: "Hogyan kell helyezni az elszámoltatást lefolytatni?" című.
 1951. augusztus 31-ai dátummal.

Ezzel a problémával kapcsolatban a Járósi Tanács VB. Együtt-
 tási Csoportjától 090-237/1951.sz. körlevele, melyet az alábbiak
 idézek.

"Járósi Tanács VB. Együtttási Csoportjától. Tárgy: Kulá-
 kok elszámoltatása. Valacsanyai Községi Tanács VB. Székhelyén.
 Az Államtervezési Minisztérium rendeletét a kimutatással megküldöm.
 Amikor értesítést kap, hogy az elszámoltatás megkezdődik, akkor
 kell, hogy intézkedjen, hogy legyen 2 tanácsos tag biztosítva a bi-
 zottsághoz, valamint a kulákok ki legyenek értesítve, hogy számí-
 tásuk nem hajtható ki. Egyelőre semmi intézkedést ne tegy-
 nek. A nyilvántartó lapok legyenek rendben.

Utasítom, hogy a kulák elszámoltatással kapcsolatban egyide-
 jűleg indítsa meg olyan tudatosító munkát, és közszolgálat, hogy
 a kulák elszámoltatás kihatással legyen a dolgozó parasztságra is.

Az előbbi szövegű hirdetményt tegye közzé és minden tömeg-
 összejövetelen ismertesse.

Hirdetmény.

A Népköztársaságunk törvényerejű rendeletének mindenkinek be-
 jelesíteni kell beadási kötelezettségét. Aki határidőben marad,
 mert a csépléstől számított 8 napon belül, bár megtermelt, de nem
 rendezte beadási kötelezettségét, késedelmi pótlékot fizet, és a
 számlájára fog kerülni. Kerüljük ezt el, az eddigi szép eredmény-
 alapján biztosra vesszük a községi Tanács, hogy egyetlenegy dolgozó

parasztnál sem lesz elszámoltatás. Kormányzatunk most szakonkénti a kulákok beadványát. Minden olyan kulák, akinek hátráléka van a hátrálék miatt elszámoltatásra kerül. Kormányzatunk nem engedí meg azt, hogy míg dolgozó parasztságunk eleget tesz beadási kötelezettségének, ugyanakkor legyenek olyan kulákok, akik nem tartják be az országos törvényt. Csak azok a kulákok kerülnek elszámoltatás alá, akiknek hátrálékuk van, akik tehát nem teljesítették beadási kötelezettségüket.

Felhívjuk dolgozó parasztságunkat arra is, hogy a terménybeadás mellett a törvény a tej, tejás, baromfi és széna beadása is. Egyekozen mindenképpen a tartozását rendezni. Tovább már nem fogadhatjuk el a tanács, hogy kicsi a baromfi, már megnőtték, aki még beadványát nem teljesítette, ezekből az állatokból és terményekből sürgősen teljesítse. Beadványunkkal erősítsük államunkat, teljesítsük teremtésünket, melynek eredménye virágzó ország, boldog béke. Tartás kötelezettségének mindaz, aki még nem teljesítette tejás, széna tej, baromfi beadványát, jöjjön a tanács házára, és saját maga adja elő, hogy miként, milyen időpontban fogja azt teljesíteni, hogy ezzel is elkerüljék a hivatalos intézkedést.

Küszöböljön ki minden lemaradást, és teljesítse saját közege termény, tej, tejás, baromfi beadványát, hogy járásunk továbbra is példát mutasson az egész országban.

Mezőkövesd, 1951. szept. 5. Bajusz Zoltán ak. VB. elnöke.

A munkaerő és a termelési eszközök hiánya egyes kulákokat arra kényszerítette, hogy földjüket felajánlják az államnak. Erre példaként Bokor Dezso volt jegyző úr vegye önkéntes felajánlása, melynek szövege az alábbi jegyzőkönyv a következő:

J e g y z ő k ö n y v

Készült 1951. január hó 22-én a bukharányi községi tanács végrehajtóbizottsága hivatalos helyiségében.

Jelen vannak alulírottak.

Hézés nélküli megjelent úrv. Bokor Dezsőné Bukharány községi lakos, aki előadja a következőket:

A 4091/1949/126 / Korm.sz.v. alapján felajánlom az állam részére a tulajdonjog átadásával

állampolgári hiteltetés nélküli a Bukharány község határában fekvő ingatlanokat, melynek adatai:

tkvi betét: helyrajzi az: Művelési ág terület kat. tiszta j.

tkvi betét	helyrajzi az	Művelési ág	terület	kat. tiszta j.
32	830	szántó	kh 490 föl	5,67 sk
55	714/1	rét	1 kh 1025 föl	24,61 sk
219	270/1	szántó	4 kh 1120 föl	79,35 sk
420	527/8	rét	-- 596 föl	6,58 sk
430	526/10	rét	-- 605 föl	5,67 sk
Összesen			7 kh 635 föl	120,88 sk

A fenti ingatlanok kb. a volt alsó és felsőábrányi tagban az említett község határában Kenderföld, Urbéri tag, Száhalom, Buszaralja hullákban fekszenek. Bejelentem, hogy a felajánlott ingatlanok saját kezében vannak. Bejelentem továbbá, hogy a felajánlott ingatlanoktelekkönyvi tulajdonosa: úrv. Bokor Dezsőné bukharányi lakos, magyar állampolgár, háztartásbeli foglalkozású. A felajánlónak, illetve a tulajdonosnak: úrv. Bokor Dezsőnének a most felajánlott ingatlanon kívül tulajdonát képezi a 14-es tkvi. betét 36 hrsz. Beltelek ---kh 599 föl és 14-es tkvi betét 37 hrsz. udvar ---kh 1295 föl.

Megjegyezni kívánom, hogy a felajánlott ingatlan telekkönyvileg teljesen tehermentes, és a közadók 1950 évi december 31-iga rendszere

vannak.

A felajánláshoz csatolom a következő okmányokat:

1. ....db telekkönyvi kivonat
2. 1 db. hatósági igazolás a 13.003/1949/161/ F.M. sz. r.szám-

K. m. f.

Bar Imre VB titkár Somfy Béla igazgató Úr, Bokor Dezaőné fele-
lőségre

Meg kell emlíkeznünk közigazgatási rendszerünk történelmi je-
lentségi változásairól is, a tanácsok megszűléséről.

A Kormány határozata alapján megindult a helyi, városi járási,
megyei tanácsok szervezése. Ezzel az első hivatalos dokumentumot a
szervezéssel kapcsolatban.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács Végrehajtóbizottsága.

Miskolc, Magyarhaza. Telefon: 11-50 Előadó: Lőcsei László főelőadó

Bizalmas!

Szám: 5200-25.Tk XIII -80/1950.

Tárgy: A helyi tanácsok tagjainak megválasztása.

Határozat.

A VB. határozatilag kimondja, hogy a járási, városi tanácsok
végrehajtóbizottságai, a községek előljáróságai a helyi tanácsok
választásával kapcsolatos munkáikat egyik központi súlyponti fel-
adatnak tekintik.

Ehhez képest felhívja a VB a fent nevezetteket, hogy a tanács-
választások jó adminisztrálása mellett - a párt irányításának megfe-
lelően - méginkább fokozottabb mértékben a politikai előkészítési munká-
kat vitelére fordítsanak főszerepet. Azért, mint központi feladatnak
szükségtelen végrehajtásáról az igazgatási osztály és érdekeltek bevo-
nással gondoskodjanak.

Felhívja VB. megyei igazgatási osztályát, gondoskodjon az ide vonatkozó rendeletek községekig történő leadásáról, azok ütemterv szerinti végrehajtásáról, végül végrehajtóbizottságot rendezze betűben / választásig bezárólag / választási munkák állásáról konkrét adat szolgáltatás mellett tájékoztassa.

Felalós: Valamennyi járási városi tanács vb. elnöke. Határidő: A megyei igazgatási osztály számára minden hét keddi napja.

Kelt Miskolcon Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsa Végrehajtóbizottságának 1950. szeptember hó 12. napján megtartott rendes ülésében. Mészár Ferenc sk. vb. elnök "

Ugyancsak szószórint időzám a Megyei Tanács szept. 15-i határozatát:

" Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsa végrehajtóbizottságának II. Igazgatási Osztálya. Miskolc Megyeháza. Aladó Tóth Béla o. vez. A-i 4/el. 1950. III/ 2..

Tárgy: A községi tanácsok végrehajtóbizottsága hivatali szervezétének felállításával kapcsolatos kérdések rendezése.

Valamennyi járási tanács végrehajtóbizottsága elnökének

Valamennyi községi és körjegyzőnek.

Székhelyén.

A népgazdasági tanács a községek végrehajtóbizottsága hivatali szervezétének országos létszámát megállapította. Ennek alapján a megye területén fekvő községek alkalmazottainak létszámát az 4/1950. III/1. eln. számú rendeletben megállapították és megírtam azokat az irányelveket, amelyeket az egyes községek alkalmazottainak létszámának megállapításánál követni kell.

Az előbb említett rendeletnek szerint 1. évi szeptember 20.

ig a kiadott mintáján kimutatásalap / a két kimutatás összeartozik, észeragasztandó/ hozzám jelenteni kell az egyes községi tanácsok hivatali szervezetébe tartozó alkalmazottak munkakörkénti megosztását. A községi alkalmazottak új létszámát a járási VB javaslatainak felülvizsgálata után fogjuk véglegesen megállapítani.

A községi tanácsok végrehajtóbizottsága hivatali szervezetének felállításával kapcsolatban az alábbiakat rendeltem:

1. Azokban a községekben, ahol jelenleg hivatali szervezet nem működik, vagy a hivatal elhelyezésére alkalmas épület nincs, amennyiben a hivatal elhelyezésével kapcsolatban esetleg kisebb épület átalakításra, vagy bővítésre van szükség, a felezetről pótköltségvetés útján kell gondoskodni. A pótköltségvetéshez a lehetőségekhez mérten előmérti költségvetést, továbbá részletes leírást kell csatolni. A pótköltségvetésben kell gondoskodni az elengedhetetlenül szükséges butorzat és felszerelés beszerzéséről, illetőleg kiegészítéséről. A pótköltségvetéseket felülvizsgálat végett a megyei végrehajtóbizottság I. pénzügyi osztályához kell felterjeszteni 1950. szeptember 21-ig.

2. Az átszervezés folytán az egyes jogköröknél, a főhivataloknál butorzat és felszerelés feleslegessé válik. Ezeket az újonnan alakuló hivatali szervek részére díjtalanul át kell engedni. Amennyiben egyes hivatalok butorzata és felszerelése ilyen felesleges készletből biztosítható, új butorzat, vagy felszerelés beszerzésére előterjesztést tenni nem lehet. A járási végrehajtóbizottság elnöke a pótköltségvetések felterjesztése alkalmával egyidejűleg jelente, hogy ilyen módon hány újonnan alakuló községi hivatali helyiség volt berendezhető.

3. A jelenlegi körjegyzőségi székfolyóközégek a körjegyzőség területén alakuló új hivatalokat a legszükségesebb papírral, írószerrel és nyomatvánnyal kötelesek ellátni, hogy az új hivatalokban az ügyintézés fennakadást ne szenvedjen. Az újonnan alakuló hivatalok műkö-

déséhez elengedhetetlenül szükséges iratokat, nyilvántartásokat, iratokat, főkönyveket, stb. a hivatal felállításával egy időben át kell adni.

4. A belügyminisztérium 5203/-7/ 1950/IX.6/ sz. rendeletével egyesített községek részére a költségvetést a folyó évre készíteni nem kell. Az és hátralévő részére az ilyen községek költségvetésének a községek egyesítése előtti költségvetésének összevonásából álló. Az egyesített községek az 1951. évre új költségvetést kötelesek készíteni, e a megyei tanács végrehajtóbizottsága I. pénzügyi osztályához /kk.csoport/ legkésőbb szeptember 30. napjáig megküldeni.

A közös tanácsba vont községek 1950 évi szükségleteit a jövőhavi költségvetéseik terhére kell biztosítani. Amennyiben új hivatali szervezet felállítása következtében a közös tanácsba vont községek költségvetéseiben az elhelyezéssel és működéssel kapcsolatba költségek elegendő fedezet nem állna rendelkezésre, a többletkiadásról póthitel útján kell gondoskodni. Ugyanek póthitel útján kell gondoskodni az elhelyezéssel és működéssel kapcsolatban több kiadásról azokban az önálló tanácsú községekben, amelyekben eddig hivatali szervezet nem működött.

A körjegyzőségi székhelyközségeknél a községekben történt új hivatali szervezet felállítása folytán feleslegessé vált hitelesítőket más célra felhasználni nem szabad, hanem ezeknek magtakarításuként kell jelentkezniük.

3. A községi tanácsok végrehajtóbizottsága hivatali szervezetek közgazdasági létszámába tartozó alkalmazottak illetményeiről a megyei költségvetés 1210 Tanács és végrehajtóbizottság alcimén kell gondoskodni.

4. A községi tanácsok megalakulásáig a költségvetési hitelek

keretein belül a kötelezettség-vállalási és utalványozási jog továbbra is az előjáróságot illeti meg. A pénztári naplót, számadásokat és nyilvántartásokat változatlanul az érvényben lévő szabályok szerint kell vezetni.

Az újonnan egyesített községekben a naplót és a számadásokat a folyó évi szeptember hó 6-iki állapot szerint le kell zárni, a zárlati eredményeket összevonva az egyik község naplójában és számadásán keresztül kell vezetni, és a további kezelést ezekben a naplókban / főkönyvben/kell vezetni.

A rendeletben foglalt határidők pontos betartására nyomatékosan felhívom figyelmét.

Az a tárgyban eddig kiadott rendeletekben a III. igazgatási osztály vezetőjéhez Dr Tóth Bélához kell címezni, kivéve a pénzügyi osztályhoz küldendő jelentéseket.

Miskolc, 1950. szeptember 16. Dr Sásdi Ernő sk. VB elnökhelyettes"

Ugyancsak azózerinti idézetben közlöm a községi tanácsok alkalmazottainak létszám megállapító rendeletét.

* Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsa végrehajtóbizottságának III. igazgatási osztályától. Miskolc Megyei Híza.

Ad/ 4/eln/1950/ III.sz. Tárgy: Községi Tanácsok végrehajtóbizottsága alkalmazottainak létszám megállapítása.

Valamennyi Járási Tanács Végrehajtóbizottsága Elnökének

Valamennyi Községi és Körjegyzőnek.

Székhelyén.

A járási tanácsok végrehajtóbizottságainak 4/eln. 1950. III.sz. alatt f. év szeptember hó 15-án kiadott rendeletének intézkedésem a községi tanácsok megalakításának előkészítésére. Ennek kiegészi-

tésképp a pénzügyminiszter ur adórendelete alapján a következőket rendelem el.

A népgazdasági tanács a községi tanácsok végrehajtóbizottságai hivatali szervezetének globális létszámát megállapította.

At engedélyezett globális létszám községi tanácsokként az alábbi irányelvek figyelembevételével a megyei tanács végrehajtóbizottsága állapítja meg a községi előljáróságok és járási tanácsok javaslata alapján.

Az alkalmazottak létszámát a következő átlagszámok alapján kell megállapítani, illetve a javaslatot megtenni.

Utazás lélekszámon aluli tanácsokkénti átlag két alkalmazott / az egyik a pénzügyi közgazdaságban járatos legyen. /

Utazástól- 1500 lélekszámú tanácsoknál tanácsokként átlag 3 alkalmazott / Ezek közül egy pénzügyi dolgoszó jelölendő ki. /

1500- 3000 lélekszámú tanácsoknál tanácsokként átlag 5 alkalmazott

3000-10.000 lélekszámú tanácsoknál tanácsokként átlag 12 alkalmazott

10.000 feletti tanácsoknál tanácsokként átlag 20 alkalmazott

A létszámot lehetőségig úgy kell megállapítani, hogy, hogy 1500 lakosig átlag 400-500 lakosra 1500-tól 10.000 ig átlag 500-600 lakosra 10.000 lakoson felül pedig átlag 550-600 lakosra esik alkalmazott.

A fenti létszámokban nem szerepelnek a megyei háztartás terhére illetményben részesülők, hivatalsegédok, községi / kör/ orvosok, állatorvosok, egészségügyi és szociális védőnők, továbbá a községi pénztár terhére illetményben részesülő ugyanazott végzettségűek / éjjeliőr, békagondozó stb/ alkalmazottai.

Nem szerepel továbbá a létezésben a nevelők száma sem.

A létezés megállapításánál a helyi viszonyokra a VB különös figyelemmel és létezés megállapítása előtt a javaslat megtételénél a járási tanácsok végrehajtóbizottsága a községi elöljáróságokat is hallgassa meg

Általános irányelv, hogy az újonnan megállapított létezés az engedélyezett jelenlegi közigazgatási, adóhivatali és közellátási rendszeres alkalmazottak együttes létezését nem haladhatja meg.

Eméint értendőik, hogy az első bekezdésben foglaltak csak a jelenlegi nagy községekre vonatkoznak.

A volt körjegyzőségi székhelyközség létezésének megállapításánál az önálló, vagy közös tanácsos alakuló külközségek létezésére eső arányos létezésot a jelenlegi létezésből levonásba kell hozni.

Nyomatékosan felhívom figyelmét, hogy javaslatában az irányelveket pontosan tartsa be.

A fentiek alapján községi tanácsokként megállapított létezésot munkakörökönként az alábbiak szerint kell megcastani:

Azokban a községekben:

a/ ahol az alkalmazottak száma 2 fő, az állandó alkalmazott az elnök és a titkár.

b/ ahol az alkalmazottak száma 4 fő, az állandó alkalmazottak az elnök, a titkár, egy segédnyilvántartó és egy írókezelő.

c/ Ahol az alkalmazottak száma 3 fő az állandó alkalmazottak az elnök, a titkár és egy írókezelő.

d/ Ahol az alkalmazottak száma 5 fő, az állandó alkalmazottak az elnök, a titkár, a fennmaradó 3 alkalmazott pedig a helyi viszonyokhoz igazodóan segédnyilvántartó és írókezelő.

e/ Ahol az állandó alkalmazottak szám 6 fő, az állandó al-

kezd -
otfés -
a.
az a -
ajtó -
tanácsok
úján
marott
tlag
k /
5 al -
ag 10
marott.
ogy
00-550
k egy
tar -
orvo -
é a
egyes -

alkalmazott az elnök, a titkár, a fennmaradó 4 alkalmazott pedig a helyi viszonyokhoz igazodóan segédnyilvántartó és irodakezelő. Amennyiben a község 3000 - 10000 lakosu községák közé tartozik, és az alkalmazottak száma 6 főben nyer megállapítást a munkakörri megoszlás a következő:

Elnök, elnökhelyettes, titkár a fennmaradó 3 fő nyilvántartási, segédnyilvántartási és irodakezelési alkalmazott.

Ahol az alkalmazottak száma 7 fő, az állandó alkalmazott az elnök, titkár a fennmaradó négy fő pedig a helyi viszonyokhoz igazodó segédnyilvántartó és irodakezelő.

Ahol az alkalmazottak száma a 10 főt meghaladja a létszámot munkakörönként általában úgy kell megállapítani, hogy az állandó ügyintézők, elnök, elnökhelyettes, titkár, előadó, segédelőadó, mérnök/ száma a megállapított összlétszám 40-50 %-át nem haladhatja meg. A többi alkalmazott könyvelő, segédnyilvántartó, irodakezelő, gépiró, gyors-és gépiró, végrehajtó/ száma pedig a megállapított összlétszám 55-60 %-a legyen.

A mérnöki állást azokban a községekben, ahol jelenleg is van ilyen állás szervezve, változtatlanul meg kell hagyni.

A 10.000 vagy annál nagyobb létszámú községekben legalább egy könyvelői állást / 31 kulcsszám szerint/ biztosítani kell.

A megyei háztartás terhére illetményben részesülő hivatalsegédek a fentiekben megállapított létszámkeretben nem szerepelnek. Létszámuk változtatlanul marad, s a megállapított létszámkeretet nem torheli.

Azoknál a jelenlegi körjegyzőségi székhelyeknél, amelyeknek községi ümálló, vagy más községekkel közös tanácsot alakítanak, és a székhelyközség költségvetésében a körjegyzői hivatalra figyelemmel, jelenleg mezeőbb létszámú hivatalsegédei állás van

felvéve az ilyen állások szükségességét vizsgálják felül, a amely-
ny íben feleslegesek, tegyen javaslatot megszüntetésükre.

A községi költségvetésekbe felvett, ugynevezett vegyes szak,
/éjjeliőrök, kórházítók, apaállatgondozók / létszáma a fentiekben
megállapított létszámkeretben ugyancsak nem szerepel. A vegyes szak
létszáma az 1961 évi költségvetési előirányzatok felülvizsgálata
és jóváhagyása során nyer megállapítást.

A községi körorvosok, állatorvosok, nevelők a községi egészség-
ügyügyi és szociális védőnők, valamint a községi, hatósági szülész-
nők a fent említett létszámokban nem szerepelnek.. Ezek feladataikra
változatlan marad, és változatlan létszámmal kerülnek ahhoz a községi
tanácsokhoz, amelynek területén jelenleg állománhelyük van.

Az előbbi irányelvek figyelembe vételével községi tanácsok -
ként szabotott létszámra vonatkozó javaslatát a mellékelt mintá-
jú kimutatásban foglaltva községenként részletezéssel hozzá jóváha-
gyás végett szepember 20-ig terjessze be.

A 3000 lélekszámon aluli községekben az elnö, a titkár függet-
lenített alkalmazott. Az elnökhelyettes nem függetlenített alkalmaz-
zott, a hivatali létszámba nem tartozik, a illetményben nem részesí-
tendő.

A 3000 lélekszámon feletti községekben az elnök, elnökhelyet-
tes és a titkár függetlenített alkalmazottak, tehát a hivatali lét-
számba beletartoznak.

Azok az alkalmazottak, akik eddig is rendszeresített állást
töltöttek be, jelenlegi állásuk elnevezését és illetményeiket - az
új hivatali szervezetek vezetőire előbb tett intézkedésemet kivéve
a helyi tanácsok megalkotásáig változatlanul megtartják. Azok a ré-
gi községi alkalmazottak, akiket az új községi hivatali szervezet-
ben megbízott jegyzőként rendelnek ki, illetményeiket a választá-
sorig azántól változatlan összegben kapják, csupán hivatali állásuk

elnvezése változik. / megbízott jegyző /

Azoknak az új alkalmazottaknak, akik eddig nem voltak megszerezett községi állásra kinevezve / alkalmazva / és a tanácsok választásáig új hivatali szervezetnél mint megbízott jegyzőket foglalkoztatni a 163 kulcszám szerinti 5. fizetési fokozatnak megfelelő beosztott jegyzői fizetési, a beosztott alkalmazottaknak 74 kulcszám szerinti 7. fizetési fokozatnak megfelelő irodakezelői fizetést kell folyósítani, és utóbbi esetben őket irodakezelői elnevezés illeti meg.

A községi alkalmazottak illetményeiről - további intézkedésig - annak a költségvetésnek a terhére kell gondoskodni, amelynek terhére jelenleg is történik.

Azokat a községi alkalmazottakat, akik az átnevezés következtében más állomásra kerülnek a községi tanácsok felállítására utalás történéséig végleges kivezetésükig a 226/1950/ VIII.23 / M.T. sz. rendelet 8 §-ában megállapított kirendelési díj illeti meg.

A községi tanácsok elnökei, elnökhelyettesei és titkárai illetményei, valamint az alkalmazottak besorolása tekintetében a pénzügyminiszter az külön fog intézkedni.

A községi előljárók tisztelődíja címén az 1950. évi költségvetésben hitelesített hitelek terhére kifizetéseket a községi tanácsok

felállításuk után teljesíteni nem lehet. Ezeket a hitelmegmaradványokat a pénzügyminiszternek szolgáltatta.

A szolgált hitelek majd a községi tanácsok végrehajtóbizottság alkalmazottai illetményének részbeni fedezeteként szolgálnak.

Rendeloteremben foglalt határidők pontos betartására nyomatékosan felhívom a járási tanácsok végrehajtóbizottságainak elnökeit.

Budapest, 1950. szeptember hó 13-án Dr. Szádi Ernő ok. v.ö. elnökhelyettes."

Utasított: 1950. szeptember 13-án volt a megyei tanácselnök rend-

lete, a
tának t
járás
ma re
Szám:
Tárgy:
Szigor
Valam
Szóku
Bors
eln/
ges i
alébt
Mozd
Bajus
Az l
szóá
felá
hiva
szól
egy
L
/
ha

lete, amely a megválasztandó községi tanácsok hivatali szerveze-
tének felállításával foglalkozik. Ennek a rendeletnek alapján a
járósi tanács elnöke is kiadta a járósi községekbe szigoruan bízal-
mas rendeletét, mely azósszerint a következő:

"Mazókövendi Járósi Tanács Végrehajtóbizottságának Elnökétől.
Szám: 4B/eln.1950.

Tárgy: A megválasztandó községi tanácsok végrehajtóbizottsága hi-
vatali szervezetének felállítása.

Szigoruan bízalmas!

Valamennyi községi Elöljáróságnak

Székeselyén.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács Végrehajtóbizottságának 4.
eln/1950. III. számú rendeletét szigoru alkalmazkodó és a szükséges
intézkedések azonnali foganatosítása céljából másolatban az
alábbiakkal kiadom.

Mazókövend, 1950. október 2-án. Irásbeli jelentését okt. 5-ig várom.
Bajvez Zoltán VB elnök.

I.

Az 1950. I. törvény rendelkezéseinek végrehajtásának előkészítése
során a községi tanácsok végrehajtóbizottsága hivatali szervezete
felállítása érdekében az illetékes miniszterekkel, az országos terv-
hivatal elnökével, központi statisztikai hivatal elnökével, a
munkaerőtartalékok elnökével, és az országos sporthivatal elnökével
egyetértésben a Belügyminiszter az a következőket rendelé:

A községi végrehajtóbizottság szervezete.

I. II. típusú községek:

/ I. 500 lakoson aluli; II. 500-1500 lakosig a függetlenített személyek
száma I. típusnál átlag két fő, II. típusnál átlag három fő/

Az elnök, elnökhelyettes és a titkár feladatköre a következő:

1. Az elnök / függetlenített /

- a/ vezeti a tanács és a végrehajtóbizottság munkáját.
- b/ adminisztrációs feladatokat végez.

2. Az elnökhelyettes / nem függetlenített /

- a/ Helyettesíti az elnököt az elnök távolléte esetén. Vezeti a tanács, ill. tva VB ülését. Az elnök akadályoztatása esetén képviseli a tanácsot az elnök helyett.
- b/ Foglalkozik a községi tüzoltósággal.
- c/ Az elnök az elnökhelyettest esetenként hivatalos ügyekkel is megbízza / pl. községi bíráskodás/

3. A titkár / függetlenített /

- a/ Ellátja a tanács és a VB titkári teendőit
- b/ Ellátja az elnök által megáldapított adminisztrációs és teendőket.

Az adminisztrációs teendőket / általános igazgatási, pénzügyi, gazdasági, kereskedelmi és ipari / az elnök osztja meg sajátja és a titkár között.

Ebbe a két típusba tartoznak általában azok a községek, ahol előző állandó intézés nem volt. Ezek a választásokkal önálló tanácsot nem kapni. A leendő elnök és titkár személyét az október 26 napjaig kell a helyi Népfront Bizottsággal közölni. A kijelölést előzetesen meg kell tárgyalni a Népfront Bizottsággal és személyesen a bizottsággal is.

Elnöknek olyan dolgozót kell jelölni, akit a faluban jól ismernek, tekintélye van, s aki a helyi közigazgatás vezetésére alkalmas.

A köz
helyi
a tan
és sz

alkal
hely
alkal
módon
kell
rület
Az el
ig, s
A II.
is ke
III.
/ H
titk
Elnö
és ti
A lő
ronn
figy
A ki
me
alka

A közigazgatás jelenlegi vezetője, a jegyző, vagy főjegyző, ha helyi ember, népszerű, és politikailag megfelelő, megválasztható a tanács elnökének. Általában a jegyzőt - amennyiben politikailag és szakmailag megfelelő - titkárnak kell jelölni.

A kijelölést alkalmas helyi emberekből, az előjáróság erre alkalmas tagjaiból / bíró, pénztárnok stb/. A körjegyzőségi székhely alkalmazottaiból / közigazgatási, adóhivatali, közellátási alkalmazottakból / kell megoldani. Amennyiben a kijelölés a fenti módon nem oldható meg, úgy a személyi kérdéseket a járásban kell rendezni. Csak kivételes esetekben lehet az egyik járás területéről a másik járás területére átvándorlást végrehajtani. Az elnököt, vagy titkárnak kijelölt személy a tanács megválasztásáig, mint megbízott jegyző fog működni.

A II. típusnál az elnök és a titkár mellett általában írókézkezelőt is kell beállítani.

III-típusú községek:

/ 1500-3000 lakosig a függetlenített személyek száma / elnökön és titkáron kívül / átlag három fő.

Elnök, elnökhelyettes és a titkár feladatköze és az adminisztrációs teendők azonosak az I. és II. típusú községekével.

A létszámot a pénzügyminiszter rendelkezése szerint kell meghatározni. A személyeket az I. II. típusú községeknél adott irányelvek figyelembe vételével aseptember 26-ig névszerint is kell jelölni.

A kijelölést alkalmas helyi emberekből, az előjáróság erre alkalmas tagjaiból / bíró, pénztárnok stb/ közigazgatási, adóhivatali alkalmazottakból kell megoldani.

IV. típusú községek:

3000-10.000 lakosu a hivatali dolgozók létszáma / elnök, elnökhelyettes

lyettesen és titkáron kívül átlag 6 fő.

A VB szervezete ezeknél a községeknél:

- a/ Egy elnökből, egy elnökhelyettesből, egy titkárból
- b/ Hivatali szervezetekből áll.

Az elnök, elnökhelyettes, a titkár feladata a következő.

1. Az elnök / függetlenített/

- a/ Vezeti a tanács és a VB munkáját
- b/ Ellenőrzi és irányítja a VE. szervezetét.
- c/ Irányítja az elnökhelyettes és a titkár munkáját
- d/ Vezeti az egyik csoportot.

2. Az elnökhelyettes / függetlenített/

- a/ Az elnököt akadályoztatása esetén helyettesíti
- b/ Segíti az elnököt felügyeleti és ellenőrzési munkájában.
- c/ Foglalkozik a községi tisztviseléssel
- d/ Vezeti az egyik csoportot.

3. A titkár / függetlenített/

- Ellátja a tanács és a VE titkári teendőit
- Vezeti az Általános igazgatási csoportot

Az adminisztrációs teendőket a IV. típusú községekben három csoportban kell ellátni.

- a/ Pénzügyi csoport
- b/ Általános igazgatási csoport
- c/ Mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari csoport.

A hivatali szervezet áll. típusnál megadott elvek szerint kell beállítani.

V. Típusú községek:

nökhely

A VBÁ :

Az elnök

1

2

Az admin

kell be

teendő

Több k

ni, ha

A közt

szerve

nőkhelyetteses és titkáron kívül átlag 17 fő.

A VBá szervezete ezeknél a községaknál:

- a/ Egy elnökből, egy elnökhelyettesből és egy titkárból
- b/ Hivatali szervezetből áll.

Az elnök, elnökhelyettes és a titkár feladatköre a következő.

1. Az elnök függetlenített

- a/ Vezeti a tanács és a VB munkáját
- b/ Irányítja és ellenőrzi a VB szervezetét
- c/ Irányítja az elnökhelyettes és a titkár munkáját.

2. Az elnökhelyettes függetlenített

- a/ Az elnököt akadályoztatása esetén helyettesíti
- b/ Segíti az elnököt ellenőrzési és felügyeleti munkájában
- c/ Foglalkozik a községi tüzoltósággal
- d/ Vezeti az egyik csoportot.

3. A titkár, függetlenített.

- a/ Vezeti a tanács és a VB titkári teendőit.
- b/ Vezeti az általános igazgatási csoportot

Az adminisztrációs teendőket a III. típusnál megadott elvek szerint kell beállítani.

A városias jellegű községekben az elnök mellé a titkársági teendőket ellátására előadót, előadókat kell beállítani.

A VI típusú / több község közös tanácsa /

Több község közös tanácsának az adminisztrációját úgy kell megszervezni, hogy a községek lélekszámát alapul véve kell a típust meghatározni.

A közös tanácsba vont községeknek a székhely községben kell a hivatali szervezetet felállítani.

Mind a hat típusnál az elnök vezeti a tanácsot, a VB, a bizott-

ságok és a hivatali szervezettel kapcsolatos munkákat.

II.

Egyéb rendelkezések.

1. A szakirányítás

A községi tanács végrehajtóbizottságának közvetlen szakirányítást a járási tanács végrehajtóbizottsága látja el az illetékes osztályain keresztül.

2. A személyi és illetményügyek:

Azoknak az új alkalmazottaknak, akik eddig nem voltak rendszeresített községi állásra kinevezve / alkalmazva / és a tanácsok választásáig új hivatali szervezetnél, mint megbízott jegyzők fognak működni, a 163. kulcszám szerinti 3. fizetési fokozatba kell a megfelelő beosztott jegyzői fizetést, a beosztott alkalmazottaknak 70. kulcszám szerinti 3. fizetési fokozatnak megfelelő irodakezelői fizetést kell folyósítani.

Azok a jelenlegi községi alkalmazottak, akik megbízott jegyzőként lesznek kinevezve, illetményeiket a tanácsok megválasztásáig változatlan összegben kapják, csupán a hivatali állásuk elnevezése változik megbízott jegyzőre.

Azokat a községi alkalmazottakat, akik az átszervezés következtében más állomáshelyre kerülnek, községi tanácsok megalkotása után történő végleges kinevezésig, megválasztásukig a 225/1950/ VIII./29. M.T. számú rendelet 8.§-ában megállapított kirendelési díj illeti meg.

A községi / kör / orvosok, községi egészségügyi, és szociális

védőn
kók,
válto
A fat
nak - l
A kö
minif
delk
nek

A
hí
kő
bé
h

e
e
r

védőnők, a községi hatósági szülész nők, pedagógusok, óvónők, dajkák, valamint az állatorvosok működési köre és szolgálati beosztása változatlanul marad.

A fentiek azon község végrehajtóbizottságainak felügyelése alá fog-
nak tartozni, amelyek területén jelenleg állomáshelyük van.

A községi alkalmazottak illetményeiről - mindaddig, míg a pénzügy-
miniszter ur a Belügyminiszter urral egyetértőleg másként nem ren-
delkezik - annak a költségvetésnek a terhére kell gondoskodni, amely-
nek terhére jelenleg történik.

3. Elhelyezés és működés biztosítása.

A Járási végrehajtóbizottság azokban a községekben, amelyekben eddig
hivatali szervezetet nem működött, és tanácsuk laza, szeptember 26-ig
köteles a hivatal elhelyezéséről községi épületben, ennek hiányában
bérlet útján megfelelően gondoskodni.

Azokban a községekben, ahol hivatali szervezet működik, az el-
helyezést továbbra is a további községekben kell biztosítani.

Akban az esetekben, ha a hivatal elhelyezésével kapcsolatban
épületátalakításra, vagy bővítésre van szükség, továbbá a butorzat
és felzerelés elengedhetetlenül szükséges, a felmerült költségek-
ről pótköltségvetést kell készíteni. A pótköltségvetéseket a Megyei
VB. I. Pénzügyi osztályához legkésőbb szeptember 23-ig kell feltar-
jesztani.

Az átazervezés folytán egyes községeknél, jegyzőségeknél,
adóhivataloknál feleslegessé váló butorzatot és felzerelést az
újjonnan alakuló hivatali szervezetek részére kell díjtalanul átten-
gedni.

A járási VB. elnöke intézkedik, hogy az újjonnan alakuló

községi hivatalokhoz kijelölt személyek, a működéshez elengedhetlenül szükséges iratokat, nyilvántartásokat, naplókat, főkönyveket, stb. megkapják, továbbá a jelenlegi székhelyű községek az új hivatalokat a legszükségesebb papírral, írószerrel és nyomtatvánnyal látják el. Intézkedjen arra is, hogy a folyó évi irattári anyagot október hó, a régi irattári anyagot pedig november hó folyamán szétválasszák és az újonnan alakult községi községi hivataloknak átadják.. Az anyagi teendők megosztásáról külön rendeletben fogok intézkedni.

A közellátási teendők megosztására nézve a Megyei Tanács Kereskedelmi Osztálya intézkedik.. Az egyesített, valamint a közéletbe vont községek költségvetéseinek végrehajtására az újonnan alakult hivatali szervezetben működő községek költségvetéseinek módosítására, továbbá az előkezelés megosztására nézve a Pénzügyi Osztály külön rendeletben intézkedik.

Az átstrukturálással egyidejűleg a községi tanácsok megválasztásáig a következő szervek tevékenységét kell összekoordinálni, községi / kör / jegyzői hivatalok, községi adóhivatalok és a községi közellátási szervek.

A községi előljáróságok a községi tanács megválasztásáig változatlanul működnek.

A községi feladatok áttekintését jelen rendeletéhez csatolt melléklet tartalmazza:

A községi tanácsok és a végrehajtóbizottságok az október hó 22-i választások után alakulnak meg. A járási VB elnöke kövesse el mindent, hogy az apparátus erre az időpontra zavartalanul működjék. Ennek érdekében szeptember hó 28-ig jelentse, hogy a

létszám

történet.

terület

* Bors
kötél.

előlj

a vál

. Sz

nő

ca

Az

a l

tel

né

a

dó

sz

wi

E

E

létszám megállapítása és a szerzők névszerint való kijelölése megtörtént.

Ezen kívül 1950. október hó 5. napjáig jelentse, hogy a járás területén az átszervezés megtörtént.

Miskolc, 1950. szeptember hó 13. Mazár Ferenc ak. vé. elnök."

Ázsóladó tanácsválasztás községekben 1950. október 22-én volt.

Ezt előzte meg a következő rendelet és intézkedési terv.

"Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsa végrehajtóbizottságának elnökétől. Miskolc Megyeiész. 104/1950. szig. biz.

A helyi tanácsok végrehajtóbizottságaink, illetőleg a községi előljáróságoknak tennivalói a választás lebonyolítására vonatkozóan a választások eredményének kihirdetéséig.

Telamennyi Városi és Járási Tanács elnökeinek.

Telamennyi Községi Előljáróságnak.

Székhelyén

Szeptember 7-én kelt 5110-11/1950, V.M.Jz.sz. rendelettel a Belügyminiszter Ur intézkedett a helyi tanácsok tagjainak választásával kapcsolatban a választás napját megelőző tennivalók tekintetében. Az előbbiakban a helyi tanácsok végrehajtóbizottságaik, illetőleg a községi előljáróságoknak tennivalóit szabályozza a Belügyminiszter ur a választás lebonyolítására vonatkozóan a választások eredményének kihirdetéséig. Ezzel kapcsolatban megemlékszem felhívom, a figyelmét arra, hogy a II-IV. részben írt határidőket és levégzendő tennivalók végső időpontját jelzik. Az eredmények minél gyorsabb megállapítása érdekében az előírt feladatokat folyamatosan a végső időpont előtt kell végrehajtani. Minden módon elő kell segíteni azt, hogy a járási és a járás alá tartozó városi választási bizottságok, ne várják be a megyei választási bizottságokhoz

továbbítandó Usztes Jegyzőkönyveket, hanem a járások a továbbítást több részben hajták végre, és ilyen módon biztosították a szállítás folyamatosságát.

Az eredmény kihirdetéseéről és a tanácsok megalakulásáról a Belügyminiszter ur külön fog rendelkezni.

I. Tennivalók a szervezés megkezdéséig

1. Október 18-ig: Minden végrehajtóbizottság és községi előjáróságnak tervet kell készítenie az alábbi II.-IV. részben írt feladatok pontos teljesítésére. A terv Usztesállításnál különös figyelemmel kell lenni arra, hogy a határidők pontos betartásának céljából a szükséges járművek / lehetőleg gépkocsi/ és a kísérő karhatalommindenhol kellő időben rendelkezésre álljon. A szállítás és a karhatalom biztosítása céljából a járások lépjenek érintkezésbe az illetékes járási rendőrkapitányúval.

2. Október 19-én. Jelenti a járási végrehajtóbizottság a megyei tanács végrehajtóbizottságának távbeszélőn, valamint kijelentse, hogy a községi előjáróságek a szállítási tervet elkészítették-e, és a szállítási eszközöket biztosították-e?

3. Október 21-én. Legkésőbb déli 12 óráig jelentse, a községi előjáróságek és a járás alá rendelt városok végrehajtóbizottságai a járási tanács végrehajtóbizottságának:

- a/ A szállításhoz szükséges járművek mirőntött rendelkezésre állnak-e.
- b/ A szükséges karhatalmi kíséretet biztosították-e.
- c/ A szesztilalomra vonatkozó hirdetményt kifüggesztették-e.

A járások / Miskolc vár / déli 12 óráig kötelesek megtenni a megyei tanácshoz

4. Október 21-én Névjegyzék, szavazólapok, és borítékok átadása

korán a szavazatszedőbizottságok elnökei a végleges és kiegészítő végleges névjegyzékek adatai alapján megvizsgálják, hogy táncosonként külön-külön megvannak-e a szavazók számára és megosztásának megfelelő mennyiségű férfi és női szavazólapok, valamint a szavazók számára megfelelő boríték. Ha a szavazólapokban, vagy borítékokban hiány mutatkozik, és ezt azonnal nem lehet megszüntetni, a hiányra vonatkozó pontos adatokat, a szavazólapokat, illetőleg a borítékokat átadó városi végrehajtóbizottság, illetőleg községi előjáróság legkésőbb október 21-én délelőtt 11 óráig a Belügyminisztérium szám nélkül kért közigazgatási közvetlen vonalán kötelelen bejelenteni.

5. Október 22-én délelőtt 11 óráig jelenti a községi előjáróság és a járás alá rendelt város végrehajtóbizottsága a járási tanácsnak, hogy

- a/ A szavazás mindenütt reggel 7 órakor megkezdődött-e.
- b/ Milyen a hangulat.

A járási tanács fentiekre vonatkozó jelentését délig, legkésőbb délután 13 óráig kötelese megtenni a megyei tanács végrehajtóbizottságának.

6. Október 22-én 20 órakor a szavazást minden szavazókörben le kell zárni. A szavazatszedő bizottság elnöke abban az esetben, ha a névjegyzékbe felvett szavazói nagyrésze nem szavazott le, a szavazást kivételesen legfeljebb 22 óráig meghosszabbíthatja. Ha a névjegyzékbe felvett szavazók valamennyien leszavaztak, a szavazást a szavazatszedő bizottság elnöke 20 óra előtt is lezárhatja.

II. A szavazatszedő bizottságok tanúvalói

Október 22-én legkésőbb 23 óráig a szavazatszedő bizottságoknak meg kell állapítaniuk a szavazókörön belüli eredményeket, al

kell készítenünk a szavazási jegyzőkönyvet, és eddig az időpontig

- a/ A szavazólapokat tartalmazó csomagot és a borítékba zárt jegyzőkönyvet a szavazatvezető bizottság elnöke köteles átadni a községi, illetőleg városi és Miskolcon pedig a kerületi választási bizottságoknak.
- b/ Az urnát, a választási névjegyzékeket a szavazás alkalmával fel nem használt szavazólapokat és a borítékokat a szavazatvezető bizottság elnökhelyettese köteles átadni a városi végrehajtóbizottságnak, illetőleg a községi előljáróságnak.

III. A választási bizottságok tennivalói a megyében.

Október 23-án legkésőbb reggel 10 óráig a községi és a járás alá rendelt városi választási bizottság megállapítja a községi, illetőleg a járás alá rendelt városi tanácsra nézve a választás végeredményét, és ugyanakkor összesíti a kerületén a járási és a megyei tanácsra nézve elért eredményeket, és ezek alapján elkészíti az összesítő kimutatást és a választási jegyzőkönyvet.

2. Október 23-án legkésőbb reggel 3 óráig a községi és járás alá rendelt városi választási bizottság elnöke a járási választási bizottságnak átadja az összesítő kimutatást és a szavazási jegyzőkönyveket tartalmazó borítékokat, valamint az összesített csomagolt szavazólapokat.

3. Október 23-án legkésőbb reggel 5 óráig a járási választási bizottság a hozzá érkezett borítékokat és a szavazólapokat tartalmazó csomagokat, az eredmények minél gyorsabb megállapítása érdekében haladéktalanul, anélkül, hogy ezeket felbontaná, az érkezés szerint folyamatosan jegyzékbe foglalva a jegyzékkel együtt a bizottság elnöke útján átadja a megyei választási bizottságnak.

lasztá
pokot
sa érd
érkeze
gyütt
ságnal
zotta
ben a
szoka
nak.

zó ki

nieki
tok

zato
név
mag
had
tót

A
le
le
ba
11

lasztási bizottság a hozzászárított borítékokat és a szavazó lapokat tartalmazó csomagokat az eredmények minél gyorsabb megállapítása érdekében, haladéktalanul, anélkül, hogy azokat felbontaná, érkezés szerint folyamatosan, jegyzékbe foglalva, a jegyzékekkel együtt a bizottság elnöke útján átadja a megyei választási bizottságnak.

6. Október 23-án legkésőbb 17 óráig a megyei választási bizottság elkészíti a járásokra, Miskolc városra, Miskolc tekintetében a kerületekre is - az eredményeket tartalmazó kivonatokat, és az azokat átadja a járási, illetve Miskolc városi választási bizottságnak. A megyei választási bizottság a Miskolc-i kerületekre vonatkozó kivonatokat a miskolci választási bizottságnak fogja továbbítani.

7. Október 23-án legkésőbb 20 óráig a járási, miskolci, és a miskolci városi kerületi választási bizottságok a megküldött kivonatok alapján elkészítik a választási kerületi jegyzékönyveket.

Egyéb temivalók

A városi végrehajtóbizottságok és a községi előljáróságok a szavazatszedő bizottságok által átadott urnákat ellenőrzik, a választói névjegyzéket irattábla helyézik, a borítékokat felhasználás céljából meguknál tartják, visszaadott, valamint a meguknál tartott felhasznált szavazólapokat pedig 3 nap alatt a megyei tanács végrehajtóbizottságához tartoznak megküldeni.

A fentiekben említett jelentéseket a járási tanácsok és Miskolc város legkésőbb a jelzett napokon délután 13 óráig tartoznak megtenni a Megyei Tanács igazgatási Osztályához. Kivétel az I. rész 4. pontjában írt jelentés, melyet az említett vonalon október 21-én délelőtt 11 óráig a községi előljáróságnak, illetve a városi tanácsok végrehajtóbizottságának közvetlenül kell elküldözzerden megküldeni.

Szükségesnek látom külön is kiemelni, hogy az egész járás területére nézve a II. részben írt szállítások biztosításáért a végrehajtóbizottság elnöke személyében felelős, aki tekintse főfeladatának a szállítási és ezzel kapcsolatban felmerülő minden nehézség elhárítását.

Értesitem végül a városi, járási végrehajtóbizottságokat, hogy a szavazatszedő bizottságoknak, valamint a választási bizottságoknak a választás során végzendő feladatairól a fentieknek megfelelő nyomtatott "Tájékoztatót" később fogom elküldeni. Elnök ur feladata lesz, gondoskodni arról, hogy a Tájékoztatót minden szavazatszedő és választási bizottság haladéktalanul megkapja, valamint arról is, hogy azok alapján a választási bizottságok elnökei és rajtuk keresztül a szavazatszedő bizottságok elnökei is megfelelő kioktatást kapjanak.

Miskolc, 1950. október 16. Mazár Ferenc sk. vb. elnök."

Nyomban ezzel a rendelkezéssel egy időben megjelent a járási tanács leirata is, mely következőket írja elő.

Nem ismétlem szószerint, de nyomatékosan felhívja a figyelmet a megyei rendelkezések szigorú és maradéktalan végrehajtására, időbeni jelentési kötelezettségek megtételére. Ezek főleg a jelentések időbeni megküldésére hívják fel a figyelmet.

A rendelkezések pedig nap-mint nap követték egymást.

Október 20-án pl. a megyei tanács rendelete így szól.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei tanács végrehajtóbizottságát Elnökétől ad 100/1950. sz. biz.

Tárgy: Helyi tanácsok választási eredményének kihirdetése és a tanácsok alakuló ülésének előkészítése.

Szigorúan bizalmas.

Fenti tárgyban 100/1950. szig. biz. szám alatt folyó hó 15-i rendelettel cím felé intézkedtem.

A Belügyminisztérium folyó hó 19-én kelt 6113-5/1950. IL/8. számú tájékoztatói rendelete alapján közlöm, hogy a községi, városi és városi-kerületi, járási és megyei választási eredmények kihirdetését, és a tanácsok alakuló ülését az l. bekezdésben idézett rendeletben megadott időponttól eltérően az alábbi napokban kell megtartani :

- a/ községekben október 26 vagy 27-én.
- b/ Miskolci kerületekben okt. 26 vagy 27-én
- c/ Városokban / Miskolcon is / okt 30 vagy 31-én.
- d/ Járásokban okt. 30. vagy 31-én.

A Belügyminiszter az tájékoztatói rendelete értelmében a Magyar Függetlenségi Népfront megyei elnökével a Megyei Tanács VB elnöke állapítja meg, hogy a megadott két nap közül az egyes községekben, városokban, járásokban és városi kerületekben mikor kell az eredményhirdetést és az alakuló tanácsülést megtartani.

Ehhez képest a holnapi napon tájékoztatólag értesíteni fogom címet / községeket a járási tanács útján / arról, hogy a megadott két nap közül mikor kell az eredményhirdetést és az alakuló tanácsülést megtartaniuk. Fentiekől függetlenül a meghívókat október 23-án kell kiadni, ezért ezen rendeletem mellékletként kihirdetésére meghívandó tanács és póttagok részére kiállítandó és folyó hó 23-án kézbesítendő meghívókat a szükséges példányszámban kiadom. A meghívókban az üresen kihagyott hely kitöltendő és a választási bizottság, valamint a népfrentbizottság elnökével aláíratandó.

Figyelemztetem, hogy a meghívókat csak folyó hó 23-án lehet kiadni tehát előbb semmi színelatt sem, de 23-án minden körülmények között elküldendőek.

Helyesbítés

A 100/1950. szig. bez.

F. hó 13-án kelt rendeletem 3. oldal 8. pontját B.M. rendeletre módosítom, az ülés lefolyásának 8. pontját tehát megváltoztatom, így a 8. pont új szövege a következő :

8. A Tanács megválasztja végrehajtóbizottságot. A szavazás nem külön-külön személyekre történik, hanem eg szorra az egész végrehajtóbizottságra. Az eredmény kihirdetési és a tanács alakuló ülés a fenti időpontnak megváltoztatása következtében október 13-i rendelettemmel círendelt a helyi tanácsok megalakulásával kapcsolatos távközlő jelentési kötelezettség is megváltozik- a módosulni fogó új jelentési időpontokat ugyancsak a helyszíni napon- a választási eredmény kihirdetésének és a tanács alakuló ülésének határozott időpontjének közlése mellett - cím tudomására hozom.

Egyebekben 100/1950. szig biz. f. hó 13-án kelt rendeletem változatlanul érvényben marad és végrehajtandó

Velamenyí községi elöljáróságnak

Székhelyén

Szigoru alkalmasokhoz és műhelytartás végett kiadom.

Mezőkövesd, 1950 október hó 20-án Bajusz Zoltán ak vb elnök. "

Az első tanácsválasztás tehát október 22-én minden különösebb esemény nélkül lezajlott községünkben.

A szavazók fegyelmességgel járultak az urnák elé és adták le a szavazatukat. A délutáni órákra csak alig 12 ember maradt, ezek közül is többen voltak ágybanfekvő betegek.

Délután 18 órakor minden szavazó leadta szavazatát és megavazást le lehetett zárni.

elnökre talált a falu. Meg kell jegyezni ugyanis, hogy a következő tanácsválasztáson, 1954-ben ő lett a VB elnöke és Páster Irma a tanácstitkár.

Csak a dicsőret és elismerés hangján lehet beszélni arról a munkáról melyet a község érdekében végzett. Ő tartattatta a Darvas kastélyban az általános iskola 5 új osztályteremt, szertart, egy nevelői lakást és a mozihelyiséget.

Csoztlánrőszét vállalt a megőgazdaság szocialista át- szervezése érdekében, amikor 1951-ben agítálva, meggyűzve az embereket, megszervezte a Petőfi I. típusú és a Lenin nevet viselő III. típusú termelőszövetkezetet.

A kulturális és gazdasági intézményekről részletesen a későbbiekben szölok, amikor ezeknek az intézményeknek a történetét mutatón be.

E krónika olvasóinak bizonyára feltűnik, hogy az első tanácsválasztási munkák milyen körültekintő, részletesen kidolgozott, a legapróbb részletekre is figyelve ment végbe. Csak az összehasonlítás kedvéért nézzük meg az 1954. évi második tanácsválasztás történetét is, hiszen a mostaniakat már a szemtanúk tapasztalata, egy megerősödött, mindenki által igenelt, elismert társadalmi rendszer megszabottrendűsége igazolja.

Ebben az esetben is igyekszem az eredeti dokumentumokat idézni minden kommentár nélkül, melyek megjelentek annak a nagyon fontos politikai és társadalmi esemény sikeres végrehajtásának érdekében.

A ma embere talán nem is emlékezhet azokra az időkre, amikor az új társadalmi rendszerünknek a belső ellenesség ellen is harcolni kellett, a liandó éberséget követelő kényszerítet.fenntar-

Ki emlékezne már azokra a rendeletekre, de talán még fogal-
 ma sem, hogy mit jelentett pl. "a helyszíni elszámoltatás"?
 Legyen szabad idéznem az Élelmezési Minisztérium Beugyítási fő-
 osztályának bizalmasan közlésű rendelkezését, mely 1951. aug.
 23-án kelt, és minden községi tanácsnak végre kellett hajtania
 az ország élelmezésének biztosítása érdekében.

* Hogyan kell a helyszíni elszámoltatást lefolytatni.
 A beadási kötelezettség teljesítése törvény, mely minden termé-
 lőre kötelező. Kormányzatunk a beadási kötelezettséget úgy állá-
 sította meg, hogy az minden termelő által teljesíthető. Az idei
 év termés- esemény az elmúlt évekkel- még megkönnyítette a tel-
 jesítés lehetőségét. Mégis a kulákság spekulációjával, tartaléko-
 lással, a törvény kijáratásával, a termények elrejtésével igyek-
 senk kibujni kötelezettségének teljesítése alól, és ugyanakkor he-
 falyást igyekeznek gyakorolni ezzel még a dolgozó parasztságra is.
 Ezért ezért Pártunk és Kormányzatunk egy határozott, hogy azokat
 a kulákokat, akik beadási kötelezettségük teljesítésével hátrálékban
 vannak, el kell számoltatni.

I. Általános elvek.

Elszámoltatni csak a hátrálékos kulákat szabad. Az elszámoltatás
 minden esetben a helyszínen történik.

Elszámoltatás a gabonafélékre / buza, rozs, árpa, és zab/
 terjed ki. Ha a kulák gabonafélék közül csak egyben is hátrálékos,
 az elszámoltatást a letelegekre a többi gabonafélenél is végre
 kell hajtani.

Az elszámoltatása tavalyi hátrálékosokra is kiterjed. Ezért azo-
 kat a kulákokat is el kell számoltatni; akiknek csak tavalyi hátr-

rálakuk van, de ideai kötelezettségüknek már eleget tettek.

Azokat a kulákokat akik még a tavalyi sertésbeadási kötelezettségüket nem teljesítették, sertésbeadásu hftadlékukra nézve is a gabonacsalánimoltatás során a helyszínen kell elszámoltatni.

Az elszámoltatásnál a terméseredményt a osóplési eredménylapok alapján kell megállapítani, melyet a nyilvántartási lap 13. táblája tartalmaz.

Az elszámoltatás szeptember hó 3-én kezdődik és 15-ig be kell fejezni.

Az elszámoltatást három tagu bizottság utján kell végrehajtani. A bizottság elnöke a minisztérium kiküldötte. A másik két tagját a községi vagy városi tanács végrehajtóbizottságából kell kijelölni. Az elszámoltatásra a minisztériumból kiküldött személyek is a megyei tanács végrehajtóbizottsága elnökének vannak alárendelve, és annak utasítása szerint kötelesek az elszámoltatás során eljárni.

Az elszámoltató bizottságok működésükben szigoruan ragaszkodjanak a vonatkozó rendelkezések előírásaihoz. Ne hagyják magukat megtéveszteni a kulákoktól, de tartózkodjanak minden túlszállás is.

II. A kulákság elszámoltatásának módja.

1. Kenyérgabona elszámoltatás.

Kenyérgabonából minének előtt vissza kell hagyni a háztartási és gazdasági szükségletet. / Fojadagot, vetőmagot és az esetleges gazdasági alkalmazott termelésben járandóságot./

A fojadag 6 éven feletlieknek 220 kg, az 1 és 6 év közöttieknek 160. Azoknál a gyerekeknel, akik első évukat 1951. június hó 30-a után töltik be, aranyiszor 13.5 ky. ahogy hótaz az első életév betöltésétől 1952. június 30-ig hátravan. A kulák által egész évben megőrölhető termékek mennyiségét a nyilvántartási lap 10. táblájának fojro-

vatában felköljük meg. /

Vetőmagra kat. holdanként csakból 110 kg-ot, rozsából 100kg-ot kell visszahagyni.

Szükséglet fedezése után a kenyérgabona-hátrálók teljesítéséhez szükséges mennyiséget kell beadatni. / A, vagy B vételijegyre. /

Ha ezután még marad feleslege, abból mindenekelőtt beadatjuk a tavalyi kenyérgabona-hátrálókat / A. vagy B vételijegyre /

Az ezután még megmaradt mennyiséget C vételijegyre adatjuk be hasonlóan kell lefolytatni az elszámoltatást azoknál, akiknek csak tavalyi hátrálójuk van.

2. Takarmánygabona elszámoltatása.

Árpánál és zabnál első a beszálló állatfajta kötelezettség teljesítése. Árpából és zabból nemcsak a termés 15%-át, hanem a beadási kötelezettség felhontása alkalmával a kulák beadási könyvében a nyilvántartási lapjánélőrt mennyiséget kell beadatni, levonva abból a helyszíni elszámoltatás előtt már eddig A vagy B vételijegyre beadott mennyiséget. A hátrálók teljesítéséhez szükséges arpa- és zabmennyiséget A vagy B vételijegyre kell beadatni.

A beadási kötelezettség teljesítése után vissza kell hagyni a jövő évi vetőmagot és a kulák állatainak abrakszükségletét.

Takarmányozás céljára állatfajonként az alábbi mennyiségeket kell visszahagyni.

<u>Állatfajok</u>	<u>Árpa</u>	<u>Zab kg.</u>
-------------------	-------------	----------------

Szarvasmarha

Egy tehén részére termelés, szilvási tés, és szoptatás céljából

100

Úzós és tisz részére egyéves korig

140

Bikaborjú részére egy évre

300

300

Lovak	Árpa	Zab	kg
Felnőtt Lovak részére melegvéri	-----	200	
hidegvéri		300	
Csikó részére		350	
Sertés			
Koca részére vebankevelés és szoptatás céljából egy óri félézeres állást számítva	125	-----	
Választott malac és szilárd részére	100	-----	
Hízó sertés részére	100	-----	
Baromfi			
Egy felnőtt baromfi és szaporulata részére	8	---	

Vetőmagra kat. holdanként árpából 90 kg-ot, zabból 80 kg-ot kell visszahagyni.

Egyéb címen árpát, zabot visszahagyni nem szabad.

A szűkeéglet visszahagyása után jelentkező árpa és zabfelhasználás elsősorban a múlt évi takarmányhátralek teljesítésére szükséges árpa és zabmennyiséget kell B vételijegyre beadni. Az ezen felül jelentkező készletet pedig C vételijegyre kell előírni.

Azoknál a kulákoknál, akiknek csak takarmánybeadási hátralekük van, és a kenyérgabonától már az előkészítés előtt adták be B vételijegyre kenyérgabont, a C-re beadott mennyiség 25%-át szabad örlésre vissza lehet hagyni.

Azoknál a kulákoknál, akiknek csak tavalyi takarmány-hátralekük van, a hátraleket az állatállomány szükségletén felül mennyiségből kell beadni.

3. A termény elszállítása.

Az elszállítató bizottság a kulák nyilvántartási lapjának hivata-

jegyezze fel, hogy milyen mennyiséget kell a kuláknak A vagy B vételijegyre, és milyen mennyiséget C vételijegyre beadni. Ha elrajzolt kérelmet felelnek fel, ugyanezek fel kell jegyezni az előírt terménymennyiséget is. Az elszámoltató bizottság mindazokat az adatokat jegyezze fel a termelő gazdasági könyvének Hivatalos Feljegyzések című táblájára is. A két feljegyzésnek pontosan egyeznie kell. A feljegyzéseket mind a nyilvántartási lapon, mind pedig a gazdasági könyvben a bizottság elnöke és az elszámoltatott kulák írja alá.

A kulák által beadandó gabonamennyiséget azonnal be kell szállítani a földművelésügyi hivatalhoz. Az elszállításról a kulák köteles előszörban saját igényével gondoskodni, ha a kuláknak nincs fogata, akkor a kulák költségére bérfogatot kell igénybevenni.

A bizottság, illetve annak egy tagja a kulák gazdaságát addig nem hagyhatja el, míg a gazdaságra elírt gabonamennyiség kecskére való felrakása még nem történik. A szállítást a bizottság egy tagja a földművelésügyi hivatalig köteles kísérni.

4. Az 1950/51 évi kulákevertékhatárolások behatárolása.

A hátrélások teljesítését az elszámoltató bizottságnak a következő módokon kell biztosítania:

1. Ha a hátrélások kuláknak 106 kg-on felelő sertés van, előszörban azt kell igénybe venni.
2. Sertés hiányában a kulákot vágómarha / ökör / behatárolásra kell kötelezni. Az átutazítási súlyok a következők: I. osztályú vágómarhából, illetve ökréből 2 kg-ot, II. osztályú vágómarhából, illetve ökréből 3 kg-ot III. és III.c. vágómarhából pedig 4 kg-ot kell beadni. Ennél rosszabb minőségű vágómarhát a hátrélások fejében beadni nem lehet.
3. Amennyiben a hátrélások kulák a fenti súlyok mellett vagy

vágómarhával, illetve űkörrel nem rendelkezik hátrahagyásuk teljesítésére 40 kg-nál nehezebb súlyú szilárdít kell igénybe venni.

4. Végül sorban, ha a kulák a fentiek egyikével sem rendelkezik, a hátrahagyót zsírral, vagy ennek hiányában árpával egyenlítheti ki. Zsírból a múlt évi rendeletnek megfelelően minden élősertés súlykilogramma helyett 0.5 kg-ot, árpából pedig 8.5 kg-ot kell beadni.

Az elszállítási bizottságok községi / városi / tanácsok útján a megyei állatforgalmi vállalatot azonnal értesíteni kötelesek, hogy hol, milyen fajta és milyen mennyiségű állat azonnali átvételéről és elszállításáról kell gondoskodniuk. A megyei állatforgalmi vállalatok kötelesek az elszállításkor az elszállításra, átadásra kerülő hizottsertéseket, marhákat és szilárdítokat azonnal átvenni és elszállítani.

Az elszállítás során igénybevett zsírt, illetőleg árpát a bizottságuk kell haladéktalanul elszállíttatnia.

Ha az igénybe vett vágómarha / űkör / meghaladja a tavalyi hátrahagyót, a különbözöt nem számít be a kulák idei állóállat beadási kötelezettségének teljesítésébe, hanem azt C áron kell kifizetni.

Ha a kuláknak nincs 100 kg-nál súlyosabb sertése, és a vágómarhát kell igénybevenni, az igénybevenni szándékolt tehénét állatorvosai meg kell vizsgáltatni, hogy az tényétőre és továbbtartásra alkalmatlan-e, mert csak akkor lehet azt igénybevenni. Az űkört minden vizsgálat nélkül igénybe lehet venni.

Az igénybe vett állatokat két napi takarmánymentes idővel azonnal el kell hagytatni a községi tanács és a földművelésügyi szervezet állatfelügyelője által közösen megjelölt helyre, és ott az Állatforgalmi Vállalat átvételéig a földművelésügyi szervezet állatfel-

1- lelősének gondjaira kell bízni.

i. A községi vagy városi tanács rendelje el, hogy az elszámol-
tatás ideje alatt a kulások legelőre szarvasmarhái, vagy sertései
nem hajthatnak ki.

III. Az elszámoltatás lefolytatása.

az elszámoltató bizottságnak magával kell vinnie az elszámoltatandó
termelő nyilvántartási lapját, amelynek 6. lapján, tábláján az "El-
számolás" rovatának Hány és Csare kasátja mutatja a bizottság által
behajtható idej gabonahátralekét, és a Hivatalos Feljegyzések o. táb-
lájából pedig megadja a bizottság a termelő tavalyi kasáti hátrale-
két. A 13. tábla pedig tartalmazza a termelő termőerőarányát gabona-
nemekből.

az elszámoltató bizottságnak a termelőtől el kell kérnie
kasáti könyvét és gabonalapját. Meg kell kérdeznie, hogy itteni
lakásán kívül van-e még másutt is tanyája, pincéje stb. A bizott-
ság helyi ismeretekkel rendelkező stb tagjának a kasáti helyes-
ségét ellenőrizni kell.

A termelővel közölni kell, hogy kasáti hátraleka miatt
gabonaterméséről el fogják számoltatni, és hogy a községi nyilván-
tartás szerint búzából, rozsból, árpából, vagy zabból mennyi a hátr-
aleka.

Fel kell szólítani, hogy meglévő gabonakészletét, és annak
tárolási helyét pontosan sorolja fel, mert az eladott készleteket
ellenőrzés nélkül el fogják kobozni.

A fentiek után a bizottság munkája azzal kezdődik, hogy a
készleteket számbaveszi. Természetesen nemcsak a termelő által meg-
jelölt helyeken kell a készletek mennyiségét megállapítani, hanem
a legfontosabban körül kell nézni, a termelő gazdaságában, házában,
udvarában, gazdasági épületében, kertjében, valamint, ha másutt is

van tartója, pincője, úgy ezeken a helyeken is stb.

A terméseredmény megállapításánál nem szabad a beadási könyvben feltüntetett várható terméseredményből kiindulni, hanem a cséplési eredménylap alapján kimutatott tényleges cséplési eredményből, melyet a nyilvántartási lap 13. táblája tüntet fel.

A terménykészletek pontos megállapítása sok esetben nehézséget fog jelenteni, ha annak felmérésére nincs meg a lehetőség. Így a halomban lévő készleteket a bizottság dolgozó paraszti tagjai gondosan becsülnék fel.

A bizottságnak a nyilvántartási lap 8. tábláján előírt hátralelékot kell behajtani. Ettől csak egy esetben térhet el, ha a termelő olyan A vagy B jelű vételijegyet mutat fel, amely a nyilvántartási lap 9. tábláján még nincs elkönyvelve. Ebben az esetben is a vitás mennyiség kivételével a hátralelék többi részét a bizottságnak azonnal be kell adatnia. A nyilvántartási lapon nem szereplő vételi jegyszámát, jelzését / A vagy B / továbbá a vételijegen feltüntetett termény nevét és mennyiségét fel kell jegyezni, és az adatokat a kérdés tisztázása céljából a nyilvántartónak át kell adni. A termelőt pedig fel kell szólítani, hogy a kérdés tisztázása céljából minden nap a termelő házában jelenjen meg és annak eredményéhez képest esetleg még beadandó terménymennyiség becsatlítását még aznap vételijegy felmutatásával igazolja. Ellenkező esetben a helyesíni elszámoltatást megismétlik.

Előfordulhat, hogy a bizottság nem találja otthon a kulákokat. Ilyen esetben családtagjával közölni kell, hogy megvedőrnai várakozás után az elszámoltatást megkezdi és a lezárt helyiségeket hatóságilag megéldéttel felnyitják. Amennyiben a kulák nem jelenik meg, úgy az elszámoltatást távollétében is le kell bonyolítani, és mindenben a fentiek szerint kell eljárni.

IV. Előkészítő intézkedések.

Az elszámoltató bizottság által behajtandó hátralék mennyiségét a községi, vagy városi tanács végrehajtóbizottsága / rendszert a nyilvántartó/ a termelő nyilvántartási lapjának 8. tábláján írja elő. A bizottságnak azt a mennyiséget kell a földművelésügyi hatóságoknak beszéllíftatnia, amely a nyilvántartó 8. tábla "Elszámolás" felirésű rovatának Hiány és Csere kasábjába beír.

Mintán busával és rozssal nemcsak a kenyérgabona beadási kötelezettség teljesíthető, hanem a burgonyabeadási csoport is, ezért a bizottságnak a burgonyacsoportnál is meg kell néznie, hogy nincs-e a termelőnek ott is buza és rozsbeadási hátraléka előírva. Árpa és zabbal, pedig mind a négy beadási csoport / kenyérgabona, takarmány, élőállat és burgonya/ teljesíthető, ezért a bizottság elnökeinek kötelességük csoportnál meg kell néznie, hogy a termelőnek nincs-e-on-e valamelyik csoportban árpa és zab hátraléka.

A hátralékot a nyilvántartó termésszámos auliban és nem buza táblájában állapítja meg. Ezért a bizottságnak átszámitás nélkül azt a mennyiséget kell az elszámoltatás során beadottnia, A vagy B vételjegyre, amit a Hiány és Csere rovatba a nyilvántartó bejegyzett.

A termelő buza, rozs, árpa és zabtermését a bizottság a nyilvántartási lap 13. tábláján találja meg. Az itt feltüntetett termésmennyiségben benne van a kiadott cséplő és esetleg aratórés is. A termelő által kiadott arató- és cséplőrészt a bizottság a termelő gazdálkodásából tudja megállapítani, amelynek 8. táblájára vannak ezek a részek bejegyezve.

A beadási kötelezettség teljesítésére beadott buza, rozs, árpa és zabmennyiségek a nyilvántartási lap 9. tábláján vannak tételenként, vételi jegyek szerint elkünyvalva. A beadási kötelezettség teljesítése szempontjából csak az A vagy B vételjegyekre beadott mennyi-

séget lehet figyelembe venni.

A tavalyi kuláksértés-hátrálékot a nyilvántartónak a nyilvántartási lap Hivatalos feljegyzések című táblájára kellett feljegyeznie élősertés súlykilogrammban.

Ugyanide köteles volt bejegyezni a termelőnek bármilyen tavalyról fennmaradt kanyargahona, takarmány, szóna, vagy burgonya-beadásai hátrálékát is.

Ha a termelőnek több gazdasága / falusi háza, és tanyája, vagy pincéje van / úgy a nyilvántartó a bizottság tájékoztatására ezek címét / helyrajzi számát a nyilvántartási lap felső részére köteles feljegyezni. Ezen esetben ugyanis az elszámoltatást a termelő valamennyi gazdaságában el kell végezni.

Budapest, 1951. augusztus hó 31-én. "

Természetesen a nép államban minden szigorú alkalmazni kellett, ha a rendszer uralmát biztosítani akartuk. A spekulánsok kerülhettek fölébe azoknak, akik becsülettel munkával, közösség érdekét nézve dolgoztak, hogy mielőbb talpraálljon a nemzet, és az általános jólét legyen jellemző rőben az országban. A feletti szervek megértésért és céljaink eléréséért a dolgozók segítségéhez folyamodtak. Olvassuk csak el a megyei tanács elnököknek felkérését!

Kedves Dolgozó Társam !

A küzeégi tanács utján értesültem arról, hogy beadási kötelesegednek becsülettel eleget tettél. Tudom, hogy ezt azért tetted mert megérted, hogy a beadással elősegítéd ragyogó jövőnket biztosító öt éves tervünk sikeres végrehajtását. Ezzel hozzájárultál úgy a magunk, mint gyermekeink jövőjének érdekében a béke rag

Tudom, hogy felemelt öt éves tervünk közösséget ezebbé
teszt, részre pedig virágzó életet jelent. Eddigi példamutató-
ság is arra kötelez téged, hogy még fokozottabban vedd ki a része-
dést az ország építéséből. Mutass példát közösség dolgozó paraszt-
jainak azaz is, hogy terményfeleslegedet felajánlod a dolgozó
közösségnek, ugyanakkor végezz felvilágosító munkát közösség-
ben, hogy a többi dolgozó parasztok is kövessék példád.

Az állam számtalan előnyben részesíti azokat, akik ele-
gő tőre hazafias kötelességeiknek terményfeleslegüket dolgozó
közösség rendelkezésére bocsátják.

Példamutatód a Te egyéni és hazánk érdeke is! Ezzel
szinte választ adsz az imperialistáknak és a kulákoknak, akik dol-
gozó népünk életére, szabadságára törnek.

Tudom, hogy magadóvá teszed levelem tartalmát, én pedig
szívesen, hogy példamutatód figyelemmel fogom kísérni, és gondos-
kodok arról, hogy példamutatód köztudomássá váljék.

Miskolc, 1951. évi augusztus hó 8. Üdvözl Iván István
a Megyei Tanács VB elnöke. "

Nagyon tanulságos volt kutatni a régi iratok között, mert
az ország gazdasági életére, a fennálló nehézségekre döbbenhet-
ünk rá lépten-nyomon. Egy háborút vezetett ország átállása egy
új társadalmi rendszerre, mely tele volt ellenséggel, ahelyett
gátolni igyekvő, lapuló, bujkáló, bujtogató elemekkel, akik vár-
ták régi uralmuk visszatértét. Az ember elgondolkozva fogott meg
egy-egy aktát, mely plakátra, oklevél, szórólap háttérre volt gé-
pelve, mert meg a hivatalok részére nem állt megfelelő mennyiségű
papír rendelkezésre.

És újból csak arra kell visszatérnem, hogy tisztelet és megbecsülés azoknak a községi vezetőinknek, akik, ebben az időben már napközi csoportot alakítottak községünkben.

1951 szeptember 1-én megindult 37 gyermekkel a Darvas-féle kastély bal szárnyában 6 helyiségből álló napközi. Vezetője Mátyus Ferénca, Nagy Istvánné mint dajka, özv. Pinczés Istvánné mint főzőnő. A tanács mindent elkövetett, hogy a napközi zavartalanul üzemeljen, és az ott lévő kisgyermeknek jól érezzék magukat, azülő pedig gond nélkül végezhessék munkájukat, mert a gyermeküket biztonságos helyen tudhatták.

Ma már természetesen beszélünk, hogy minden községben működjen a Hazafias Népfrent. Nézzük meg a mi Népfrentbizottságunk megalkotását, születését az eredeti dokumentumok tanúsága szerint.

" MDP Mezőkövesdi Járási Végrehajtóbizottságtól és a
Mezőkövesdi Járási Tanács Végrehajtóbizottságtól.

0011/13/1954.sz. Tárgy: Községi Hazafias Népfrent Bizottságok alakításáról és első ülésének megtartásáról.

Valamennyi Falusi Pártvezető Titkárának !

Valamennyi Községi Tanács VB Elnökének !

Székhelyén.

Felhívom az elvtársak figyelmét, hogy valamennyi községi Hazafias Népfrent bizottságot 1954. október 3-ától október 9-éig alakítani kell összehívni. Az összehívásról az Elvtársakon keresztül a községi Hazafias Népfrent előkészítő bizottság elnöke gondoskodik. Az ülésen a Hazafias Népfrent előkészítő bizottság elnöke tartja a beszámolót, és javaslatot tesz a Hazafias Népfrent Bizottság elnökére, alelnökére / nagyobb községben kettő alelnök is lehet.

valamint az elnökség tagjainak személyére. A Hazafias Népfront Előkezesi Bizottság elnöke által előterjesztett javaslatot a Párt vezetősége hagyja jóvá. Az elnökség tagjai 5-10 fő között kell, hogy legyenek.

Javasoljuk, 1000 lakoson aluli községekben 5 fő legyen a Hazafias Népfront Bizottság elnöksége, 2000 lakoson aluli községekben 7 fő és 2000 lakoson felüli községekben 10 fő.

Az elnök, alelnök tagjai az elnökség tagjai közt értendőek, tehát a félreértések elkerülése végett közöljük, hogy velük együtt kell érteni a fenti meghatározott tagok számát.

A Népfront Bizottsága elnökének lehetőleg párton kívüli állami parasztot válasszunk, és ebben az esetben az alelnök párttag legyen / pártvezetőségi tag, vagy községi tanács VB tag/ vagy a lehetőleg erre alkalmas pedagógus legyen.

A Hazafias Népfrontbizottság elnökségének megválasztásánál nem kell törekedni a kommunisták szám szerinti többségre, az elnökségbe válasszák be a pártvezetőség és a tanács VB nek a lakosság által jól ismert tekintélyes vezetőit is.

Az elnökség feladata szervezni a népfrontbizottságok üléseit, és intézni az ügyeket, amikor a Népfrontbizottság ülészik.

Rendszeres tájékoztatót úgy a Hazafias Népfrontbizottság munkájáról, mint az elnökség feladatairól a későbbiek folyamán fogunk az elnökségek részére kiküldeni.

Emlőn felhívjuk valamennyi községi tanács VB Elnökét arra, hogy a Hazafias Népfrontbizottság alakuló üléséről felvett jegyzőkönyvet, és a mellékelt kimutatást, mint a szerint elkészített kimutatást valahán külön feltüntetve kell hogy legyenek az elnökség tagjai és az alakuló üléstől számított 24 órán belül a Járási Tanács VB-hoz beérkeztetni kötelesek.

Felhívjuk az Elvtársakat, hogy a Hazafias Népfrentbizottság alakuló ülését úgy szervezzék meg, hogy azon valamennyi tag részt vegyen, és az elnökség megválasztása után vitassák meg a Hazafias Népfrent feladatát és ismertessék a Hazafias Népfrenttal, hogy milyen feladatot kell ellátnia a tanácsválasztások előkészítésében is.

Amikor a pártvezetőség megvitette, hogy kiket választánának az elnökség tagjaivá, valamennyi községi tanács VB Elnöke köteles telefonon jelenteni, hogy mikorra tűzték ki a Hazafias Népfrentbizottság alakuló ülését.

Felhívjuk az elvtársak figyelmét arra, hogy gondos körülményekkel készítődik elő a Hazafias Népfrentbizottság alakuló ülés.

MDF. Járási VB megbízásából

Hajnos István a.k.

MDF IL. titkár

Mezőkövesd, 1954. október 2. *

Járási Tanács VB megbízásából

Ladányi József a.k.

vb. elnök

Az illetékes felsőbb szervekkel történt szóbeli megállapodás alapján községünkben már szeptember 29-én megalakult a Népfrentbizottság Alakuló üléséről felvett jegyzőkönyvet azózerint közlöm:

* Jegyzőkönyv.

Felvétetett Bükkábrány község Hazafias Népfrent alakuló gyűlésén 1954. szeptember 29-én.

Az elnökségben helyetfoglalnak Czudar Lajos VB titkár, Klesz Ferenc III. sz. Tsz elnök Balassa Ábrahám I. Béke Tsz elnök, Csák József Petőfi I Tsz tag. Birinyi János Fmz ügyv. Czudar Béla VB titkár, Kolyvek István Járási kiküldött, Péter Imre VB elnök megnyitja a gyűlést. A jegyzőkönyv vezetőjére Fekete Gyulát, a hiteltelítésére Birinyi Imrénét és Ostorházi Jánost kéri fel. A jelenlévők létszáma 350.

VB elnök ismerteti a gyűlés célját. Ezen a gyűlésen alakul meg a Hazafias Népfrent. Községünk lakói tömörítése egy közös cél érdekében. Ez a cél a szocializmus építése. A dolgozó nép életszin-
vonalának emelése. A VB elnöke felkéri Jánosházi Sándor elvtá-
rat, tartsa meg előadását, és ismertesse a Hazafias Népfrent cél-
kitűzéseit. Jánosházi Sándor elvtárs előadásában felidéri a magyar
nép múltját, amikor a magyar nemzet gerincét alkotó munkásodg és
dolgozó parasztság el volt nyomva, nem volt szava, nem intézhette
saját sorsát. Pártok viaskodtak egymással, de az igazi cél, a dol-
gozó nép érdekeit szolgáló eszmék elszikkadtak. A jelen más. Életünk
megváltozott. Nincs kiszákuanyagolás, nincs munkanélküliség. Minden-
ki megtalálja helyét a nagy építő munkában. Az elmúlt tíz év gyö-
kereiben változtatta meg a nép életét, ismerteti községünk dolgo-
zóinak életét, szövetkezettünk hatalmas forgalmát, továbbtanulón-
kat, a lakosság új viszonyát a Hazafias Népfrenthez. Ismerteti a
Hazafias Népfrent célkitűzéseit, a középparasztság helyzetét a nép-
frontban. Beszámolója után kéri a hozzászólásokat.

Ennek során Péter Imre, Czudar Lajos, Vályi N. István, Ló-
vai Sándor, Csuh József és Klezó Ferenc szóltak hozzá.

Az elnök a hozzászólásokat megválaszolja és javaslatot tesz
a népfrentbizottság megválasztására. A jelenlevők egyhanguan az a-
lébbiakat választják meg: Jánosházi Sándor, Klezó Ferenc, Mészáros
József, Czudar Lajos, Klezó Lajos, Dr. Erényi Góza, Czudar Béla,
Varga Etelka, Kúts Etelka, özv. Dr. Sárosy Lajosné, özv. Derekes Sán-
dorné, Birinyi Izabéla, Csuh József, Balassa Ábrahám, Labancz Károly,
Keksz János, Mándoki Sándor és Ostorházi János.

Járóci küldötteknek pedig Dr. Erényi Gózát és Birinyi Izabé-
lát bukásbrányi lakosokat választja meg. A jegyzőkönyv helyesen van

felvőbe. Rmf. Hitelesítő: Birinyi Imréné, Ostorházi János, Jegyzőkönyvvezető Fesete Gyula. A gyűlés elnöke Jánosvári Sándor.

A Hazaifas Népfrontbizottság megalakulásával tehát a tanácsválasztási munkák is megerősödtek. Több ember lett aktivizálva. A választási munkákkal kapcsolatban megjelent a Járási Tanács rendelkezése:

" A mezőkövesdi Járási Tanács VB. II. Igazgatási Osztály. elő/L/T-1954. Tárgy: Az 1954 évi tanácsválasztásnál aválasztókerületek kialakítása és összeíróbiztosok kijelölése.

Községi Tanács VB. Elnökének Bakkábrány.

A helyi tanácsok tagjai megválasztásának előkészítése céljából a közeljövőben megindulnak a választási névjegyzék összeállításával kapcsolatos munkálatok. Erre vonatkozóan Elnök elvtárs a kelő időben írásbeli és szóbeli utasítást fog kapni.

Figyelembe véve azt, hogy a választói névjegyzéket választókerületenként kell összeállítani, és az ezzel kapcsolatban összeíró és összeíróbiztosok végzik, továbbá azt, hogy a választókerületek kialakítása és az összeíróbiztosok kijelölése hosszabb időt igényel, a következőket kell végrehajtani.

Elsősorban felhívom a figyelmét Elnök elvtársnak az 1950. évi 31. számú Tvr./ megjelent 1950. augusztus hó 6 / valamint az ezt módosító 1954. évi 22. számú tvr / megjelent 1954. augusztus hó 1-én a Helyi Tanácsok Közönyében/ áttanulmányozására, mert ezek áttanulmányozása a választás sikeres befejezéséhez feltétlenül szükséges.

1. A választókerületek megállapítása.

Az 1954. évi 22 tvr. 15 §. 1. bek. alapján a községi tanácsok választókerületeinek számát a járási tanács VB állapítja meg. A Járási Tanács VB Bakkábrány községben 31 választókerületet állapított meg.

2. A választókerületek területi beosztásának megállapítása

szervezmódja.

A választókerületek területi beosztását a Tvrn. 10. §./2. bek. alapján az illetékes helyi tanács VB. jelöli ki és látja el sorrenddel. A választókerület és területi beosztását legkésőbb augusztus hó 15-ig meg kell határozni. Ügyelni kell arra, hogy minden választókerület területileg összefüggő egységet képezzen. A választókerületek kialakításánál figyelembe kell venni a politikai arányosságokat, és a lakosság szociális összetételét. Ügyelni kell, hogy valamelyik választókerületben - különösen községekben-politikailag megbízhatatlan személyek számbelileg többségben legyenek. Ebből a célból a községekben az utcákat hosszában és keresztben is meg lehet osztani.

A választókerületek területi beosztásáról távképvizlatot kell készíteni. Az így kialakított választókerületeket felvesszük sorrendben arabszámokkal sorrendezni kell. Minden községi választókerület szám 1 -el kezdődik.

3. Az összeíróbiztosok kijelölése.

A választási névjegyzék összeállítása összeírólapok alapján történik összeírás útján. Az összeírást a helyi tanács VB által kijelölt összeíróbiztosok végzik.

Felhívom Hónök elvtársat, hogy haladéktalanul intézkedjék az összeíróbiztosok kijelöléséről. Az összeíróbiztosok kijelölésénél kérem kell a helyi pártvéghajtóbizottság és a főmegszervezetek segítségét. Az összeíróbiztosokat, meghívható, alkalmas, irántu-
lé, lehetőleg olyan személyek közül kell kijelölni, akik az 1953.
évi összeírás során ezt a munkát jól végezték.

Az összeírással kapcsolatos munkálatokba be kell vonni a tanács-
tagokat, tanácsai aktívákat, és bevonható bármely állami szervnél

foglalkoztatott személyek/ pl. pedagógusok, vállalatoknál adminisztratív munkakörben dolgozók/ valamint a nyári szünidejüket töltő középiskolai és főiskolai hallgatók is.

Az összeíróbiztosok munkaterületét úgy kell meghatározni, hogy egy-egy összeíróbiztosra legfeljebb 200-250 személy összeírása essék. Az összeíróbiztosok az összeírásai kapcsolatos feladatokat munkaidőn kívül végzik, és munkájukért a később megállapított díjazásban részesülnek.

Abban az esetben, ha valamelyik összeíróbiztosnak közszolgálatban van / pl. tanyán lakó személyek összeírásával kapcsolatban felmerülő utazási költség/ ezen költségek a később kiutalható önelváltmányból lesznek fedezve.

Az összeíróbiztosok kijelölését augusztus hó 15 -ig be kell fejezni. Ugyanekkor az időpontig meg kell határozni az összeíróbiztosok munkaterületét is, vagyis azt, hogy melyik területben végzik az összeírást.

Az összeírás megkezdésére az első hivatali későbbi kap rendelkezést.

A Néphadsereg, az Államvédelmi alakulatok és a határvédelem valamennyi választójogosult tagjainak összeírásáról az illetékes parancsnokságok gondoskodnak. Ugyanakkor az illetékes parancsnokságok írják össze az egyéb fegyveres és rendészeti testületek tanszervi elhelyezésben levő választójogosult tagjait.

Jelentéstétel:

Augusztus hó 14-én reggel 9-ig jelenti, hogy az összeíróbiztosok kijelölése, valamint az egyes összeíróbiztosok munkaterületének meghatározása megtörtént.

Augusztus hó 18-án reggel 9-ig jelenti, hogy a választójogosult

azerre vonatkozó tervkérvényt elkészült,
és a választókerületeket a tanács szinten
kint sorzámmal látták el.

A fent előírt jelentéseket a fent megmértározott időben kell társ-
malta leadni a Járási Tanács VB Igazgatási osztályához 2 telefon-
számra.

Felhívom Elnök Elvtársé figyelmét, hogy a fentebb említett rendelő-
készen feladatokat maradéktalanul hajtsa végre, valamint a határidő-
ket pontosan tartsa be.

Rendelőket maradéktalanul végrehajtását a választási és az in-
struktori csoporttal ellenőriztetem.

Mezőkövesd, 1954. augusztus hó 3. László József nk. VB elnök."

Egy nappal később már módosítás jött a időpontokkal kapcsolatban.

Az aug.14-i jelentést 23-án a 18- jelentést 27-én kellett meg-
adni.

Aztán megjelen a tennivalókkal kapcsolatos forgatókönyv no-
vember 22-én.

* Mezőkövesdi Járási Tanács VB Elnökségétől.

016/1/1954. THT.

Tárgy: A tanácsok végrehajtóbizottságainak tennivalói a választás-
tásak lebonyolításával kapcsolatban.

Valamennyi Községi Tanács VB Elnököknek.

Székhelyén

1954. évi szeptember hó 30-án kelt 102-19/1954.3.sz. utasításban
/ II. Utasítás / intézkedett a megyei tanács tanácsok tagjainak
választásával kapcsolatban.

A Minisztérium felhívására tanácsai vb. osztály utasította alap-
ján az alábbiakban szabályozom a tanácsok végrehajtóbizottságainak
a választás lebonyolításával kapcsolatos tennivalóit. Felhívom el

nők elvárását, hogy a II. részben a szavazási és választási eredmények továbbítására előírt határidők a továbbítás és a átadás végző időpontját jelzi.

Az előírt feladatokat tehát a választás sikeres mind előbbi befejezése érdekében folyamatosan a végző időpont előtt kell végrehajtani.

I.

Tennivalók a szavazás megkezdéséig.

1. November 23- napjáig: Minden végrehajtóbizottságnak el kell készítenie a II. részben előírt feladatok pontos teljesítésére.

A járás területén a választás napján a választási eredmények beszámolóját a következő szállítási tervestítlapján szabályozom.

Az alábbi számú gépkocsik a nevezett községekben megjelölnek a választás napjának reggelén 6 órákor és a gépkocsivezető jelentkezik a községi választási elnökségnél / tanácskánál/

1.sz. gépkocsi: Jelentkezik a mezőkövesdi járási választási elnökségnél / járási tanácskánál/ mely gépkocsi állományi kiegészítési szolgálatot lát el a járás területén, esetleges szavazólaphiány kielégítése végett.

2.sz. gépkocsi: Jelentkezik a cserépfalvai községi választási elnökségnél / tanácskánál/ Ez a gépkocsi hozza be Mezőkövesdre a járási választási elnökségre / járási tanácskánál/ Cserépfalu, Bükkszeres, Bogács községek, külsői, járási és megyei választási részeredményeket. Valamint az a gépkocsi viszi át Bogács és Bükkszeres községekben a megyei választási részeredményeket Cserépfalvai

lyiségek bejáratánál fel kell tüntetni az esetleges módon, hogy

mely választókerületek szavazói szavaznak ott./

b/ Községi szavazólapokat a kiadott utasításban kiadott módon kell kitölteni.

c/ A szavazatszedő bizottságokat és választókerületi bizottságokat a választási elnökség tagjait az eddig kiadott rendelkezésnek megfelelően kell kioktatni.

d/ Gondoskodni kell még a hátralévő időben, hogy a választók végleges névjegyzékéből kinaradt választó jogosultak a pótnévjegyzékbe is fel legyenek véve. Említeni kell a választójogosultságukat elvesztett személyek törlését a névjegyzékből, vagy a pótnévjegyzékből.

e/ Gondoskodni kell arról, hogy azokat a névjegyzékeket, amelyekre a szavazatszedő bizottságok kapnak, borítólappal lássák el, és a borítólapokra a II. Utasítástól II/5 pontjában előírt szöveget és adatokat név szerint / névjegyzékbe és pótnévjegyzékbe felvevők név szerint és a névjegyzékből törltek név szerint is/ Ezen szöveget már előre is kell vezetni a borítólapra és a számadatokat pedig november 27-án. Ha valamely szavazókerület névjegyzékének borítólapján változás történt a borítólapot helyesbíteni kell annak megfelelően.

f/ A választóknak kiküldendő értesítő lapokat a kerületi bizottság tagjai küldjék ki.

II.

Tennivalók a választás napján.

1. A végrehajtóbizottságok tennivalói:

A választás napján a szavazás kezdetétől a választási eredmény megállapításáig és továbbá a VB elnöke, vagy az egyik elnökhelyettese mellett a VB hivatali helyiségében tartózkodni, és

megadni minden segítségét ahhoz, hogy a szervezetre és a választási kerületi bizottságok, valamint a választási elnökség a felfeladatát zavartalanul elláthassa.

Kötelesek különösen gondoskodni az alábbi feladatok végrehajtásáról:

- a/ Általában figyelemmel kell kísérni, hogy a szervezők minden szervezkedésben megfelelő mennyiségben rendelkezésre álljanak. Az esetleges hiányok pótlásáról a szervezők az előzetesükre vonatkozó utasításban foglaltaknak megfelelően kell gondoskodni.
- b/ Biztosítani kell, mint már korábban is említettük, azt, hogy a választás eredményének megállapítása után a választási eredményt tartalmazó választási jegyzőkönyvet a szervezetre szóló bizottságok azonnal továbbítsák az illetékes választókerületi bizottságokhoz, illetve a választási kerületi bizottságok a választási elnökséghez. Szükség esetén járványokról kell gondoskodni.

Ha akarom a részleteket tovább folytatni, hiszen a községeket a választás végeredménye érdekeltje már akkor is. Így hát inkább a választási jegyzőkönyvet ismertetem. Még kell jegyezni, hogy a Jármai Tanács korábban 31 körzettel állapított meg Bükksábrány részére, de ezt a számot később 29-re módosították.

- 6 Borsod-Abaúj - Zemplén megye
- 7 Miskolc városi járás
- Bükksábrány község

Választási jegyzőkönyv

Bükksábrány község tanács összehívott választási eredményéről.

Készült az 1934. évi november hó 28 napján a bükksábrányi vá-

lasztási elnökség helyiségében Bükksábrány Vörösmarty utca 29 ház-

szám miatt a tanácsok tagjainak választása alkalmával.

Jelen vannak:

Labancz Károly a választási elnökség elnöke.
 Balassa Ábrahám a választási elnökség elnökhelyettese
 Jánosvári Gábor a választási elnökség titkára
 Csák József a választási elnökség tagja
 Tóth B. János " " "

A választás napja: 1954 november 28.

A választási elnökség működési területén:

a névjegyzékben és pótnévjegyzékben szereplő választójogosult

száma: 1116

a leadott szavazatok száma összesen: 1116

Az összes leadott szavazatokból:

Érvényes:.....1116

Érvénytelen:.....-----

Az érvényes szavazatok közül:

A Hazafias Képfront jelöltjeire leadott szavazatok száma

összesen:.....1116

azoknak a szavazólapoknak a száma, amelyeken a jelölt neve

rölték :.....-----

A választás választókerületenkénti eredménye:

Kerület	választók száma	Leadott szavazatok	Érvényes	A tanács tagjai
1.	39	39	39	Ill. Csák József
2.	41	41	41	Csudar Béla
3.	41	41	41	Kiss Imre
4.	41	41	41	Szepesi József
5.	38	38	38	Tóth B. János
6.	37	37	37	Bátkaí Jakab

7.	35	35	35	Jánoskői Sándor
8.	34	44	44	Péter Imre
9.	40	40	40	Dr. Ernő I. Géza
10.	43	43	43	id. Bodván János
11.	38	38	38	Tóth F. Lászlóné
12.	43	43	43	Ifj. Csák János
13.	41	41	41	Székely Dezso
14.	34	34	34	Tóth Sándorné
15.	36	36	36	Kelencs Lajos
16.	44	44	44	Klászó Ferenc
17.	32	32	32	Simon Sándorné
18.	44	44	44	Levélróza József
19.	39	39	39	Lelekó Mária
20.	33	33	33	Rekessz Ábrahám
21.	37	37	37	Csáky Lajos
22.	39	39	39	Finczse Sándor
23.	38	38	38	Varga Sándorné
24.	38	38	38	Birinyi Iréné
25.	30	30	30	Labancz Károly
26.	34	34	34	Gere István
27.	43	43	43	Szabó István
28.	40	40	40	Gere Dezso
29.	42	42	42	Varga István

1116

1116

1116

Ezzel a választás becsenített eredményének megállapítása a választási elnökség területén befejeződött.

A választási elnökség a választási jegyzőkönyvet a megválasztott tanács mandátumvizsgáló bizottságához való továbbítása céljából a tanács vizsgálóbizottságának adja át.

Lehocz Károly
a választási elnökség
elnöke

Csék József

Tóth E. János

Balassa Ábrahám
a választási elnökség
elnökhelyettese

a választási elnökség
tagjai

Jánoskői Sándor
A választási elnökség
titkára

Ettől a választástól kezdve változott meg szerepe Csúdar Lajos és Péter Imre elvtársainak. Csúdar Lajos lett az elnök és Péter Imre a titkár.

Ezt a ciklust zavarta meg 1956 októberében az ellenforradalom.

E szomorú történelmi tényt mindenki ismeri. Közösségünkben is akadt egy- két szorongótlon, megfélemlített ember, aki bár azt nem tudta, hogy mit akar, mit vár, csak hangozkodott, belátszótlonkodott a tanácskozásán, fenyegetőzlött, de hamar leültették a forrófejűk agresszívását a közösségünkön átvonuló szovjet tankok, melynek közül egyesek gyújtási hibák miatt ledült a motorja éppen a gyűlésteret előtt. Ágyúcsúve a mi fötérre nézett. Akiknek nem volt türelme a lelkifiamorató, azoknak sehol hirtelen kápat lett az arca. Jöttek a hírek Keszökövenéről is, ahol éretlen ruhások benzines lángokat dobtak az átvonuló harckocsikra, aminek az lett az eredménye, hogy azok ledülték a templomtornyot.

A tankot egy állót fuvarozó teherautóval meghúzták, a motorja beindult, de egy órai állóhely után tovább haladt. Ez az egy óra is elég volt, hogy a magasra csapott vadölyök agressziónak adódjanak.

A tank útvesztése az volt, hogy az u.n. munkástanácsban a

lasszerelték a hőszögöket, megakadályozták a beszállított emberek többségével, hogy feltűriék a Lenin TSE magtárát és széthordják a búzát. Alig 6-7 nap volt felezett a helyzet községünkben, aztán akik úgy érezték, hogy esetleg szemet is kell adniuk magatartásukról, igyekeztek még a környékről is eltűnni. Volt aki dícsarított és a mai napig is nyugaton él.

Az ellenforradalom után a munkástanács vezetői Huszár Sándor és Csiba Pál átadták a vezetést a tanács megválasztott hivatalos tagjainak, akiket bizony az első napokban kalárra kerestek a "forradalagrok".

Az ellenforradalom közszféránkban nem okozott anyagi károkat, újra visszatért az élet a normális mederbe.

A tanács újra megkezdte munkáját, és megindult a párt szervezése is MSZMP néven.

A régi vezetők még nagyobb lendülettel kezdte meg munkáját.

1961 őszén megkezdték egy új, egytanteremes, nevelői lakással ellátott új iskola építését a Majkényi Ádám kulák kis földhirtokon portáján, aki közben elhagyta a községet és Miskolcra költözött. Lakását államosították, és napközit rendeztek be benne.

Az új iskolára pedig azért volt szükség, mert a tanácskészséggel szembesítő iskola és nevelői lakást a 3. sz. országos főútvonal áthelyezése miatt is kellett bontani.

Ugyanis a megővekedett forgalom a községünkben vendkívül sok kanyarral rendelkező utat, a sok baleset miatt megkövetelte, hogy megszüntessék ezt az utazakaszt és a Káposztásról balra térítse a forgalmat a falu mögött, és a katolikus templom mellett a község legkevesebb részét átvágva szüntessék meg a nagy forgalmat végig a kőszégen út nagy kanyar kiiktatásával.

A munkálatokat megkezdtek és a hatalmas űrreljáró gépek

10 méterenként szállították a töltést, hogy a tervezett 2 év alatt átadhasdék a forgalomnak az új utat.

Három házát kellett lebontani a tanácskészevel szemben, ahonnan az új ut nyomonala haladt.

Egyike volt az iskola, amit előbb építeni kellett, hogy a rakítás zavartalanul folyék.

A tanácsra tehát egy újabb rakkiyulási feladatot kellett.

A következő előző látogatás képen az a három ház van, melyeket szándékára írtak. Csudar Lajos és Péter Imre elvitték a mérőeszközöket, hogy megállapítsák a tervezés szerint, hogy valóban minde a három házát le kell bontani, vagy az iskolát még meg lehet menteni.

Sajnos, nem lehetett ezt a kérdést megoldani, mert a kitűzött pályán mindhárom ház belesült.

A külső ház egyházi épület volt, a harangszobának, mely helyett szintén építeni kellett egy másikat. Ennek a helyét a volt I. iskola telkének a végén jelölték ki a tanács és az egyház képviselője.

A munka a téli rossz időben is megállás nélkül és nagyüzemi ütemben haladt.

A templom bekerített területéből is el kellett venni néhány métert. Itt a problémát az is növelte, hogy éppen az új út területén esett volna egy háború alatt elesett magyar katona sírja, amit a templom kertjében ismertek el. A sírt fel kellett bontani, a koporsót elkészíteni, és miután tudták, hogy ki az elhunyt, a családi kívánságra szállófalujába, Pécs környékére elszállítani.

Minden munkát elvégezve, valóban határidőre sikerült is megépíteni az új ut forgalmát. Így egy szép tágas tér keletkezett a tanácskésze előtt, melyet parkosítani lehet és egy virágos, barátságos színtétele lett a községnek.

1962. augusztus 12-én lehetett Kovács Pál tanároknak a felső-
táft modern lakásba költözniük, és itt kezdődött az új iskola a
tanítás is. A jobb oldalon lévő eximes kép az új iskolát ábrázol-
ja.

Az egész építkezés, ut., lebontott épületek helyetti új házak,
összesen 11 millió forintba kerültek.

Ezzel a nagy beruházással kezdődött a második nagy építési i-
dőszak községünkben.

A Járásai Tanács kezdeményezésére ugyanis tervehettek egy tisz-
tességi hársó építést községünkben.

Az első halálra mindenki megállt, hiszen nagyon szép és érté-
kes létesítményhez jut a község. Amikor azonban a engedélyt meg-
csinálták, a költségvetést és a terveket elfogadták, kiderült, hogy
létrehozása évank elvárt minden községfejlesztésre befizetett
forintot.

1.300.000.- Ft- ba került ugyanis az épület, és az állami hon-
járuléai rész nem állt annyira a község megtarthatóságával.

Közben az illetékesek, akik ezt megvalamánták rákövetek arra,
hogy üzemeltetése szinte lehetetlen rentábilis módon ilyen kis lé-
tszámú községben.

Az volt a szándéka, hogy, hogy a Termoplastika budapesti váll-
lata megvette 750.000.-Ft-ot kihelyezett üzemegysége céljára.

Es annyiban volt kedvező vállalkozás a községi tanács részéről,
hogy ezzel az üzemmel lehetőséget adtak 50-60 munkáyi asszonyok,
lányok, hogy munkalehetőséget találhassanak helyben.

Es gazdaságilag is jól politikailag is kedvező jelenség volt
községünkben.

Két munkában dolgoznak a nők reggel 6-tól este 22 óráig.

Manyagtárgyakat készítanak itt / ivószar, tölce, gyarmokjétszék/

A következő oldal köze a Thermoplastikai Üzemünket ábrázolja.

Még előtöl továbbmennénk közeünk történetének ismertetésében, néhány statisztikai adattal szeretném bemutatni a fejlődést.

1960. január 1-én	Keresők nőneműekéi évről-évre			
	Icar	Körleked	Kereskef	Egyéb
Foglalkozás minősége és a foglalkozási viszony				
Szak és betanított munkás	268	42	14	28
Egyéb fizikai dolgozó	65	3	4	31
Szellemi dolgozó	11	2	3	24
Alkalmazott együtt	344	47	21	83
Önellő és segítő családtag	3	---	1	59
Összesen	352	52	26	142

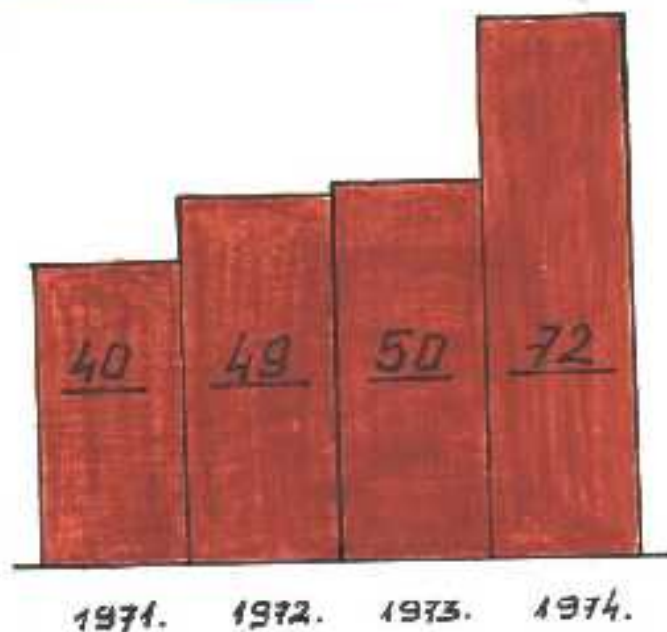
M é p s é g c s o p o r t	Összes kereső		Összes kereső	
	Mezőgazdasági népesség száma			
	1941. jan. 1.		1960. jan. 1.	
1 évnél fiatalabb	205	83	26	12
1-5 év	163	75	359	207
5-10 "	135	58	214	102
10-20 év-ig	113	54	151	70
20- 100 év-ig	55	25	42	23
100 év -os felett	4	3	---	---
E g y ü t t	665	299	622	414
Egyéb öntermelési önellő	---	---	---	---
Gazdasági tisztviselő	1	1	---	---
Gazdasági család	121	46	4	3
Gazdasági munkás, népesség	398	177	52	37
Egyéb mezőgazdasági foglalk.	320	224	62	40
Ö s s z e s e n	1195	523	684	454

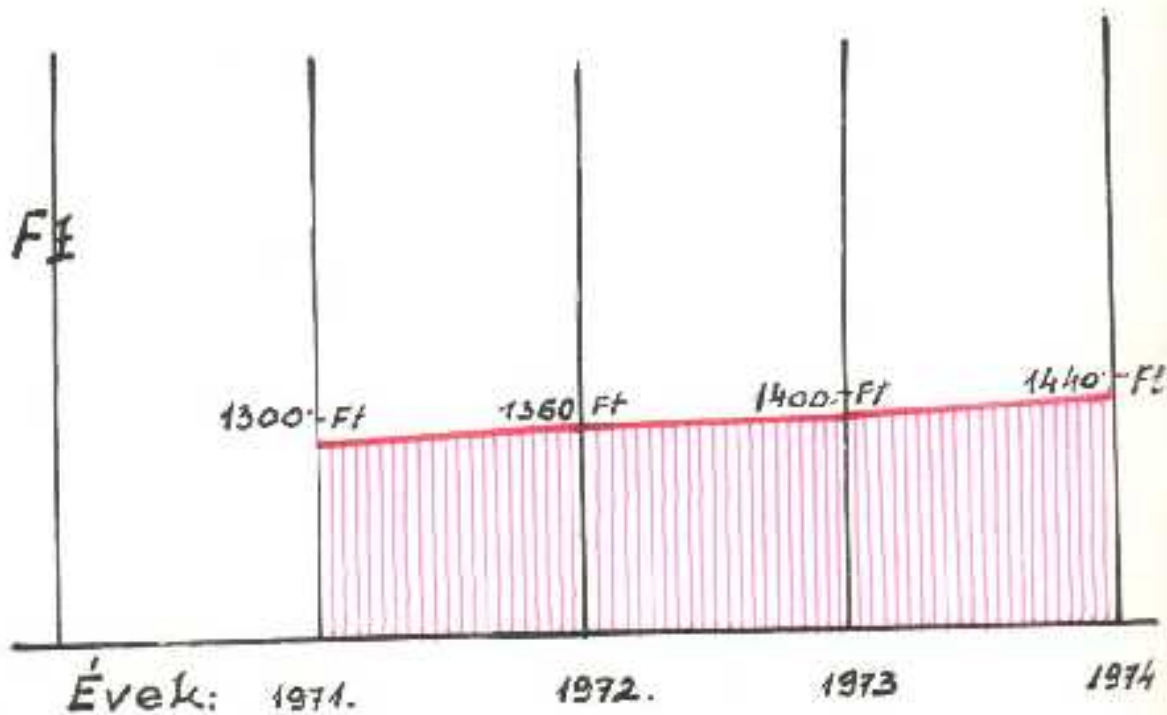
A dolgozók létszáma.

Vezető x	1
Irodai dolg.	3
Meős	1
Raktáros x	1
Anyagkimerő	2
Takarító	1
TMK x	6
Fizikai dolg.	51
Beadolgozó	4
Fűtő x	2

x Férfi

Az átlagkereset alakulása:

A későbbi választások is bizonyították, hogy községünk lakossága bizott vezetőkben és minden választáson egyhanguan szavaztak és választották meg Csudár Lajos és Péter Imre elvtársakat a község vezetőinek.

Csudár Lajos elvtárs 1966 jan. 4-éig, amikor egészségügyi okokból kénytelen volt megválni tisztségétől.

1962-től ugyanis az ő vállaira nehezedett a község minden ügyes-bajos dolga egyedül, mert Péter Imre elvtársat kinevezték közföldvesztőre titkárnak. Később évig nem volt titkár a községünkben. Végül 1964 elején Orsz BÉLA elvtársat helyezték ki a Járási Tanácsból. Most már könnyebb volt ugyan Csudár elvtársra bízni, de a megfeszített munka annyira megvicelte idegeit, annyira kimerült, hogy a halatinfúziós szívbetegségben kellett ápolni heteken át.

Az 1966-os választáson Orsz BÉLA elvtársat elnöké és Hazadi Sándor elvtársat titkárává választotta a község.

Négy évig stabil volt a község vezetése De 1970. szeptemberében Orsz BÉLA elvtárs átadta magát a Termodinamikai Vállalat-hoz Üzemegységvezetőnek. Akkor indult meg ugyanis a termelés az Üzemben.

Most kilenc hónapon át Hazadi Sándor elvtárs maradt egyedül a tanácsban.

Jött ugyan februárban Lengyel István elvtárs. De három hónap múlva, május közepén megvált funkciójától / titkár volt / és elhagyta községünket.. Hazadi elvtárs továbbra is magára maradt.

1971. márciusában került hozzánk Balla Zoltán elvtárs a vattai tanácselnök, régi tanácsai munkatárs.

Egy év múlva Hazadi Sándor elvtárs is lemondott tisztségéről és a titkári teendőket Druzsabovszki István elvtárs vette át, akit Négyes községből helyezett át a Járási Hivatal.

1970 -ben és 1972-ben is volt egy rendkívüli tanácsváltás-

tás községünkben. Ugyanis a kormány úgy döntött, hogy a tanácsválasztásokat szétválasztja a képviselőválasztásoktól. Ezért volt szükség 1972-ben tanácsválasztásokra.

Ezen a választáson egyhanguan szavazott bizalmat a község Balla Zoltán tanácselnöknek.

Most is működnek mindketten községünk ügyeinek minél jobb vitele érdekében.

1970 szeptember 1-én adták át ünnepélyes keretek között a nagyon szép modern iskolát 5 tanteremmel a községben. De erről majd az iskolánál bővebben szólunk.

1961-ben új posta épült a községben melynek a képét jobbra láthatjuk.

Helyiségei parkettás padlózatúak. A felek fogadására kialakított előcsarnokkal, csomagtárolóval, nagy irodahelyiséggel és egy két szobás lakással.

Eddig ugyanis évtizedeken át falusi épületekben béreltek helyiséget magánházaknál a posta részére. Csak a felszabadulás óta már a harmadik helyre volt kénytelen költözni a hivatal.

Postamesterek a következő személyek voltak

Tóth Kálmán 1949-ig

Szentey Attila 1949- 1959 -ig

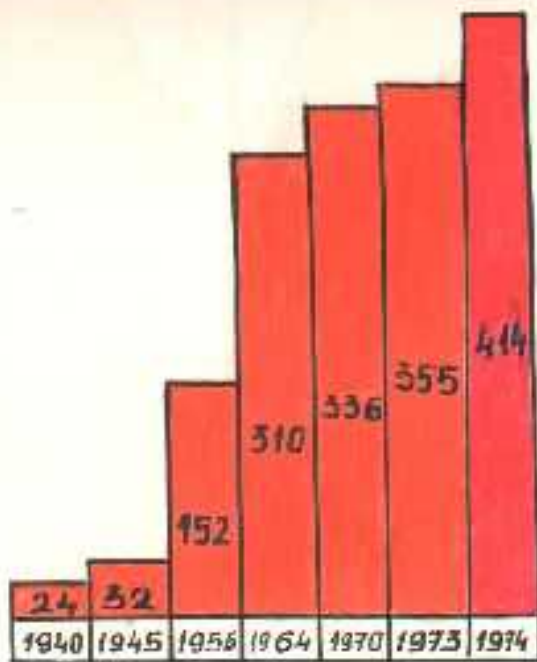
Nagyidai József 1959 - jelenleg is.

A postaépület hátoldalán statisztikai adatokat találunk sajtótermékek napi számának emelkedéséről a rádiók, televíziók számára. Ezekből a számadatokból tudunk következtetni a község kulturális életének emelkedéséről, igényeiről.

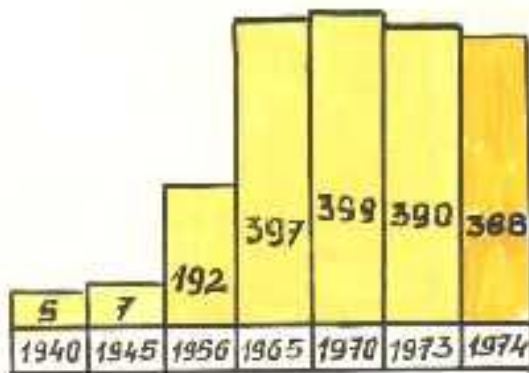
Ebben az időben sok új szép épület nőtt ki hirtelen a községbe

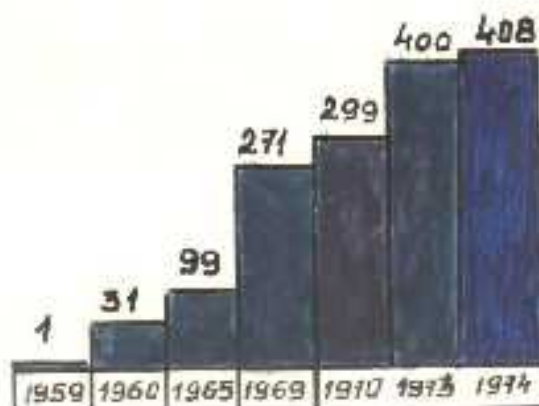

Sajtótermékek
napi
példányszáma

Rádiók száma

TV előfizetők
száma

Az első pillanatban az állatorvosok lakását ábrázolja, a volt Hódmezővásárhelyi állatorvosok, melyet állatorvosok utca névre kereszteltek, majd állatorvosok lakóházaként is ismerték.

Az első állatorvos a községben Vereskereszt Béla volt, akinek azóta Vereskereszt megnevezésű állatorvosok lakóházaként is ismerték. Dr. Blöcher István orvosi -ben, aki azóta is nagy megbecsülésre, közéletnek örvendő látja el az állatorvosok ügyeit nemcsak itt helyben, hanem a környező községekben és TSZ-ekben is. Megyei tanács tagjának is a Hódmezővásárhelyi helyi bizottság.

Hogy szakmájával és műveltségével mindenkinek meggyer-
te szellemét, tisztaságát.

Visszatérve az állatorvosokhoz 1971-72-ben épült a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza. Ez az első és egyetlen lakóház a községben az állatorvosok számára épült a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza.

A Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza van, az egyetlen lakóház. Az állatorvosok a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza.

Két évtizeden 31-36 lány és asszony volt itt lakóházaként.

A községben az új Á. B. C. lakóházak építése, melyet azóta 1972-ben építettek a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza.

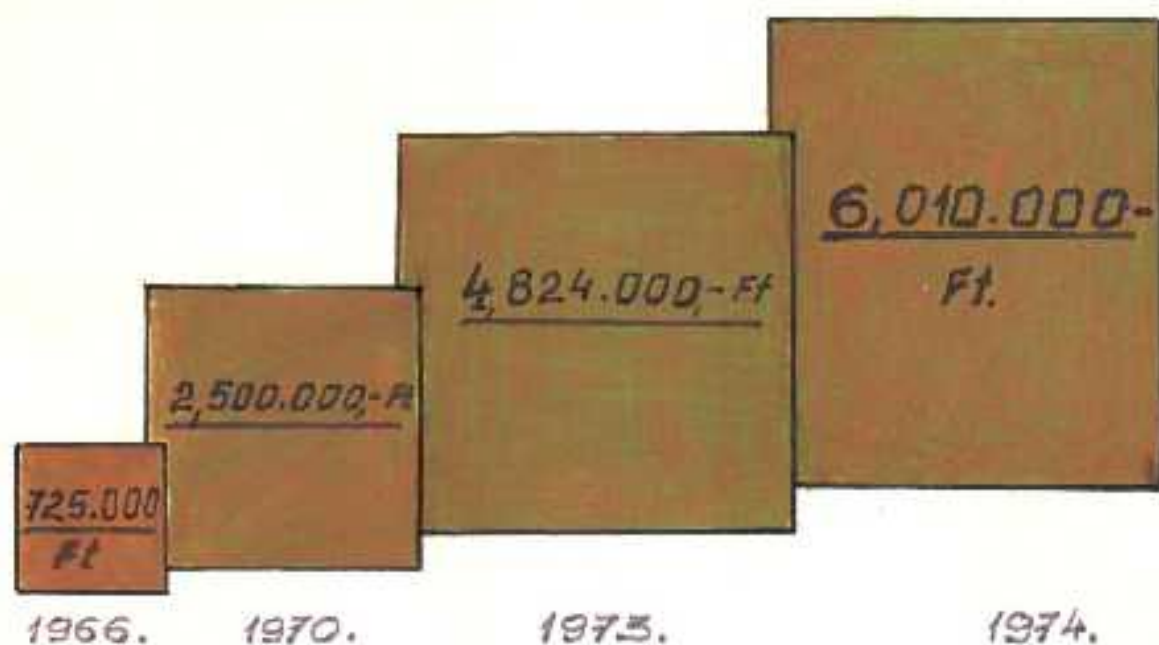
A községben az új Á. B. C. lakóházak építése, melyet azóta 1972-ben építettek a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza.

1946-ban új nevét vett ugyan fel a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza, az az épület annyira elcsúszott volt, hogy már nem volt alkalmas tovább lakóházaként. Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza. Addig egy részét is az állatorvosok foglalták el a községben.

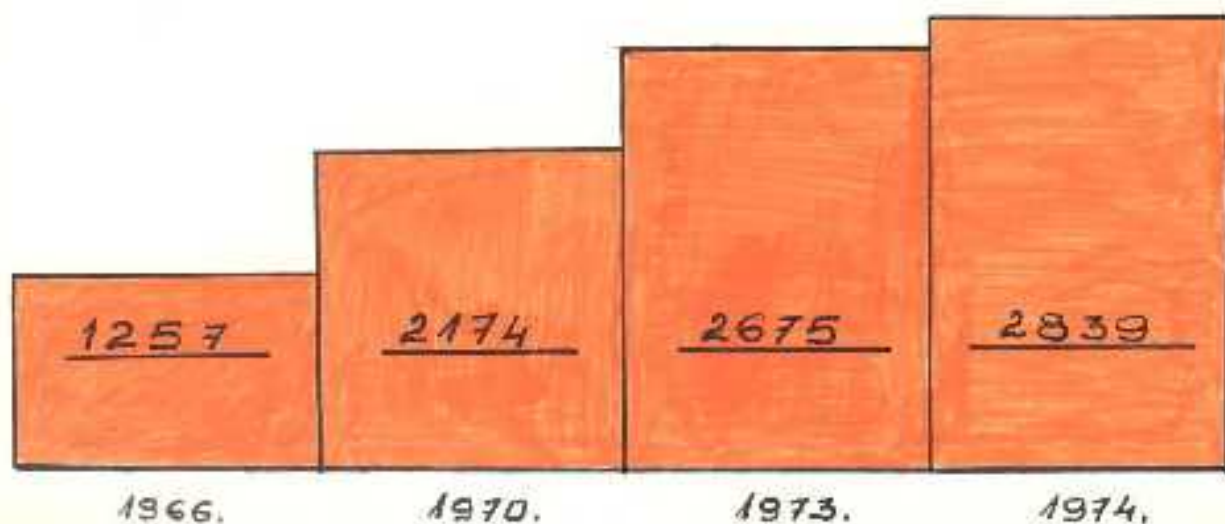
Az állatorvosok lakóháza néven ismerték a Hódmezővásárhelyi állatorvosok lakóháza.

A Takarékszövetkezet betétállománya Ft-ban.

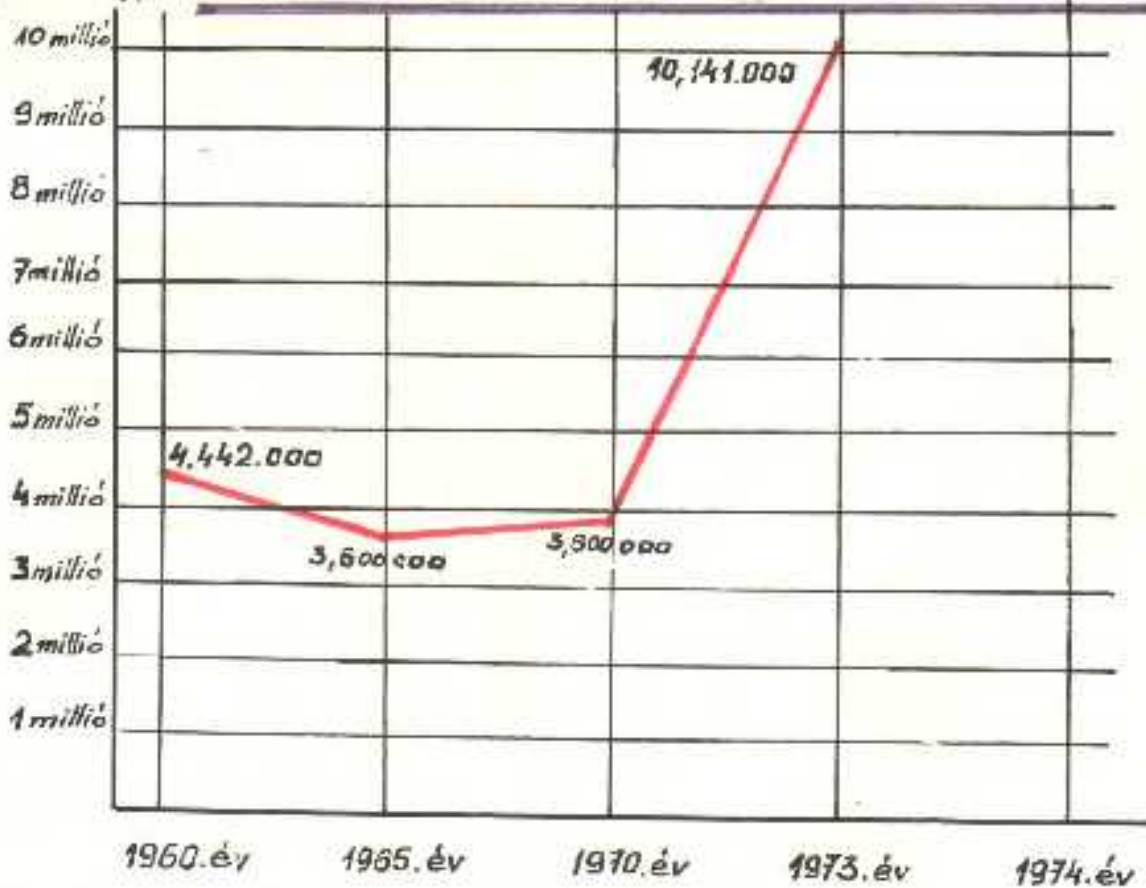
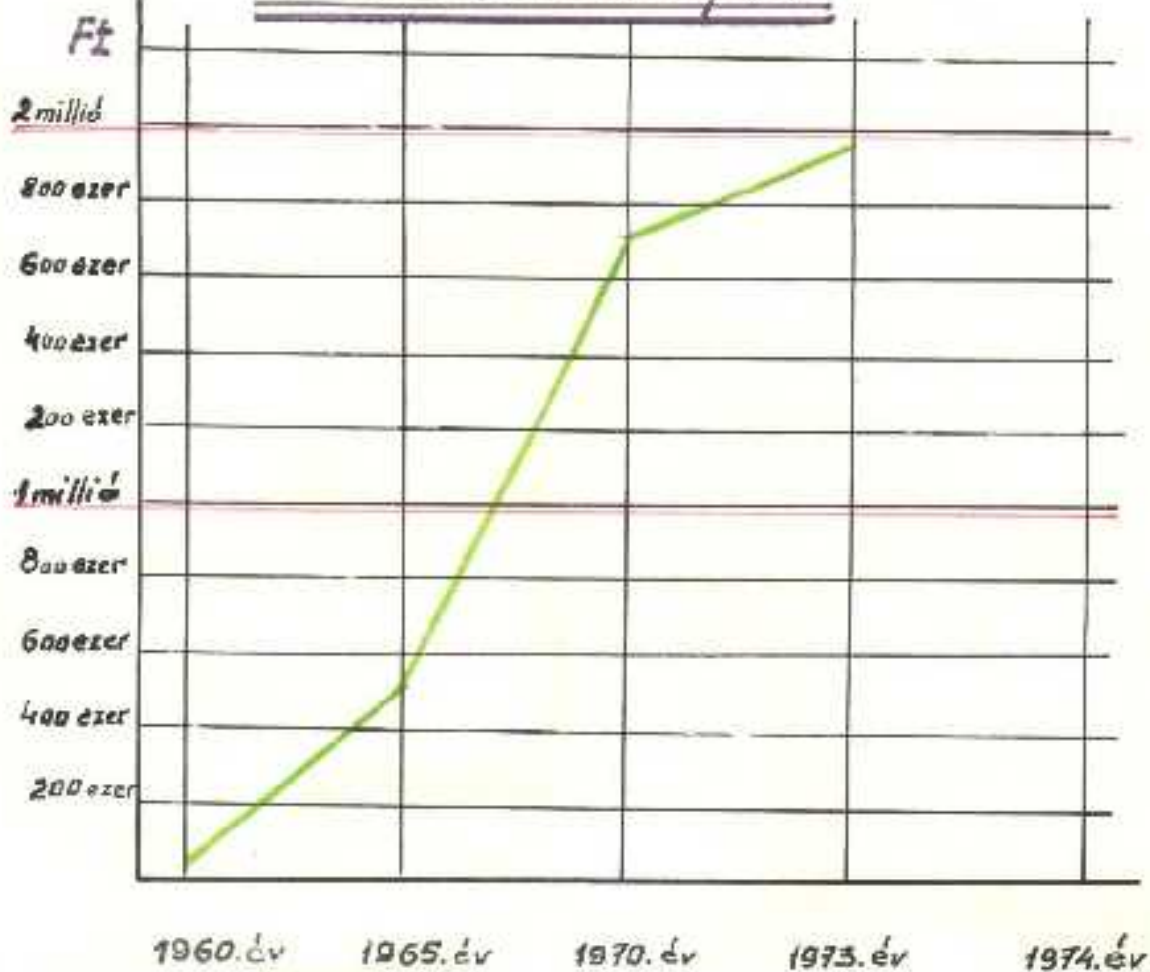
A fagság számának alakulása

Ft.

A Földművesszövetkezet évi forgalmaés árukészlete / Ft.

pontja, ahol fele annyi villamosenergiát termelnek majd, mint ma
 jelenleg az egész országban.

Méhény óvan beállt teljesen megváltozik itt a környék arca-
 új nyomon fut majd jó néhány kilométeren a fővárost az országkelet-
 erészgránccal összekötő úton, új pályára kerül a budapest-nyitrai
 vasútvonal egy része, 40-50 méter magas gépek bontják millió és mil-
 ió méter mélyre a földet, hogy hozzáférjenek, aratókővel feltöltött
 szénhez, ásványi kőzetekhez, kőolajhoz, majd más anyagokhoz,
 ezekre fekszik Bükksábrány, Lovasbánya, Vatta, Eszék.

Szakszerű műveléssel érve, az 1960-as évek elejére több
 tízmilliárd forintot a Bükksábrány térségében feltárt igen nagy
 lignitvagyonra fektet az ország legnagyobb kőszén-, és a négy
 egyenként 300 megawatt teljesítményű átviteli erőmű. A rafináció-
 lokon, tervezési fázisban egy olyan új ipari bázis közvonnai ter-
 nek kibontásában, mely 25-30 éven át a magyar gazdaság egyik
 központja lesz. Bár sok vonatkozásban már a konkrét előkészület
 folyik, a bükksábrányi bányára és erőműre vonatkozó előkészítő
 még korántsem véglegesek, a tervek még nem készült, részleteiben
 még nem fogadták el őket.

Ez a 22 millió tonna lignit

A geológusok már régebben tudják, hogy a 3. sz fő közlekedési
 út mentén, szinte a fővárostól kezdve, kisebb-nagyobb lignit-
 rétegeket rejt a föld. Ennek eddig első nagyobb feltárása Petőfibánya
 után az Utóvas tervek végén az északi kálifejtés volt, majd az
 a vonalra települt a negyedik Utóvas terv egyik átviteli, a vi-
 sentai kálifejtéses bánya, illetve a Gagarin hőerőmű, amely nap-
 jainkban villamosenergia-termelőeszközöknek szorosan megadást adja.

Bükksábrány térségében az alapvető kutatások a hatvanas é-
 vek elején kezdődtek, de hamarosan megállapították, hogy a föld
 alatt hozzávetőleg 300-500 millió tonna hasznosítható lignit-va-

gyon van. Különböző növekedési értéket, hogy az újabb kialakított koncepciók szerint az előzetesen várhatóan igen gyorsan növekedő energiaszükségletet a szükségesnél nagyobb mértékben szén- és atomerőművekkel kell kielégíteni.

Az egész hazánkban a hatékony erőforrások jellemzője: szénbánya, sem erővel nincs hasonló mennyiségű hazánkban. A bükksárvégyi szénbányák megújítása szinte egész bányászatunk szempontját megváltoztatja, hiszen teljes feltárása után, évi 22 millió tonna lignitot termelnek ki itti, az az több lesz, mint az összes mélyművelésű bányák termelése együttvéve. Az itt kiterveztetett szén kitermelésének terjedésében szinte elmarad a mélyművelésű bányák személtel, az az új kiterveztetéstől így is határozottan értékesebb szén kerül majd felszínre mint amilyenből a Gagarin hőerőművet építik.

Két és fél milliárd köbméter föld

A legújabb kiterveztetett terület hosszirányban Mezőnyárádtól Eszék közepéig mintegy tíz kilométer hosszban terjed el északkeleti irányban, nagy nagyságú területtel szemben. A legújabb réteg vastagsága és a szén minősége kivétel nélkül a Bükksárvégy melletti A és B mezőkben a legkedvezőbb, ahol a lignitréteg 3-15 méter vastag és általában 30-50 méter mélységben helyezkedik el, míg a másik két mezőben a szén fokozatosan lefordul 100-140 méterig, az a vékony széntelepek védőrétegekkel váltakoznak.

Egy tonna szén kibányászásához 41 kg víz és fél köbméter nedvességet kell előkészíteni, ami a hosszú évek alatt összesen két és fél milliárd köbméter föld kitermelését és előkészítését jelenti, az hogy az milyen mennyiségű víz szükséges a szén előkészítéséhez: a Balatonban 1976 teljes vízmennyiség 1,0 milliárd köbméter. Ez még egy tény. Az indulásnál, tehát még nem lehet a víz kibányászott szén helyére szállítani a nedvességet, az első százmillió köbméter föld elő-

mára ugynevezett kúlisó hínnyót képeznek, a itt egy körülményül két négyzetkilométer alapterületű részben 30 méter magas hegyet, pontosabban fennsíkot alakítanak majd ki. De mindez csak az induláshoz kell, hogy egyáltalán hozzáférhessenek a szénhez.

A roppant tömegű szálló és az ugyanolyan roppant tömegű szén kifelemeléséhez a vizenyi tapasztalatok alapján kitűnően bevált és részben továbbfejlesztett illetve fejlesztendő NDK-gyártmányú baggerok, szétrágók és hínnyóképzőgépek első együttesének megrendelésére már az előkészítő tárgyalások folytak, hiszen csak munkába állítása az első lépés: az állítás, és az összerakásuk is soká tart, és az első kezérek előkészítésére már jókora területet szabadná kell lenniük, hogy a bánya működésben.

Áthelyezett út, vasút, patakok

Függő utaltunk rá, hogy az erdői tulajdonképpen a következő évtized alkotása lesz, legalábbis amikor fog befejeződni az építkezés. Az első blokk megindítása, az első pályaszakasz kapcsolása is csak 1982 elejére szerepel az előzetes tervekben, de az az egész dolog koránt sincs olyan távol, mint abból az időpontból sejteni lehetne. A hatalmas beruházás bizonyos előzetes munkái már a jövő év tavaszán megkezdődnek. Közülük a legelső a bánya területének "elővízfelenntése" lesz, amit egyrészt kutakból történő vízvezetékkel oldanak meg / ezzel kezdő a munkáját külsőre fejtésben szereplő tapasztalatai alapján a hányadosz használatával megőrzött munkájai szénbányák vállalat/, másrészt nagyarányú - több száz méter - vízvezeték építést is el kell végezni a területen. Új munkák kell történni - több más kisebb vízfolyás "megfogása" kívül - a területet érintő Csineva és Gezsi patakok, a fel kell építeni két nagyobb víztározót is. Ezek közül a Gezsi-patak tárolója lesz a jelentősebb / ide vezeték a felszíni csapadékvízket és a bány-

ükezhnek.

A hatalmas építkezés csaknem két évig tartott, hiszen a környéken lakó emberek életének gyökeres megváltoztatásával is jár. A bányánál és az erdőnél 4500-5000 ember dolgozik majd, de lesznek országjárók / amikor a két nagyüzem már működik / a ekkor várhatóan tízezer ember is összgyűlik itt. Rézmalom Uszakeren 3000 lakos épül fel Mezökövesden, ezek egyrészes először munkázni kezdnek, majd a két nagyüzem dolgozóinak adják át őket.

A bánya előre láthatólag három évtizedes működése folyamán összesen mintegy 5000 hektár területet vonszal a megőrzésig tartó területtel, de a kártalanítás tulajdonképpen csak a terület felét érinti, mert 1966 után már a Vízöntés is kártalanított a módosított terület tervétől. Sokak csodálatlan munkát végeztek a területtel. Sőt a módosított még a kezdetben képzett kártalanított "fennsíkja" is tervelt területtel fogják alakítani, a legvégül csak két hatalmas tó marad a helyszínen, amelyekkel hogy mit kezdjenek majd unokáink - ugyan ki tudja ma megmondani? Eötvös Pál

A Népszava 1974. november 7-én megjelenő cikke:

" Az már a holnap
Ekkébrány új élete

Mint mindig rajzu pasztellkép ezalja és lágy a tájok Ekkébrány körül. Észak felől keses fényekből örzí a hegyek vonulatai keletről füzérből Ekké, Vatta hangjai. Munkák tiesta időben még kéklik a tokaji hogy kaja is. Így november táján azonban már gyakori vendég a gyíkos párafüggő. Magába rejti a kilométerre kanyargó lombhajlatokat, a fehér barokk nyírt, a szőlő és a fűz sora.

Félmillió éve él ember ezen a tájon, a Bükk lábától az Alföldnek szelídülő vidékén.

A népárhutai Óbárlang gyerekkönyvéje, Szilágyi Földvárjai a sályi Latorvár Urgei, az Ábrányi helemek, Óberépváralja, Bogács kaptárkövei hajdani volt településekről beszélnek.

Bikkábrány krónikájának szép tollú írója Jánoházi Sándor tanár, igazgatóhelyettes arról is szót ejt történelembuvárhódó kistörténetében, hogy - Anonymus szerint is - a mai Kécsi pataknál tartottak pikent a honfoglaló magyarok Eörs vezér nyerte azután birtokai a vidéket "az év során mindig utjába esett pusztító hordaknak. S ha az örökös újó északról esék végigvitte a szikrát a Sályi patak népfőleles hátsorán, porig égett a falu.

Csönd a vidéken

Város volt Nagy Lajos idejében, kaptalani birtok a XVI. században. Újkori történelmének nagy eseménye, hogy kétfélszáz éve már delizánszállomást kapott. A mai tanácsháza nyolcvan centi vastag falai vastkos oszlopai között vártak érkezésre, indulásra az utasok.

Dolgos vidék ez. És csöndes vidék. Zsiron, Felső Föld termi a Béke TSZ-ben a buait, kukoricát. A férfiemberek fele Borsod bányába jár reggelenként dolgozni. Munkák fele itthon a TSZ-ben maradt. Akárcsak az asszonyok. Fizetésnaskor megbolydai kocsinyt az élet. Munkor csönd van itt és nyugalom. Szalugiterak mögött szépen buforozott azobák alvannak. Hátol az életemben rózsaszín kocák kinnak kertcsenyra. A modern áruház déliában bezár.

Régi szokásokat őriznek nyugalommal, ana vállalkozások megzselidülve bannálnak a vidékhez.

Máig.

Bikkábránytól egy kilométerre lignitet takar a Felső Föld, Roppant nagy mennyiséget.

Legalább negyven évre valót.

Bukfábrány mellettinekell felépülnie és működésbe lépnie Magyarország legnagyobb külföldi szénfeldolgozásának.

Milyen az, amikor pianóban játszik a zenekar, s hirtelen ~~szé-
ndül~~, felmorajlik az üstök?

...Körme, a poli a felmorajlik ugatja. ~zöször is nekive-
ti magát a kerítésnek, hőrög, őrföng. Rozsi néni, a tanácsai minde-
tudó, akit a tanácselnök Dalia Zoltán falubeli kalauzul előtt, a
felmorajlik figyeli ugyezintén.

- Az állagot rögzítik- mondja szakemberien- mert hogy tud-
ni kell, milyerek most a házak. Hogyha repedés keletkezik, vagy
netán süllyedés...Ugye a bányá elviszi a talajvizet, ilyenmikkel
is számolni kell. Neogy aztán összehordójanak mindenfélét az embe-
rek... - A magót is mérik nénikén?

- Mindannyiunkét, nem olyan sok az. Ötszáznál valamivel
több porta. A java szép, új. Mindenki reméli persze, hogy az üvé-
nek nem akad baja. A víz... furcsa dolog lesz. Elmegy a kutak vize.

Itthon marad a bányász.

Fedorné hátulról, az óltól jön. ~isebbik fia tíz éves, em-
tolja lefelé az iskolatáskát. Bányászcsalád a Fedoréké, a férfit
zavarhatom, őjjazakás volt. Az utcad szobában alszik. Gyukóbányás
frontmester. Huszonnyolc éve jár elő munkába ugy, hogy negyed négy-
kor kel, ha reggeles, és estefelé ér haza. Míg innét körbe jár a
kibusz és összeködi, elszállítja a sokféle borsodá bányába a bé-
nyászokat órák beletelnek. Szép ház a Fedoréké. Sok munka van be-
né és sok utazgatás. Kétszáz bányásznak van szinte ugyanilyen szép
háza, és utazik innét ugyanennyit.

Kétszáz bányász itthon maradhat. Dolgozhat a házától egy-két kilométerre.

- Nem tudom- mondja Fedorné.- Majd az uram dönt.

Bizonytalankodóan pillant.

-Éát... rossz nem lesz, hogy itt a szomszédban a munka.

De az a sok ember, aki jön... meg a boltban lesz-e elég áru? A kutam is... az én vizem igen jó volt...

A községben egymáséközt beszólnak az emberek. Elégnek kevésbé. Méregetik a felnőtteket, beóvakodnak a tanácselőzére, kopognak Balla Zoltánnal, aki negyedik éve tanácselőnök. Igaz-e, hogy társul a TSZ, mert a földjét elveszlik? Na igaz-e, hogy beszöküvesden egészen új lakótelep épül, és igaz-e, hogy a Vizmi ad olyan vizet, mint a kerti kut, és igaz-e....

Történelmi falugyűlés

Nagy erős férfi Balla Zoltán. Ezitendeje bombázzák már kérdéseikkel, megazokta a falusi észjárás fontolgatását és az ősi bizalmatlanságot.

- Ahogy minden adatot hivatalosan közölnek velünk, falugyűlést hívok egybe. Elmondom, amit most részletekben, mindig csak az adott kérdésekre felelek. Elmondom, mit jelent a falunak a lignit. Mit jelent az, hogy pár száz méterre tőlünk létesül az ország legnagyobb kőszénfeldétele. Hátország akkor lesz, mint Vicsont. Az a falugyűlésitt: történelmi állomás lesz.

Mert mi is történik itt már a következő év tavaszától?

Emberök jönnek. Nem szűszen, hanem több ezren. Felvonulási épületeket emelnek. Elterelik a falut most metsző 3.sz. Bőutvonat. Földgyalok, kotrók, terepjárók érkeznek. Vízügyiök elvezetik a egybegyűjtik, tározókba zárják a környék talajvizét, hogy a lignit hozzáférhető legyen. Lemészik a gépek a dombok kupját, bele-márnak a talajba, lehántják a fekete földet a szénről. Kinő a

jaának. Jelentőségében, értékében egyformán.

Az ináti adatokat már Lóvay Tamás a Nehézipari Miniszterium Távlati Tervezési és Beruházási Főosztályának vezetője ismerteti. Logikus gondolkodású, hűlegesen mérlegelő mérnök. Beruházás minden adatát kívülről ismeri. Nem az első beruházás, amelynek szülésétől szakmai gárdájával együtt békáskodott.

Ott a vattai, előli években tövében azonban minden új és minden megdöbbentő abból, ami egy beruházás szülése körül történik. Ott az ára : a csenél és a nyugalom, amit mozgás, izgalmos zaj, robogás vált fel.

Mert még csak figyelik magát körül az emberek: Mi lesz, hogyan lesz, mi történik?

Azán kicsit később már részesevé válnak a történéseknek. Hogy végül befogadják az újat, nyugtalanságával, energiával, gazdagságával.

Az már - a holnap lesz. Várkonyi Margit "

Déli Hírlap 1974. december 10. keddi száma.

A bükkábrányi óriás

Fokozott gondot kell fordítani a hazai természeti források, köztük a szénvagyron teljesebbé, jobb, gazdaságosabb kiaknázására - olvassuk az irányelvek között.

Egy-egy ország lakóinak élet színvonalát szokás jellemezni az egy főre jutó villamosenergia-teljesítméssel és fogyasztással is. Magyarázat területén az elkövetkező évtizedben olyan hatalmas beruházások kezdődnek, amelyek elkészülte után tetemes villamosenergiahoz jutunk. A Bükkábrányi Erőműről van szó, amelyről országunkra egyre több szó esik.

A Bükkábrány-Mezőnyárad-Vatta-Eszék térségében építendő új erőmű

ma még csak papíron létezik. Megépítésének gondolata akkor vetődött fel, amikor a geológusok észlelték, hogy a 3. számú főüzlekedési utvonall mentén, Bükksábrány térségében hatalmas lignitvagyron található. Ma már konkrét elképzelések vannak a föld alatt húzódó, hozzávetőlegesen 500-550 millió tonna, alacsony, de a viselkedésével jóval magasabb kalóriaértékű lignit felhasználására. Az 1980-as évek elejére több tízmilliárd forintos beruházással itt épül meg az ország legnagyobb bányája, amely négy, egyenként 500 MW teljesítményű blokkból álló erőművet táplál majd. Az erőműből kikerülő villamosenergia mennyisége a hazánkban jelenleg termeltnek a felét teszi ki. A Bükksábrány térségében épülő bányához és erőműhöz hasonló még nem létesült Magyarországon. Magáról a bányáról csak annyit, hogy évi teljesítménye nagyobb lesz, mint a jelenlegi összes mélyművelésű bánya termelése együttvéve.

A bányára és az erőmű építésére megváltoztatja az egész környék arculatát. De a tájjal együtt változnak majd az emberek is. Hogy csak egy példát említsünk: Mezőkövesden háromszor lakást építenek fel, amelyet először a kivitelezésen dolgozók munkaszállásai lesznek, azután pedig a bányára és az erőműre dolgozóknak adnak végleges otthonot.

E három újságcikkhez nem kell magyarázatot fűzönni. Községünk néhány éven belül országosan is ismert község lesz. Hogy ez az újságcikk milyen mértékű fejlődést hoz számunkra, azt csak a 80-as évek végén tudhatják meg.

A termelőszövetkezet

A szocialista termelőszövetkezet olyan kollektív vállalat, amelynek önkéntesen szövetkező tagjai között van végzettség, termelő, vagy szolgáltató tevékenység, és a kollektív vállalkozás gazdálkodnak, és létrehozzák a község termelés anyagi alapjait.

Magyarország szocialista Átmeneti Kormányának első időszakaiban kezdődött meg a termelőszövetkezetek szervezése. / 1950-53 /

Ekkor még a termelőszövetkezeti csoportok, munkacsoportok I., II., III. típusú csoportokról lehetett beszélni.

Községünkben 1961-ben alakult meg három csoport. Két első típusú és egy harmadik típusú szövetkezet.

Petőfi I. termelőszövetkezet elnöke Bodnár György volt

Bóka I. termelőszövetkezet elnöke Balassa Árpád volt.

Lenin III. termelőszövetkezet elnöke Klászó Ferenc volt.

Legfeljebb az irattárban egy támogatási engedélyt, melyet erősen ajánlunk.

" Földművelésügyi Miniszter Úgyaság 2132/XX/1-14/ 1961.

Tárgy: Bükksárvány községben / városban / községünkben részleges tagdíjtalan engedélyezés.

A " Petőfi " I. önálló termelőszövetkezet / termelőszövetkezeti csoport / kérelmére a Magyar Népköztársaság Első Tanácsának 1949. évi 3. számú törvényerejű rendelete alapján Bükksárvány községben / városban / Petőfi I. önálló termelőszövetkezet / termelőszövetkezeti csoport / részére a részleges tagdíjtalan község-
k

há. engedélyezem.

Budapest, 1951. augusztus 29-án Értel Forum ut. földművelési miniszter "

Ezzel az engedéllyel együtt érkezett a nagybirtok a miniszteri meghívott értesítése a tanács elnökönek, hogy "...Csatoltan megkapom a "Petőfi" I. termelőszövetkezeti tagosítási engedélyét arról, hogy 1 példányt a tan. elnökönek adjon át, egy példányt pedig irattárbizonylatosan őrizzenek meg.

A tagosító bizottság utasításairól a mai nap folyamán gondoskodni fogok, de addig is az előkészítő munkákat tegye folyamatba. Békés, 1951. augusztus 29. Mészáros Imre miniszteri meghívott."

A három szövetkezet közül természetesen a Lenin III. típusú szövetkezet állt a mi fogalmak szerint legközelebb a termelőszövetkezethez. Ott munkaegységet vezettek be, köztük magtárazók voltak, de a nagylétszámú gazdaságokhoz szükséges erőgépek és a talajművelő gépek nem álltak egy rendelkezésre mint most.

A szaktanberkiény is erősen megmutatkozott, de a jó szándék, a magasabb rendű gazdálkodásra mindenestre magvolt a szövetkezet tagjaiban.

Az 1956-os ellenforradalom szétállította a szövetkezetet, de minden munkát lehetett előszörrel kezdeni.

Akik belekötöttek a községen végzett munka körébe, hasznosságába, megvalósíthatóságába, az a nagy szervezési kampány megindulásakor az első között írták alá a belépési nyilatkozatot.

Természetesen, mint mindig voltak magukat megkötés, kötöttség emberek, akiket utazás-utazás is fellevezték az agitátorok, hogy meggyőzők a jövő követelményeiről, hogy így nem lehet gazdaságosan termelni, a jövő nem a hátréptárgyparcellák, nagylétszámú termelőre kell állítani az erőszakra, mert azt követeli tőlünk a szocializmus

felépítése. 1969 őszén meginduló agitáció zordanony tájára lefejező-
dött nemcsak itt, hanem a szomszédos községekben is. Kikarult az or-
szágokra a községjelző tábla vonalára az a felirat is, hogy

T E R M E L Ő S Z Ő V E T K E Z E T I K Ö Z S É G

Hogy mit jelentett ez a nagy esemény községünk életében, arra talán
jellemező az utókorok reagálása, akik a csapatnap-őjsükben a következő
beírással emlékeztek meg az eseményről. Idézem:

* Termelőszövetkezeti Község lettünk.

Er az év, két évtized őrségi eseményrel kezdődött községünk
életében. Tegnap tartotta a Termelőszövetkezetünk alakuló közgyűlé-
sét. Községünk termelőszövetkezeti község lett. 214 családból több, mint
1100 kat.hold földdel a szocialista gazdaságra lépett. Két
óraker kezdődött a közgyűlés. Ifj. Marton János kacsit választották
mag össhangos elnökeknek. Az utószócsapat nevében Szabó Zolt, Varga
Jancsi és én hátravoltuk a közgyűlést és a megválasztott vezetőséget.

A T S z a B É K E nevet vette fel..

Ha elgondolkozom rajta, valóban őrségi jelentőségű az az ese-
mény, hatalmas lehetőségeket nyújt a parasztságunk felemelkedése út-
ján.

Örülünk, hogy szocializmus megértették az idők szavát, a Párt
VII. Kongresszusának irányelveit, és léptek egy nagyot a szocializ-
mus felé.

Igy a helyes ez ! Az idét nem lehet megállítani, és aki le-
marad, az sajnálatraemléltő ember.

Községünk okosan gondolkodó parasztjai tudták, mit kell
tebbük az ország, a népgazdaság és saját jólétük emelése érdekében.

Mi gyermekek búzókát vagyunk szüleinkre, akik a haladást, a
szébbet, a jobbát választották. Leméltunk nekik sikert és boldogsá-
got kívánunk nekik új életük hajnalán. 1960. jan.11. Pátfő

Ráczkovi Mária."

Ebből a feljegyzésből megtudjuk tehát, hogy 1960 január 10-én, vasárnap délután történt ez a nagy esemény a falu életében, ami emberültökre meghatározza a község anyagi, szellemi, politikai jövőjét.

De nézzük meg az Északmagyarországi Magyarok Lapjának 1960. április 20-ai számát, mely a következőket írja. Közlem:

B u k k á b r á n y m a

A falu külső képe nem sokat változott január 10. óta. Nem is változhatott, tartalmát tekintve azonban akkorit lépett előre, hogy talán egy évtizeddel sem lehetne megérni régi múltúkegyesítőkkel. A változást az a 240 ember alapozta meg bátorságával, aki az új esztendőttel összefordítással kezdte - aláírta a belézési nyilatkozatot, január 10-én Hunyváryban kihelyeztetve, hogy Bukkabrány termelészövetkezeti község. Azóta megváltozott itt minden, az emberek gondolkodása is új elképzeléseket, terveket szül. Tegnap még a szomszédokra ügyeltek, meg ne rövidítse őket egy-két haszonnal, az is megfordult azok fejében, hogyan lehetne még több földet szerezni. Ma azon gondolkodnak, hogyan lehetne még jobban, jövedelmezőbben gazdálkodni, mit érdemes termelni, mi sokat hoz a közös konyhájára.

É hogy a tea miről holnapra az emberek gondolkodásukat is megváltoztotta, bizonyosság rá a Bóke Tea elnökeinek szavai. Marton János Tea elnök megmondott, komoly ember, szülye van a szavának. Nem véletlenül eszt rá a választás azon az emlékeztető januári napon. A magán is kiválóan gazdálkodott. Tavaly három holdon 59 míza südrőpát termelt.

- Nem akarok dicsekedni- kezdte elgondolkodva, de úgy hallottam, hogy a járásban nálunk vagy a legjobbban a munka. Ez nem lehet egy-két ember vagy a tea vezetőség egyedüli érdeme. A tagság is

benne van abban, hogy jól menjen munka. Nélnk senki után nem kell futkorni, hogy jöjjön dolgozni. Nem visszafelé letelekednek itt az emberek. Azt mondják, új életet kezdünk, iparkodunk, hogy vigyük is valamire.

A tavaszi munka úgy indult Bükkábrányban, mintha már évek óta közösen gazdálkodtak volna. A lovakat azonnal össze tudták hozni. Mikor megkezdődött a vetőmagösszehordás, három nap alatt 360 mész élet jött össze. Senki, egyetlen ember nem akadt, aki húzódozott volna tőle.

A vetés megkezdésekor már nem akadályozta őket vetőmagprobléma. Sikertült idejében, még az esőzésnek előtt földbe tenni a magot. A 120 hold árpa már ki is kelt, szépen bokrosodik. A 12 holdnyi mák is rohamosan nő, már túl vannak az első kánálján. Harminc hold dohányt szereztek le. A saját erőből készített molegyagyakban jól fejlődik a dohánypalánta. Dinnyével is foglalkoznak öt holdon, a ha nem jön az eső, már a burgonyamültetését is befejezték volna. De azért jó volt az eső, az ősi busa, mely nagyon jól telelt, szinte szemléltető nő.

A vezetőség óvatos előrelátással keveset tervezett egy munkaegységre, úgy gondolkodtak, hogyha több lesz, aztán senki nem veti a szemükre. Hellelmesen csalódnak, ha viszont sokat munkolnak és keveset fognak, megcsappan az emberek bizalma. A kezdő tesz-ekre sok, még nem is látott nehézség letelekedik, a tesz-fajok esetleges nemtörődösségét, kezdeti ingadozást is bele kell kalkulálni a munkaegység-tervezetbe. Ezt az utóbbit - az addigi tapasztalatok szerint - Bükkábrányban már törölni lehet. A tagnag egyetemes a munkában, az állottatvállalásban. Előrebbli földjeik vannak, mégis csak 7 mézsa átlagtermést terveztek - ezt a mennyiséget még gyenge eszély esetén is megadják a bükkábrányi földek, hiszen a 15-16 mézsa árpatermést sem tartják erre felé rekord termésnek. Harmincöt forint nem sok, de egy kezdő tesz-nak nagyon jó,

168
s ha netán 45 forintra rug majd a munkaegység-érték, az csak hasz-
nára válik a tagságnak. Keveset a forrbe, de annak meg kell lenni...

Már kijelölték a tesz-község, tanyaközpontjának a helyét,
s rövidesen hozzá is kezdnek egy 20 férőhelyes sertésfiasztató ép-
ítéséhez, s ha minden jól megy, ez évben még a 250 férőhelyes sül-
őszállást is tató alá hozzák. Saját 5 fő építőbrigád lát majd
munkágon tervek kivitelezéséhez.

Bükkábrány ma a munka lázában ég, a közös munka lázában.
Ugy dolgoznak, iparkodnak, hogy amit terveztek, meg is legyen." /

Es ha lapozzuk az újságokat, alig öt hónap múlva a Nép-
szabadság 1960. szeptember 1. esztétűtűki száma így ír községünkről,
Tesz-ünkről.

A s e z o n y o k s z ü v e t k e z e t e

A bükkábrányi Béke Tsz tagjai közt kétszer annyi a nő, mint
a férfi. Az elnök, az elnökhelyettes, az agronómus, a brigádveze-
tők és a fogatások férfiak, a többiek pedig - a növénytermesztés,
és az állattenyésztés közkatónái- főbonyire asszonyok, s kísérés -
ben leányok.. Különleges helyzet. S amint Cséri Sándorné, az egyik
munkacsoport vezetője elmondja, az asszonyok önként mondják le a
vezetőszerepről. Ugy gondolták, hogy a férfiak alkalmasabbak a ve-
zetésre, határozottabbak, szélesebb a látókörük. Most az asszonyok
- azt már egyik férj tette hozzá- előbb bosszálják, s csak azután
gondolkoznak.. Az , hogy helyes volt-e, vagy helytelen, az asszo-
nyok félrevonulása az első, a vezetőséget is megválasztó közgyű-
lésen, az a későbbiekben majd kiderül.

Aggynórára nőként eszt az asszonyok helytállásáról

Igy nagy az egy-két övtizede

Telvis idején alakult meg a szövetség, kora tavasszal tehát nyakába szedte a tagjainak a sok nehéz feladatot. Már a kezdet kezdetén meghatározta a helyzetet a férfihány. Bányabányából sokan sokan járnak bányába, úszekbe dolgozni, sok a vasutas, a legtöbb férfi mégis kőbányával keresi kenyerét, és tavasztól őszig vendérol. Nem napjainkban kialakult helyzet ez: Így nagy az már fizetés esztendője. Azóta az asszonyok állnak helyt a szántófölleken, a csak nagyrészt segítenek a nehezebb munkában, réző idejében, szabadságuk alatt a férfiak.. Az asszonyok tehát saját helyzetükön kívántak enyhíteni, könnyíteni, amikor aláírták a belépési nyilatkozatot, a szövetségi gazdákká lettek. S nagyon helyesen olyan férfiakat választottak be a vezetőségbe, akik mindvégig kitartottak a föld mellett, és a mezőgazdaságból, a földművelésből tartották el magukat, gyarapították vagyongájukat.

A vezetők lehetőség szerint úgy szervezték meg a munkacsoportokat, hogy az asszonyoknak nevik való, könnyebb munka legyen. Csak két, ahol kevés a férfi, ott nehéz az ilyen elképzeléseket megvalósítani. Vagy hogyim megalkodtak hozzá, a gazdálkodás látja kárát. Így történt ez tavasszal, a szántás-vetés sürgető időszakában is. És a fogatosok közül valaki megbetegedett, másik olaszok szegrette az új, szerkesztés holdas tart. S a sorok egy hozta, hogy az influenzajárvány a fogatosokat sem kímélte.

* No féltetek bennünket ! *

Akkoriban jelentkezett a vezetőkni Kákos *védőné, akinek a férje vőjér, és Csordás Jánosné, akinek a férje kőbányos. Mások szavakkal ugyanazt állít elő.

- Adjátok a kezünkbe saját lovainkat, és mi hozzuk a fogatások közé. Ha az urunk eddigéig, hogy mi bánjunk a lóval, ti se féltek hozzánk! A mi érdekünk is, hogy ne álljon a munka.

Ma minden Csorásné már asztalt borozt, Kákosné pedig a vetőgép alá fogta a lovat és vetette a sűrűvet.

Azóta nincs megállásunk. Kákosné cséplés idején kellett a sok dohányt elpalántálni, aztán a sikot kromalít pergeteni és porozni. A sok aszonyt már a kora reggel a határban találta, és az estenként kaszáló férfiaknak ki kellett menniük a földekre, ha a feleségükkel korábban akartak találkozni. Aztán előkerült az erdő ideje is. Munkálták a férfiakat kaszálni, az aszonyok meg a munkát szedték. A cséplés azonban teljesen az aszonyok vállára szakadt. A vezetőség már meggyezett a gépéllásossal, hogy néhány nappal később kezdik a cséplést, ekkor néhány férfi munkaerő felozabandul. Az aszonyok azonban megint közbeleptek.

- Adjátok két embert a kaszálra, a többit meg bizáitok ránt! Kibírjuk ezt a pár napot! De a gép ne álljon egy percet se!

Igy aztán augusztus 28-án, talán előbb, mint gondolták, befejezték a cséplést.

Érdemes így ékezní

Lyon és hasonló hűtötték fűszereket az aszonyok uavéhez. Arik elég aszonyok ahhoz, hogy a nagy szorgalmát, hiszörögét ne helyezzék ellőrbé, viszont néhány lányukat - Fatai Erzsebet, Szekerés Vera és Kákos Erzsebet - emlegethet, mert ezek egykor nem maradtak el a munkából. Nem kacsingatnak a város felé, hanem a Tazben akarják beszerezni az új ruháit, kolongára valóit.

Ma már az is megmutatkozik, hogy nagyon érdemes így ékezní a munkában. Kiváló termést hozott a kuzu, árpából éppen négy-

szernany: farmett, mint a mennyit terveztek / két és fél kiló ár-
pát is kaptak 20-án a tagok, noha áprachstés eredetileg nem szere-
pelt a tervben / a tíz holdas területet 120.000 forintot eredeti-
nyezett, rekordtermes van a kényből, nem 27000 az a ikalbi, kine-
gítő pajtákat építeni. A kukorica is szépen mutatkozik. Ugy mon-
ják, inkább féllette lesz a harminc századnak holdanként, mint alatta.
Egyedül az állattenyésztésben ütközik nehézségbe a szép tervek meg-
valósítása. Kevés az épület, s amint monják, a saját lehetőségei-
ket már teljesen kimerítették.

Mindamellett biznak benne a tagok, hogy a tervezett 35 forint-
nál valamivel többet fizet majd egy munkagység.

Hogyan tovább ?

Jól dolgoznak tehát a Békésbányai asszonyok, és munka közben,
ami természetes is, sokat gondolnak arra, hogyan lehetne tovább jav-
ítani, még jövőbelenzőbbé tenni a munkát. Nem értik meg azokat a
parasztasszonyokat, akik csak az időt vesztik el a férjikkal, ke-
péléskor, és vonakodnak a közös munkától, miközben ilyen hangzatos,
de hamis meggyászokat tesznek: " Ha az uram nem tud egy dolgozni,
hogy ugyanezt elteresse a családját, akasza fel magát". Bonyol-
ított, egyéni körülmények az asszonyok se maradtak le a szektérről,
amikor a gazdaság kora hajnalba a munkába indult. Aztán parasz is elad
az asszonytagok körében, miért kapnak kevesebb hátrójját, mint a fér-
fiak, amikor még szántának, vetnek, csépelelnek, és több, könnyezési-
ségből még rekolnak is.

És a közgyűlésen ?

Ugy kétségteljesen mindenki, hogy Békésbányában harcos, hangos
közgyűlések zajlanak le. ²o_oig nem így van. A közgyűlésen egy kínosan
hallgatnak az asszonyok, mintha látnak lenne a családon. Miért ?
Többséget is megválasztottak. Alkalmazás az a vélemény, hogy az asszony-

nyok későli korában vállalkoznak Felcsúszára. Ekkor a község, mindenki ismer mindenkit, a legtöbbször ismerősök örege birtolat, és senki nem akar haragot szerezni. Így aztán néma csend jellemezte a gyűlést, viszont annál nagyobb a nyelvrostacs gyűlés után az utcaszéken, vagy másnap a munkahelyen. Úrnak, és tudják, hogy az nem jól van. S talán kúroszítanak ebben az is, amire a bevezetőben utaltunk, hogy a vezetőségben egy sines az emberek közül.

Márpedig hogyan is lehetne még világosabbá tenni a szövetkezetet, ha a hiányokat, panaszokat, ötleteket, javaslatokat nem mondják el, a tagok a közgyűlésen? A munkásoknak is bővebbé kell tenni a munkahelyi tagok bizalmát és bizalmat a munkahelyi. Lakatos György "

Tervezésvezetésekre továbbra is jellemző volt a nek nagy száma. A férfiak csak a legtöbbször időben kaptak kedvet itt elhelyezkedni, amikor a gépvezető olyan feladatot lát el, hogy a szakemberek megtalálják azonosításukat a csoportban.

Ha ma megnézzük a tárgyat a munkahelyeket, a földből ezinte gomba nőre kinyúló épületeket, a hatalmas műhelyt, ahol szerszámok, alkatrészek folgoznak, javítják a gépeket, karbantartanak, akkor nem csodálkozhatunk, hogy egyszerre vonzóvá letta a fiataloknak is, hogy traktorvezetőnek menjenek, sőt gyakran dolgozó szakemberek jöttek haza, ezért itt jobban fizetnek, könnyelműbb megközelíteni munkahelyüket, nem kell hajnalban és éjjel 40 kilométert utazniuk naponta munkára.

A gépkocsivezetők révén köztük szerveződött a Tuzsól is vállalkozni akart.

De nézzük meg, hogy 1960-tól milyen személyi változások is történtek a vezetőségben.

1965-ig vezette a termelésnövelésért mint a
szükség megvalósítására. Természetesen problémák mindig merültek fel,
amelyek az ellátások szabálytalanságokat is felvetettek a közve-
telek terén, amit meg kellett volna a beosztásból.

1965-ben Gyetta Istvánt választotta meg a községi elnöknak.

Ezre az időszakra esik a nagyobb építkezések megkezdése is.
A Tsz irodája egy rossz állapotú épületben működött, kiküldve
az államot tatarogtatásával is, hogy legalább be se ártanak az iro-
dák, és talán felténi lehetne egy-egy a rossz, rossz ajtója, rossz
szellőztetővel ellátott szűk szűk időszerű épületet.

A Tsz kezelt magasabb munkaadókat mint a helyi Tsz. Az em-
berrel szívesen dolgoztak, gépeket vásároltak, könnyítettek és termé-
kességükbe tartották a munkát. A gazdaság jó volt.

Gyetta István megállította a munkát a faluval, és mindenki megelé-
gedésre magasabb közszolgálati feljött a munka.

Végül aztán úgy állt meg az a Tsz, hogy nem is lehetett goné-
sok, hogy egy modern irodaházat építsenek.

A Tsznek ennyi építési ideje volt, jó szakemberekkel, úgy hozzá-
csatoltak az iroda megépítéséhez.

A régi rossz épület állt a falu közepén, és átültetve helyét
a szép, sok helyiséges új irodának.

Az iroda 1969-ben épült fel és költözött be a régi épületből az
administrációs részre.

Építési költség 780.000,- Ft-ot került. Képet a községi el-
nöki irodában láthatjuk.

Gyetta István 1972. november 2-ig vezette a községi elnökséget, és
még az utolsó napokig Bogácsra, egy kisvárosi Kőrös Körös Körös Körös
székhelyre költözött meg a városba.

1972. december 12-én pedig a községi elnökség megválasztotta

Számos létezőből, nagy szakértelmű agrároknak, akik már főnöke-
nőnk korában is megismerkedtünk minden természetvédelmi cse-
gővel, Tisztelettel bennük a vezetést, mind a magasabb közhatalmi el-
nök az egész földünk területén nem találhatók. Főként az igazság-
érzetét, egyenes jellemét, az emberi hangot, melyet a természet
szépsége mellett a leggyorsabbal emelkedik a magasabb részletről.

Az építkezés korcsokait emittől az alól. Igen, ebben az
időben állt meg a tanya melletti 115 fős helyes modern technológiájú-
ja. 1970-ben. Ugyancsak ebben az évben kezdődött modern maglár.

1963-ban állt meg a vállalat.

1971-ben a gépszín.

Lehetne volna felszerelni mindent, amit Kurbos vállalat el-
térít véghezvitte a tárgyig megvalósításának kialakításában, a természet
felfedezésünk, a természetek ilyen fokozatú állásának megteremtését.

Azt hiszem az lesz a legfontosabb élményem, ha közelemben
a legutóbbi év természetvédelmi aljának megvalósítását, mert az ott
megállapított tárgyat mindennél először híreztetik azt a kivá-
ló munkát, melyet a tárgyig az alólól szervezve végzett.

" B e s z a m o l ó "

a "Béke" Természetvédelmi 1974. évi gazdálko-
ságról.

Tisztelt Kormány, Kedves Elvtársak, Előzések!

Kedves Vendégeink!

Először is engedjék meg, - megkötött élményem az alólól beszé-
mélő részletes ismertetésére, - hogy kezintélelmettel, az sze-
reltetél természetvédelmi természetvédelmi természetvédelmi, valamint
a magam nevében természetvédelmi természetvédelmi, az természetvédelmi a mai

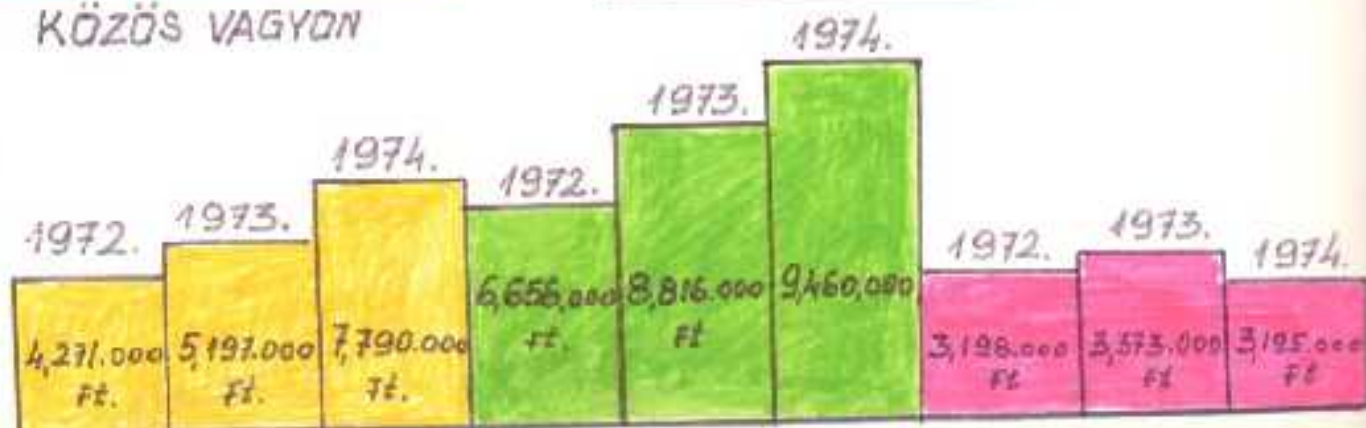

Munkaegységértékek alakulása évenként 10 órás munkanapra

KÖZÖS VAGYON

ÁRBEVÉTELEK.

Állattenyésztés Növénytermelés Egyéb

szocializmusunk megvalósítását szolgáló lépéseket.

Tisztelt Képviselő!

A Szovjetunió Törvény, valamint a Termelői Szövetészekről szóló jogszabályok alapján, mely a gazdasági és kulturális fejlődésével a szocializmus megvalósítását szolgálja, valamint a jövőbeli fejlődésének feltételeit megteremtő intézkedéseket tartalmazza.

Ezen intézkedések célja a szocializmus megvalósításának előmozdítása, a gazdasági és kulturális fejlődésének előmozdítása, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtése.

Termelői Szövetészeink tevékenységének az a feladata, hogy megvalósítsa a gazdasági és kulturális fejlődésének előmozdítását, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését.

Tisztelt Képviselő!

Ugy gondolom, helytelen lenne, ha az új gazdasági intézkedések megvalósítása előtt egy pár gondolatban nem fordulnánk a világban lezajlott események felé, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtésére.

Az elmúlt év pozitív eseményeként az eseményekből világossá válik, hogy a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtése folytatódik. A szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtése érdekében a két országban megvalósuló szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését.

Az új gazdasági intézkedések megvalósítása, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtése érdekében a két országban megvalósuló szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését.

az új gazdasági intézkedések megvalósítása érdekében a két országban megvalósuló szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését, valamint a szocializmus megvalósításának feltételeinek megteremtését.

járunk a provokáció és a befolyásolás ügyével az előző meg-
 nyilatkozásunk, különösen a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti
 kapcsolatok javulása. Komoly jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy Ge-
 rald Ford, az Egyesült Államok új elnöke in állatfogalmát a hideg
 országok közötti béke politikájára helyezte.

Az európai helyzet javulását tekintve kiemeltük az, hogy
 a hideg országok közötti a Kései Demokratikus Előrelépés, az
 hogy sikerült normalizálni az európai szociális országok és a Né-
 met Szociális Demokratikus viszonyait.

Bizunk abban, hogy az Európai Biztonsági és Együttműködési
 Konferencia létrejötte, és virulós eredménye jelentősen hozzájárulnak
 a nemzetközi biztonság megőrzéséhez.

Az elmúlt évben kétfelől érkező az, hogy a portugál kormány
 szakított a szögyenyítés mellett, és ezért kő a nemzetközi együtt-
 működésből. Ezzel szemben megújult a ciprusi gazdasági szervező ka-
 rtonai juttat.

A vezető nagyhatalmak vezetőinek Közkeleti és sokoldalú
 együttműködésének előrelépését az európai viszonyokhoz.

A nemzetközi életben tapasztalt nehézség folyamataink erős-
 űden rámutat még egy jelentős az, hogy a kapitalista világrendszer
 és a szocialista szervezetek közötti válság mélyre elvált, to-
 vábbra is bőségeteket tesznek a gazdasági fejlődés felé fordulásra, meg-
 állítására. Példa erre a párizsi nemzetközi egyezmény sorozatának meg-
 kötése a Ciprus közötti és a Közkeleti problémák, ahol befolyás-
 sult elő akarják venni azokat a területeket, ahol kétfelől támaszpont-
 tokat látnak, és háborús katasztrófákat előlindít.

Bizunk az Kormányunk az elmúlt évben is nagy figyelmet for-
 dított a szociális országokhoz hasonló szociális kapcsolataink te-
 máterjesztésére. Tovább erősített szövetségünk a Szovjetunióval,

a szolidaritás alapjainak és erkölcsi követelményeinek megvalósítására és az együttműködésükre - Szilárd országokkal, és a békés együttélés mellett élő államokkal együttműködésükre - törekvésükkel.

A szilárd országokkal, külön a Szovjetunióval nagy erőfeszítéseket tesznek a európai biztonság megvalósításáért, az európai országok közötti együttműködés fejlesztéséért és a világéért.

Valljuk a nemzetközi reakciónak - a nyugati világban megfordulásra irányuló kísérleteivel szemben. Továbbra is támogatjuk az arab népek és különösen arab országok, a vietnami és az indonéz népek küzdését az igazságos békéért.

Elítéljük a kollektív biztonsági rendszert!

Tisztelet Könyvadás!

Hasán politikai helyzetéről szólva elmondjuk, hogy az ország politikai helyzete megváltozott, bizalommal nézünk a jövőre, az alkotó munka és a békés életre.

Újra felvesszük a főbb politikai kérdéseket főbb vonásokkal szembe, és annak megvalósítását megfigyeljük és támogatjuk. Bizonyítjuk ezt a Magyar Szocialista Munkáspárt XI. Kongresszusán, valamint az ország felkészülésénél 50. évfordulójára való készüléssel. Az ország lakossága, a szocialista pártok, a szocialista munkavállalók részvételével a Pártkongresszus, valamint a felkészülés főbb vonásait tekintetében különböző feladatokat tettek, és teljesítették, melyek nagy mértékben járultak hozzá a népgazdasági terv megvalósításához, ezen keresztül a nemzetközi jogok, valamint az életminőség javításához.

A KB, az az Országgyűlés megújult munkáját tekintve és a Kongresszus vezetői értékelés a IV. ötletű terv megvalósításában elért eredményeket. Az értékelés szerint megvalósultunk az 1974-es gazdasági tervvel egyenlő, mint az előző évek, újabb gazdasági sikerekkel elértük.

Buzából, tavaszi árpából természetesen az eddigi legmagasabb eredményt értük el. Az előző évekhez képest nőtt a kukorica és petrezselyemmag átlagtermése. A napraforgóból a korábbi években már értünk el jobb eredményt, mint az elmúlt évben. Itt kívánom megjegyezni azt is, hogy a lencse teljes egészében kiesett, úgy gondolom, ennek okát nem szükséges külön ismertetni.

Az elért termelési színvonalról, termelési eredményekről szólva el kell mondani, hogy újra bebizonyosodott, hogy milyen döntő szerepe van a munka pontos, időben és jó minőségben való elvégzésének, különösen ilyen termelési szinten.

Ezzel kapcsolatosan nagyon sok példát lehetne az elmúlt év tapasztalatából is felsorolni. A lényegesebbek közül szükséges megemlíteni, hogy a napraforgó és a kukorica vegyszeres gyomirtása nem sikerült. Ennek oka a kedvezőtlen időjárás mellett a vegyszerezési munkák nem megfelelő végzése, a vegyszerezésben résztvevők hanyagsága, felelőtlenége volt. Emiatt a TSz vezetőségének szükséges volt mozgósítani minden lehető kézzel munkaerőt a növényápolási munkák végzésére. Nem kell megvárni, hogyha arra várunk, hogy a vegyszer hatna majd, milyen kukorica, napraforgó és petrezselyemmag termés átlagáról tudok most beszámolni.

A TSz összes dolgozóit dicséret illeti meg a növényápolási munkákban tanúsított hozzáállásukért, munkájukért. Külön ki kell emelni azokat a dolgozókat, akik más ágazatokban - a segédüzemben, állattenyésztésben, irodában - dolgoznak. Itt szeretném megköszönni a nyugdíjasoknak, járadékosoknak és az iskolás gyerekeknek a segítségét is. Az ő munkájukra is szükség volt. Pedig az elmúlt zárszámadó üléseken azt ígértük, hogy mi vezetők majd gondoskodunk róla, hogy a tehénészeknek, traktorosoknak, könyvelőknek, a nyugdíjasoknak, iskolás gyerekeknek ne kelljen kapálni.

szervezési és irányítási feladatok.

A mezőgazdaságban végzett változások: a közelmunkások rohamos emelkedése, a lényegesen nagyobb teljesítményű gépek megjelölése meghatározzák a fejlődés irányát.

A mezőgazdasági termelésben nem új fogalom már a termelés automatizálása, koncentrációja, hisz a műtárgyalkalmazás növelésének ezek az új alapvető feltételei.

Tisztelt Kormány!

"Az előterjesztés után engedélyt kérek, hogy kitérjek a termelőszövetkezetünk működésére, az évi beszámoló bemutatására és az 1974. évi gazdasági munkaterv kidolgozására.

A termelőszövetkezetünk 1974. évi működése az előterjesztés alapján alapvetően az évi tervvel megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

Az alapvető feladatok évi 3 közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását az évi tervben a közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

Az évi terv megvalósítását az évi tervben a közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

Második közzétételre az 1974. évi tervben a közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

A harmadik közzétételre az 1974. évi tervben a közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

A közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását az évi tervben a közzétételre megtervezett feladatok megvalósítását jelentette.

koszt aktivitást pozitívan értékeljük. A termelőszövetkezet tagjai és dolgozói részéről újabb hozzájárulás, véleménynyilvánítás és javaslat hangzott el, mint a korábbi években.

Termelőszövetkezetünk vezetősége nagy gondot fordított a közgyűlések előkészítésére, a közgyűlés elé kerülő anyagok felolgozására. Valamennyi közgyűlés megtartása előtt bizottságüléseket tartottunk, ahol a közgyűlés elé kerülő anyagok ismertetésére kerültek, így termelőszövetkezetünk vezetőségének könnyű dolga volt, mert a közgyűlésre kerülő anyagokban már benne volt a termelőszövetkezet tagjainak véleménye is.

Termelőszövetkezetünk vezetősége az elmúlt évben 13 esetben ülésezett a tervezett 12 ülésnél azonban. A megrendezett vezetőségi ülések minden esetben határozatképesek voltak. A vezetőségi üléseken való megjelenség éves szinten 94 %-os volt. A vezetőség tagjai igazolatlanul egyet-hogy esetben nem hiányoztak, az előforduló hiányzások általában betegség miatt fordultak elő.

Vezetőségünk üléseit az előzetesen megtárgyalt és elfogadott munkaterv szerint tartotta meg. Valamennyi vezetőségi ülésre meghívtuk az Ellenőrző Bizottság Elsőköt, vagy helyette annak egyik tagját, a helyi pártbizottság titkárát, a községi Tanács Elsőköt, és a termelőszövetkezet függetlenített vezetőit.

Uyole esetben hívtuk meg a termelőszövetkezetben működő bizottságok elnökeit is. A vezetőség a két közgyűlés közötti időt időszakosan előzetes tét a hatáskörébe került feladatoknak. Ülésein termelőszövetkezetünk függetlenített vezetőit rendszeresen bevonhatta a végzett munkájáról, tevékenységéről és meghatározta további feladataikat.

A megrendezett vezetőségi üléseket a közgyűlésekhez hasonlóan

és aktivizáció, és javaslatok előkészítés jellemezte. A vezetőség hiába
sokan hozott határozatok előkészítésénél végig tartották.

Termelőszövetkezetünk közgyűlései határozatainak megfelelő-
en vezetőségünk külön gondot fordított a területi szervek működésé-
re. Kiemelt feladatként kezelte és segítette munkájukat, melynek éve-
számbélyegként elmondhatjuk, hogy a megválasztott testületek, bizottsá-
gok, tagjaik aktív munkáján keresztül a részük bízott feladatokat
elvégezték. Munkájukat a Döntőbizottságot kivéve rendszeresen. Valamennyi
választott testület, bizottság tagjai egyenlőjüket ismeri, a bizottsá-
gok működéséről feljegyzéseket, jegyzőkönyvet készítettek, és ész-
revételüket, javaslatukat minden esetben előtették a TSz vezetősé-
gének, valamint a ISZ elnökségnek.

Termelőszövetkezetünkben 6 bizottság működik. Ezek a követ-
kezők:

Ellenőrző Bizottság. Munkáját az előre elkészített munka-
tervnek megfelelően, de azon túlmenően is a szükséghez képest lát-
ták el feladataikat, ellenőrzéseiket. Az ellenőrzésük során észlelt
hiányosságokról minden esetben tájékoztatták a termelőszövetkezet el-
nökét és a vezetőséget. Legtöbb esetben az észrevételek mellett a
javaslatokat is megtették. Ezáltal nagyobb segítőkészséggel a termelőszö-
vetkezet gazdálkodását.

A Szövetkezeti Döntőbizottság: A vitás ügyek intézésével
foglalkozik, a mindazokkal az esetekkel és ügyekkel foglalkozik, melyek a
jogszabály hatáskörébe esnek. E tekintettel arra, hogy az a szerv csak
jogvita esetén jár el, így működése már előre nem lehet rendszeres,
tervezésint előre meghatározott.

A Nőbizottság: Munkáját az éves tervüknek megfelelően vé-
gezték, tagjai együtt és külön-külön is tavalyon résztvettek a ter-
melőszövetkezet, községünk rendezvényeinek, ünnepségeinek előkészíté-
sében és lebonyolításában. Megszervezték a szövetkezet tagjait, vala-

kat előre meghatározott munkaterv szerint végezték, állásukat rendszeresen megtartották és állták a hatáskörükbe tartozó feladatokat. Rendszeresen gondoskodtak a betegek meglátogatásáról, megajándékozásáról, javaslatokat dolgoztak ki és terjesztettek a vezetőség elé a vezetők és a dolgozók továbbképzésére, s, részben anyagi viszonyok között élő, valamint a részvevő nyugdíjasok, öregi - ségi járadékosok megéelyezésére. Javaslatokat tettek a tagok szultetésére, a szociális és kulturális alap felhasználására. Munkájukkal nagyban segítették a termelőszövetkezet vezetőségét, és nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a termelőszövetkezetben dolgozó tagok és alkalmazottak, öregek, fiatalok megbecsülése kifejezésre jut. A bizottság munkájával kapcsolatban el kell mondanunk, hogy az elért eredmények mellett, a bizottságnak még hatékonyabban, tervezettképpen előrelátóbben kell munkáját végezni, aminek egy gondolom, az elmúlt év tanulságai jó szolgálatot tesznek.

Ugy értékeljük, hogy a termelőszövetkezetünk vezetőségének az a terve, mely szerint a bizottságnak, testületi szerveknek, az operatív személyi vezetéssel történő összehangolt működésén keresztül gyakorlatilag is érvényre és kifejezésre jusszon - a termelőszövetkezeti demokrácia és a kollektív vezetés - megvalósult.

Termelőszövetkezetünk vezetősége úgy értékeli, hogy a termelőszövetkezet tagsága ismeri a termelőszövetkezeti törvényt, az alapszabályt, és ezen keresztül jogait és kötelezettségeit.

Er kifejezésre jut a munkában, a mindennapi életben, az értekezéseken, a brigádgyűléseken, de magán a közgyűlésen is.

Véleményem szerint annak köszönhető, hogy a termelőszövetkezetünk tagsága, illetve a vezetők és dolgozók között nem merült fel olyan probléma, amely meneteközben a kritika, vagy a reklamáció elhangzása után nem lett volna rendezhető.

A munkával, a szervezéssel kapcsolatos problémák megoldás-

sában a tagok és a vezetők közötti jó munkakapcsolat kialakításában döntő szerepük volt a bizottságok működésének, a rendszeresen megtartott brigádgyűléseknek, ahol vezetők és a dolgozók minden feladatát, minden problémát színtén megtárgyaltak.

A termelőszövetkezetünkben kialakult területi munka, a jó munkakapcsolat természetesen még nem jelenti azt, hogy ezen a területen egyáltalán nincs probléma, és hogy már nincs javítanivaló. A termelőszövetkezet vezetőségének továbbra is feladatának kell lennie annak, hogy a bizottság munkáját még tovább segítse, tökéletesítse, és tegyen meg mindent, annak érdekében, hogy a vezetők és a dolgozók, és a dolgozók egymás között is a legnagyobb megértésben, a legjobb összhangban legyenek.

Tisztelt Közgyűlés !

Termelőszövetkezetünk 1974. évi gazdálkodásának és vezetésének értékelésére rátérve meg kell említenünk, hogy a termelőszövetkezetünk vezetősége a kommunista párt X. kongresszusának megfogalmazott és az azóta hozott fontosabb pártintézkedéseknek, melyek az ifjúság és a nők helyzetének a korszerű üzemi, a munkaszervezés, a káder és szakélyzeti munka helyzetének megjavításával, a gazdaságban termelés megszüntetésével kapcsolatosakra helyi felvételnek megfelelően az elmúlt évben is órvényt szerzett.

Termelőszövetkezetünk 1100 ha területen, 77 állandó dolgozó taggal és 57 állandó dolgozó alkalmazottal gazdálkodik. A földterületről:

950 ha	szántó
140 ha	a szep
10 ha	az egyéb és lankott terület

Termelőszövetkezetünk 1974 évi gazdasági feladatait az éves termelési és pénzügyi tervünkben határoztuk meg. A tervben meghatározott feladatok teljesítésére, a termelés fejlesztés irányának

meghatározására, a munkafeltételek könnyítésére, a vezetők min-
venkénti emelésére, a termelőcsapások jobb kihasználására, a
tömeges gazdálkodásra és a rejtett tartalékok felhasználására.
Az elmúlt év elején két évre szóló intézkedési tervet dolgoztunk ki
ki. Az intézkedési tervben meghatározott feladatok végrehajtásá-
ról a vezetőket rendszeresen beszámoltattuk.

Az intézkedési terv készítése és végrehajtása kapcsán si-
került a termelési feladatainkat teljesíteni, a dolgozóknak a szabad
idő szomszédaitól és a környékbeliektől kivéve a tagoknál a
minien második helyen a szabadidőszervezők biztosítását.

A termelési és feladati tervben meghatározott felad-
atokkal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az ország és a bé-
ny létesítése valamint a szervezési programmal kapcsolatban ki-
alakult új helyzet a tervezett előkészítéseinket több éjszánál
megváltoztatták, ugyanis termelőszervezetünk nem kaphat fix
alapszintű épület létesítésre építési engedélyt. Emiatt nem sikerült az a
az a tervünk, hogy a megfelelő szervezeti struktúrát, főhelye-
ket korszerűsítsük, bővítsük. Ez akadályozta meg a nagytér bővi-
tést és a szűrtérben létesítést.

Az ezzel kapcsolatosan tett intézkedéseket meg kellett
változtatnunk. Az 1974. évi tervünkben határoztuk meg a szerve-
zési tervben a huzalvezetés történeti áttekintését, melyet az említett
okok akadályoztak.

A megtervezett 30 ha ültetvény telepítésére nem kerül-
hetett sor az elmúlt év során, telepítési engedély hiánya miatt.

Ezek a rajtunk kívüli okok akadályozó tényezők az el-
múlt évben, nagyobb befolyásolták a gazdálkodást, és a termelősz-
ervezetet vezetőinek és tagjainak hangulatát.

Tisztelt Közgyűlés !

Az elmúlt évben elért termelési eredmények előfordult problémák ismertetése előtt meg kívánom jegyezni, hogy a vezetőség beszámolójában csak a fontosabbnak tartott adatokat és problémákat kívánom ismertetni, tekintettel arra, hogy a közgyűlés előtt a brigádgűléseken részletesen ismertették a dolgozókkal az ágazatokban elért eredményeket, és tevékenységüket előzetesen már kiértékeljük.

Szövetkezetünkben megérvő 16 ágazatok közül a növénytermelés adja a legnagyobb termelési értéket. A növénytermelés ágazataiban, illetve vezetőszervezetekben az elmúlt évben lényeges változás nem volt. Változat a szervezeten belül a vetőmagtermelésre irányítottuk elő, így a buza, tavaszi árpa, kukorica és gyökérszilváság növényeknél.

A szervezeten belül történt változtatással előrtük a nagyobb termelési érték előzésére törekvő főbevetésünket.

A tervezésben a termelési szint meghatározására a termelőszövetkezet vezetősége a mérőét magasabbra helyezte. Ez az évkeben az időjárási viszonyok miatt okozott egy kis ingadozást - egy szóval, hogy ezt nem kell különösebben a jelenlévőknek indokolni.

A növénytermelési ágazatok termelési adatai az elmúlt évben a tervezettel szemben ha-ra vetítve a következők szerint alakult:

Szari búzából a tervezett átlag, 200 q	az elért:	47.6 q
tavaszi árpából	" "	31 q " 35.9 q
kukoricából	" "	50 q " 53.3 q
Hápraforgó	" "	20 q " 23.- q
dehany	" "	17 q " 12.-
patkószelganyból	" "	5 q " 9 q
lencse	" "	10 q " kioszt

szőlő, tavaszi árpából természetleg vonatkozásban az előző évi-
mégsebb eredményt értük el. Az előző évvel szemben most a kukorica
és patizsalymag átlagtermése. A napraforgóból a korábbi é-
vekhez már értünk el jobb eredményt, mint az előző évben. Itt kíván-
om megjegyezni azt is, hogy a lényeg teljes egészében kiesett, egy
gyeplő, annak okát nem szükséges külön ismertetni.

Az előző termelési színvonalról, termelési eredményekről
szólva el kell mondanunk, hogy újra bebizonyosodott, hogy milyen dőp-
tő szerepe van a munka pontos, időben és jó minőségben való elvég-
zésének, különösen ilyen termelési szinten.

Érett kapcsolatban nagyon sok példát lehetne az előző
év tapasztalataiból is felhozni. A lényegesebbek közül különösen meg-
említeni, hogy a napraforgó és a kukorica vegetációs gyökértétele nem
szűnt meg. Ennek oka a kedvezőtlen időjárásból a vegetációs
munkák nem megfelelő végzése, a vegetációs időszakban hanyag-
ság, feladatlanság volt. Emiatt a TSz vezetőségének különösen volt
meg kellene említeni minden lehetséges körülmények között a növényápolási munkák vég-
zésére. Nem kell megvárni, hogyha arra látjuk, hogy a vegetáció hat-
ásos, milyen kukorica, napraforgó és patizsalymag termési átlag-
ról tudok most beszélni.

A TSz vezetőségét ezért előre ismertetni kell a növényápolási
munkákban tapasztalt helyzetekért, munkájukért. Külön is kell
említeni azokat a dolgozókat, akik már évek óta a mezőgazdaságban,
állattenyésztésben, iparban dolgoznak. Itt szeretném megköszönni a
szorgalmas munkát, jártasságot és az iskola gyerekeinek a segítségét
is. Az ő munkájuk is szükség volt. Pedig az előző évben az
állattenyésztésben azt ígértük, hogy mi vezetők majd gondoskodunk róla, hogy
a tehénállomány, traktóroknak, kővetőknak, a szorgalmasoknak, le-
teltségüknek ne kelljen kasálni.

És a tervek, illetve igények szintje nem sikerült. Az elvégzett munka, a segítség meghozta gyümölcsét. A vezetőkben a gazdasági munkások részvételű dolgozóknak egy gondolat, hogy jövőre vonatkozóan nem felejtik el, hogy amikor megismerem, akkor kapnak, nyomor írtam. Jobban érzik az új munkásterület jelentőségét, felelősségük súlyát.

Az elmúlt év tapasztalatai alapján még mindig előfordultak egyes termelési kapcsolatok alapvető hiányosságok, itt csak utalni szeretnék rá, mint pl. a vezetői helyen beállítási, betakarításkor a vezetőknek eszementesre. Természetesen problémán volt a munka szervezésével is. Ezeket a hiányosságokat megfigyeltük és a hiányosságok felszámolására az intézkedéseket is megvettük.

Növénytermesztésben dolgozóknak közeli közel meg kell lennie női dolgozóknak, akik jó munkával, hozzáállással munkájukat ezen nyújtott munkával segítették a munka időben és jó minőségben történő elvégzését.

Az időben és jó minőségben történő munka biztosítása mellett az elmúlt évtizedekben nagy mértékben járult hozzá a termelés anyagi, tárgyi feltételeinek a minőségi vetőmagok használatához és a műtrágyaanyagokhoz a növényekhez. - Ugyanez 1973. évig a legmagasabb műtrágyafelhasználás ha-ment hatékonyan 92 kg volt. 1974-ben egy ha területre átlagosan 220 kg műtrágya hatóanyag jött.

Termelési feltételeknek növénytermesztési ágazatban az elmúlt évben a fontosabb munkákat sikerült időben és viszonylag jó minőségben elvégezni. A munkák időben történő elvégzése nagy részben azelőtt a termelési feltételeink rendelkezésére álló dolgozó traktorok, szőlők, gépkocsivezetők jó hozzáállásától és munkavégzésétől is. A gépcsoport dolgozói a szövetkezetünkben végzett megőrzés-

6 % nyereséget eredményezett az 1978. évi 7 %-os vezetékkel szemben.

Termelésnövekedésről: azonosított létező és új építésű állományokból 30 állományból növekedett, mivel a tartózkodás felújításával egyidejűleg a tervezett új állományok felújítására.

Termelésnövekedésről: jelenlegi állományokból létező 45 darab, és új építésű több, mint az új építésű. Az új építésű 30.000 darab broiler csirkét és 20.000 db pulykát állítottunk elő.

Termelésnövekedésről: az állományokból állományok termelési színvonalát alacsony, az állományok az állományok termelési színvonalát alacsony, melyek az új építésű állományok szerint alakultak.

Az egy állományon évi teljesítés 2.300 liter

az 1 napra 200 literre súlygyarapodás 99 kg

" " " " " " 46 "

" " " " " " 75 "

A termelésnövekedésről: az állományokból állományok a következők szerint alakultak.

1 kg állományon súlygyarapodás 4.5 kg

1 kg állományon " " " 4.3 "

1 kg állományon " " " 2.6 "

A termelésnövekedésről: az állományokból állományok a következők szerint alakultak, hogy a termelési színvonalát alacsony szintre hozták, az állományokból állományok a termelési színvonalát alacsony szintre hozták, az állományokból állományok a termelési színvonalát alacsony szintre hozták, az állományokból állományok a termelési színvonalát alacsony szintre hozták.

Az állományokból állományok a következők szerint alakultak, hogy az állományokból állományok a termelési színvonalát alacsony szintre hozták, az állományokból állományok a termelési színvonalát alacsony szintre hozták.

sően alakultak. A költségek az árbevétel növekedéséhez viszonyítva
intézkedően és arányosan alakultak, az árbevétel előző évéhez vi-
szonyított 10 %-os növekedésével szemben a költségek 14 %-kal nö-
vekedtek.

Végereedményben az árbevételek és költségek kedvező elo-
nyos eredményesté, hogy a szávevényes eredmény 5. évi, 3.450.000
Ft-ra növekedett, Termelésnövekedésünk 1974. évi nettó eredménye
4.026.000.-Ft. A helyes és megfontolt gazdasági eredményünket
1974. évi az előző évről elő a szávevényes előzetes, hogy ter-
melési híján a vállalatunk, pénzügyi helyzetünk előzetes fe-
lérték a pénzügyi helyzetünk. A szávevényes pénzügyi helyzetünk tovább
javult, tartalékaink tovább növekedtek, gazdasági helyzetünk és pénzü-
gyi helyzetünk tovább javult.

Szávevényes eredményünk 27.007.000.- Ft amely
2.700.000.-Ft-ot növekedett az előző évről.

A vállalat pénzügyi a forgó eszközök értéke 11.973.000.- Ft
amely 1974. évben 1.454.000.- Ft-tal növekedett.

1974-ben szávevényes kezeltünk 2.010.000.- Ft fejlesztési le-
gét képezt, melyből 879.000.-Ft-ot fordítottunk az épületek kar-
bantartására, az gépek vásárlására, az anyagokra fel. Fej-
lesztési céljainkat megvalósítani a hány-
módú fejlesztések növekedésében. Pénzügyi helyzetünk az előző évi
szávevényesítettük a gépek és közlekedési eszközök.

Kiszávevényesített gazdasági helyzetünk eredményeként a biztonsá-
gi alapunkat tovább 1.254.000.-Ft-tal növeltük, így a jelenlegi
biztonsági alap az előző évről 21 %-ot felelt ki, azaz
4.352.000.- Ft értékben.

A szávevényes bruttó jövedelme az 1974. évi szávevényes
előzetes alapján 8.400.000.- Ft-ot tesz ki. Az előző évi eredmény

száma a következők szerint történt:

Városi, községi fejlesztési munkáinak	88.000.- Ft
Fejlesztési alapra	2.010.000.- "
Részesedési alapra	5.035.000.- "
Jóváhagyásokra	72.000.- "
Biztonsági alapra	1.264.000.- "

Területfejlesztésünk jövőre-ambitósabb formái az 1970-es évek az előzetesített új munkatervünk szerint az előzetesített munkatervünk szerint megvalósították. Megvalósították az alapvető munkatervünk szerint megvalósították. Megvalósították az alapvető munkatervünk szerint megvalósították. Megvalósították az alapvető munkatervünk szerint megvalósították.

A területfejlesztésnek vonatkozóan egy évvel ezelőtti, hogy azok az intézkedések helyesnek bizonyultak, így azonosabbá vált a törekvés, csökkentek a működés területi hátrányosságai.

Területfejlesztésünk részletes adatai az alábbiak szerint alakultak:

A tervek összes ráterhelése	2.335.000.- Ft
Ebből munkadíj	1.095.000.- "
King ráterhelés	884.000.- "
Érték	220.000.- "
Prémium	115.000.- "
Jutalmak	70.000.- "

A lefolytatott munkák alapján az egy 10 éves munkatervre jutó napi ráterhelés 120.48 Ft

A munkatervre jutó ráterhelés: 2.000.000.- Ft

A munkatervre jutó lefolytatott munkák szerint az egy 10 éves munkatervre jutó munkatervre jutó ráterhelés 117.16 Ft.

Területfejlesztésünk tagjai közül, akik rendszeresen működnek

Eligaznói, kivették részüket a termelésüvetkezésből és munkájából a felsorolt példák alapján az alábbi felsorolt kerékszámok, illetve részeseletük érték alá:

Rákoskői Lászlóné	1974. évi részeseletük	51.500.- Ft
Péter Istvánné	"	33.800.- "
Derekes Deseóné	"	30.000.- "
Gere Istvánné	"	31.000.- "
Szekeres Mária	"	40.000.- "
Labancs Anikóné	"	37.600.- "
Csordás Jánosné	"	41.5000.- "
Demjén István	"	46.000.- "

A termelésüvetkezésükben az alábbiakban is említett új munka és prémiumszabályzat hatékonyan hatott a munkavégzésre. A zidó-gesztói normatételek, prémiumfeltételek és azok rendszeres módja és értékelése a termelésüvetkezést eligaznói is vezetőként egyaránt pozitív irányba befolyásolta a munkavégzést, illetve a munkavégzésben az anyagi fedéltséget.

A TSE esetében a bérszabályzatnak és a prémiumszabályzat feltételeinek megfelelően részére valóan kioldoztatva és értékelte a nyereség, a prémium feltételeinek teljesítését, érték aláján javulása a részeseletük jövőkéjét.

Tisztelettel Köszönet!

Termelésüvetkezésünk vezetője munkafelügyelőként értékelte a dolgozók munkavégzésben való részeseletét, amelyek alapján az alábbi feltételek alapján jutalomra részeseletük:

Melléklet / A névvel nem közlöm /

A részeseletük jutalomra részeseletük az alábbiakban:

161
éteve
mult év folyamán kimagasló munkateljesítményeket, és példamutató magatartást tanúsítottak. Az értékelés szerint jutalomban részesülnek : / Ugyancsak egy melléklet következik /

Szükségosnek tartjuk megemlíteni, hogy a termelészövetkezetünk vezetősége az elmúlt évben sem feledkezett meg a dolgozók szórakozási és kulturális igényeinek a kielégítéséről sem. Gondoljunk itt a gépcsoport által szervezett kirándulásra, a nagyon emlékezetes Jugoszláviában tett kirándulásra, szinelőadásra, a megrendezett belső rendezvényekre.

és
-
és
ánt
g-
Engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy köszönetemet fejezzem ki az 1974-ben nyugdíjba vonult termelészövetkezeti tagjainknak fáradtságos, áldozatkész munkájukért és egyben nyugodt, boldog örömteli nyugdíj éveket kívánjak. Kívánjuk továbbá, hogy erőben, egészségben éljenek öreg napjaikban, s ha idejük engedi látogassanak meg mindezt és rendezvényeinket. Nyugdíjba vonult dolgozóinkat az eddigi hagyományoknak megfelelően április 4-én fogjuk bucsuztatni és megjutalmazni.

Termelészövetkezetünk az elmúlt évben a rászoruló nyugdíjas és öregségi járadékosok részére szociális segélyként személyenként egy mázsá búzát juttatott.

és
ap-
Termelészövetkezetünk vezetőségének továbbra is az a célja, hogy a rászoruló alacsony nyugdíju és járadékos tagjait anyagilag segítse.

Tisztelt Közgyűlés !

és
az
Termelészövetkezetünk életében meghatározó és döntő tényezőként hat községünkben működő tömegszervezetekkel, párt és állami szervekkel való kapcsolat tartása.

Elmondhatjuk, hogy az elmúlt évben a helyi szervekkel, azon túlmenően a járási és megyei felügyeleti szervekkel illetve azok vezetőivel kapcsolataink tovább erősödtek. Munkánkat kapcsolatainkat a

a kölcsönös együttműködés és az elvtársi légkör jellemzi.

Feladataink megoldásában jelentős segítséget kaptunk a helyi pártszervezettől és a Községi Tanácstól egyaránt. A községi tanáccsal együttműködési szerződést kötöttünk, amelynek értelmében politikailag és gazdaságilag segítjük egymást feladataink megoldásában.

Elmondhatom azt, hogy a Községi Tanács elnöke a vezetőségi üléseken résztvett. Pozitív felszólalásaival, hasznos javaslataival segítséget nyújt problémáink megoldásában. Termelészövetkezetünk vezetősége kéri, hogy gyümölcsöző kapcsolataink tovább erősödjenek, kísérjék figyelemmel munkánkat, eredményeinket.

Nagymértékben mélyültek kapcsolataink a szomszédos termelészövetkezetek vezetőivel.

Kifejezésre jutott ez az elmúlt évben abban is, hogy a termelészövetkezetek mindig készek voltak segíteni eredményeink előérésében. Megnyilvánult ez munkagép és alkatrész kölcsönzésében és a termékek értékesítésében.

Külön meg kell említenem a szomszédos termelészövetkezeteken kívül a szentistváni és az emődi termelészövetkezetek segítségét. Köszönjük segítségüket és kérjük, hogy kapcsolatunk a kölcsönös segítségadásra túl szakmai tanácsokra, adott esetben jó indulatú figyelemztetésekre és jelzésekre is kiterjedjen.

Továbbra is tartottuk és növeltük kapcsolatainkat a marosvásári, kompolti és a szegedi kutatóintézetekkel.

Termelészövetkezetünk termelő tevékenységéből eredően több irányú kapcsolatot tart fenn állami, szövetkezeti vállalatokkal. Ezek kapcsolataink is tovább erősödtek az elmúlt évben. Példaként említettem a Dohánybeváltó Üzem vezetőjének, a Vetőmag Vállalat vezetőjének, a Gabonaipar, AGROKER, AGROKONZUM Vállalat vezetőinek segítségét, melyet a kapcsolat fenntartásában és a viták lerendezésében adtak.

Ez meg kell említenem, hogy az elmúlt évtizedekben a környezeti
szennyezéssel kapcsolatban, melyet a termelőszövetkezetünk és a Délborsodi
Termelőszövetkezetek Szövetésége között volt, az elmúlt évben a környezeti
szennyezés a részrehagyottságok elvételével lemondottak és azóta köz-
vetlenül semmi fejlődött. A kürt segítséget csak akkor minden esetben
adnak. Kérjük a szövetéség elnökeit, hogy az újra kialakult jó köz-
vetlenül valójában a jövőben is tartassák.

Tisztelettel köszönöm!

Engedjem meg, hogy egy pár gondolatban ismertesse az elmúlt
évtizedünk és feladataink mellett a termelőszövetkezetünk munkavégzési
és vagyonvédelmi helyzetét.

Termelőszövetkezetünkben a vagyonvédelmi munkát a munkások be-
vezetésére, a balesetek megelőzésére nagy gondot fordítottunk, melynek
eredményeként 1974 évben a balesetek száma csökkent. Helyes, vagy
helyes baleset nem történt. Csökkent a munkából kiesett napok száma,
a előforduló balesetek pedig azra figyelmeztetnek bennünket, hogy a
jövőben még fokozottabb figyelmet kell fordítani a munkavédelmi szabály-
zatok érvényesítésére.

A munka tulajdon védelmével kapcsolatban elmondhatjuk,
hogy az elmúlt évi lopásokhoz mérten a lopások száma csökkent. Ez vi-
szont nem jelenti azt, hogy a termelőszövetkezet tagjai, de különösen
azoknál az a megállapítást úgy nyugtázzuk, hogy a vagyonvédelemre
munkásokkal különösen gondot fordítani. Az elmúlt évben is éppen
a szállítás és munkahelyi ellenőrzés miatt fordultak elő a munkai lopás-
ok, különösen a munkahelyi ellenőrzés idején. Termelőszövetkezetünk
szövetésége különösen a vagyonvédelemmel, a - előforduló lopásokkal köz-
vetlenül a szükséges intézkedéseket megtette.

Az elmúlt évben szövetkezetünkben törzset nem volt.

Összességben meg kell említenem, hogy a jövőben is nagy gondot fordítunk a munkavédelmi

szabályait betartására, a tüzetetek megelőzésére.

Kérjük a városi és Járósi Tűzoltóparancsnokság vezetőit és tagjait, hogy a jövőben is adják meg azonnal ezt a segítséget, amint az elcsúszt órákban megadták, javaslatokat utasításokat.

Tisztelt Közgyűlés!

Talán az előzőkben ismertetett beadvány alapján megállapíthatjuk, hogy egy nővér, Kézdivasvári Évelin állunk előtt. Az előző eredmények azt mutatják, hogy nem hiába dolgoztunk és fáradoztunk.

Ugyanakkor köszönjük a tisztelt Közgyűlésnek, hogy tanácsadó bizottságunk vezetője megkezdte az 1975-ös gazdasági évről vonatkozó formálási és pénzügyi törv. kidolgozást. Ezekkel egyidejűleg szorgalmat a lehetőségeket keresünk, amelyek alapján a formálást korábban és juttathatósággal tehetjük.

Kurucz Miklós ISZ elnök megköszönte a jelenlévők türelmét, ismerette a további napirendi pontot és átadta a szót a honfoglalásnak.

Az utóbbi két ajándékkal kedveskedtek mindegyik bemutatása után a jelenlévő elnökségi tagoknak.

A női békédek tagjai vették át a szót. A nők hozzájáruló szavaiból bizalom, lelkesedés, szövetkezéseket, mint sajátjukat való egyetértés, szeretet csendült ki.

Talán mondanom nem kell, hogy ahol anyai - a munkája fölött öröklési tudásunk, mint egy nagy család üdvözlés a sikereknek, ott nem lehet csak egy nővel elcsúszni a fáradságban, munkában, az eredmények után gondos évet, hanem bizony meg kell a levele a 60 éves Geordis Pinta női kezdetével megindult a hajnalig tartó tanácskozás is. Ki hitte volna, hogy majd eljön az idő, amikor így tudunk üdvözlés az emberek a külsően végzett munka sikerétnek.

tan megjelent a tudósítás a Magyar-Járul. Híradó:

" Megkezdődtek a térszervezetek

Jó évet zártak Békéscsábán

A békéscsábai Béke Termelőszövetkezet január 28-án, kedden tartotta térszervező közgyűlését, azelőtt ugyanabban aznap megkezdődött a köz-
ségi gazdaságok 1974. évi munkájának besztározása. A megkezdésig meglett
közgyűléseken elhangzottakban Lőrincz László a termelőszövetkezet pártalap-
szervezetének titkára közölte a részvevőket, köztük a mezőköves-
di járási párt-, állami és társadalmi szervezetek képviselőit és a társ-
szövetkezetek elnökeit. Ezt követően Kurucz Miklós, a békéscsábai Bé-
ke Ter elnöke ismertette a vezetőség térszervező koncepcióját.

Kurucz Miklós a termelőszövetkezet múlt évi gazdálkodásáról
gazdálkodásáról szóltva elmondta, hogy a Béke Ter eredményes elvég-
zést értett el 1973-ban. Az 1100 hektáron gazdálkodó termelőszövetkezet ta-
valy kitűnő eredményeket ért el sokrétűen valamennyi ágazatban. Kül-
ön is említésre méltó az ózai búza, valamint a tavaszi árpa termé-
sége. Földművelésből 47,9 százalékkal, szőlőből pedig 35,9
százalékkal fokozták be hektáronként. A termelőszövetkezet történeté-
ben még ilyen magas terméshozamra nem volt példa. Mindez az időben és
jó minőségben elvégzett talajművelésnek, a jó vetésnek, és a műtrágya-
adagok növelésének köszönhető.

Jelentős előrelépés történt az állattenyésztés fejlesztésé-
ben is. A vezetőség átgondolt szakpolitikai kájtóti végre, annak során
megszüntették a sertéschicinalást, amit a korábbi években jelentős rá-
fordítással tartottak fenn. Helyette áttértek a csibenevelésre rendez-
kedtek be, amely a várakozásnak megfelelő eredménnyel járt. A vetés-
ség intézkedései nyomán az állattenyésztésből származó árbevétel mint-
egy két és fél millió forinttal haladta meg az előző évet.

* termelőszövetkezet elnöke elmondta a gazdálkodásának ered-

mélyképpen a tagság közös vagyona több, mint két és fé. millió forinttal növekedett 1974-ben. Ez gondoltak a jövőre is, ezért a biztonsági alapot az előző évi egy millió 254 ezer forintról 4.2. millió forintra növelték. Ez az összeg az évi árbevétel 21 százalékaának fele meg.

A tagság elégedetten vette tudomásul a jövedelem alakulását. Tíz órai munkával szembeva egy tag tagra jutó napi részesedés több mint 120 forintot ér, míg a ter alkalmazottaknak 117.10 forintot fizettek. A tag tagok a beszámoló utáni vitában elmondták, mennyesemenően helyeslik azokat az intézkedéseket, amelyek a vezetőség a gazdálkodás hatékonyágának növelése érdekében 1974-ben fogantatott. Mennyesemenő támogatásokról biztaltottak az elnököt és személyén keresztül a vezetőséget a párt- és gazdasági vezetőség. Elismerészel szólta róla, hogy a végzett munka alapján megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésben részesítik a munkaversenyben résztvevő brigádokat, kollektívákat.

Alig egy hétre rá egy másik cikk is megjelent az Észak-Magyarország lapjain. 1975. február 4. keddi számban.

"Egyet akarnak"

Sok zárszámoláson vettem már részt, a külalvudnyí Baka termelőszövetkezet legutóbbi közgyűlésére azonban még sohaig nem lékezni fogok. Pedig négy órán át tartott. De azt is csak akkor vettem észre, amikor a közgyűlés vége felé az órára pillantottam. Ugyanis annyira lejtötött a közgyűlési beszámoló, és az azt követő vita, hogy nem tudtam észkelni az idő múlását. Különbben így volt ezzel a zárszámolás minden résztvevője.

Különbben a felszólalások köztették is a figyelmemet. A külalvudnyí termelőszövetkezetéről tudni kell, hogy igen sok nő dolgozik a közös gazdaságban. Az egyik aranyos példát elmondja:

dolgoznak olyan szorgalmasan, mert ugyanezt tapasztalják az elnökök és a vezetőség tagjai részéről is, akik nagyon sokszor kora reggeltől késő estig talpon vannak, a szüntelenül azért fáradottnak, hogyan lehetne még eredményesebbé tenni a gazdálkodást.

Egy másik felazóaló- aki ugyancsak a gyengébb munkor tartozott arról beszéli mi mindent tapasztalhatunk a termelőszövetkezetben. Tavaly például a Jugo-szláv tengerparton (Külfi Utven) tag. Ez az események meg is fogta: A Tsz segítség nélkül nagyon jutott volna el ilyen külföldi utra. A következő felazóaló elmondja: Sokat kell dolgozni, de meg is van az eredménye. Itt már ott tartanak, hogy a nők ugyanannyit, sőt esetenként még többet is keresnek, mint a hasonló munkát végző férfiak. Ő például a múlt évben- beleszámítva a hátréj földből származó bevételét is- csaknem 40 ezer forint jövedelmre tett azért. A vezetőség kezdeményezte a munkorral az a tagok egyéves munkájáról. Itt is vizsgálják erre, hiszen nagyon sokszor emberfeletti erőfeszítést igényelt a különböző mezőgazdasági munkák elvégzése. Ekkor olykor volt is véleménykülönbség, a vezetők és a tagok között, ezeket a mindennapi munka hozta magával és rögtön elfelejtették. Az a lényeg - hangsúlyozták közben is - hogy jó eredményt értek el a gazdálkodásban és hogy a végzett munka arányában biztos, gondtalan megélhetést nyújt a termelőszövetkezet az egész tagoknak. Itt a bizonyíték: az egy tagra jutó részvétel havi átlaga az elmúlt évben meghaladta a 2390 forintot. Ezenkívül az év közben is az a részvétel arányával 70 ezer forint prémiumot illetve jutalmat kaptak a legjobb munkát végző tagok.

A közgyűlésen szó esett arról is, hogy rövidesen egyeztetni kell ezeket a Bükksábrányi szövetkezet közgyűlése termelőszövetkezetével. Ugyanis szólnak arról, hogy a bükksábrányi

energetikai kombinát, vagyis a nagyteljesítményű hőerőmű és a lignitbánya építése során több mint kétharmadával csökkent majd az 1100 hektáron gazdálkodó gazdaságok Éke Tsz földterülete. A ingóság helyénvalónak is találja ezt a lépést. Így Gelegra viszont már most felhívta a vezetők figyelmét: egy szervezet, irányítás a munkát, hogy az eddig elért gazdálkodási és jövedelmességi szintet az egyesülés után is tartani tudja. Lovas Lajos *

A szocialista versenyben elért első helyezett Dobó Katina Áramtörszori brigád tagjaival beszélgetve minden kérdőget kívül az emberből az a lelkesedés, az a munkabiz, melyet egy emberként állítja szem elé a vezetőség elide, melikkel valóban hűgyet is hallgatnak megbeszélés. A közös munka, a közös vállalat, a közös eredményekre köztösen büszkék, szinte tudják, irzik egymás gondolatát, a tennivalókat háttérbe. Énnek a sok jó tulajdonságnak a hirtelen hiszik, hogy mely is tudnak lenni a növekedésükben, és vállalkozni fog minden akadályon az akarat, a közös erőfeszítés, az egymással, egymásért végzett, boldogságot adó munka. Ahol ennyi a munkatársak becsült tisztelt, szeretet, ahol így tudnak lelkesedni, dolgozni, ott biztosan lehet a jövő első nőzi a vezetőségnek, a dolgozók legkisebbjének is. Ott minden ember boldogul, és minden ember boldog.

----- + -----

A z általános iskola

A nevelés legfontosabb intézménye mindenkor az iskola volt. Az iskolarendszer felépítése, tagozódása tükrözi a társadalom osztálytagozódását. Ha a köznevelés iskoláinak életét vizsgáljuk, a felkészülés előtt álló kérdéseket, átvitelleket, akkor világosan kiderül, hogy teljesen hasonló az a többi nemzeti magyar általános iskolához. Mert csaknem mindig volt, hogy református, vagy katolikus egyház tartotta-e fel, a szellem azonos volt, melyet ott magukba szívhattak azok a jobb műveltségű gyerekek, akik megengedheték maguknak, hogy egyáltalán iskolába járjanak.

Műveltségükön keresztül külsőnk tulajdonképpen két körbe volt / Aladabrány, Felsőbrány / úgy osztott meg a két felekezeti körűt is az iskola. Egyik a református Felsőbrányban, a másik a katolikus Aladabrányban volt.

Műveltségükön a kiterjedés élet fő bázisai voltak. Műveltségük az egyházak körében lévő dokumentumokból nyerhetünk képet. A református egyház körében a legelőször tudunk pillantani, mert a katolikus plébánia körében a háború előtt csaknem megsemmisült.

Hogy milyen lekövetett a szellem, arról csak a költők / Gárdonyi / tollából értesülünk, aki nem tudta elvinni az öntelt papok, és a hivatalos virilisek, kislányok ellyűfét, megelégedő lenyűfét.

Aki meguntá haliani, hogy megnyilatkozásaikkal csak egy kezdétek a tanítói, mint a I. bapásztorok azazdóttatott gyaraból, de nem győzték drasztotni vele, hogy ők a kanyeradó gazdái. A főbb elvárta a kézondókat, a saivon pavarvta azazdóttatott való alézetes kapolást. Nem tudom most már megállapítani, hogy mi lehetett az oka, de elég megemlíteni kézazás év tanítói névsorát Felsőbányában, hogy az ember elgondolkozzon, miért váltogatják egymást szinte évenként a tanítók a református iskolában. A katolikus iskoláról sajnos nincsenek adataink. A református tanítói névsorát közlöm, 1734-től.

1. Zilagy Mihály	1734-1739
2. Zabolay János	1739-1744
3. Petrík János	1744-1745
4. Tatnai Mihály	1745-1747
5. Z. Zsipi Mihály	1747-1751
6. Ujfalussy Mihály	1751-1753
7. Győri Mihály	1753-1755
8. Hegedűs János	1755-1760
9. Kazánczy József	1760-1771
10. Jozsfi János	1771-1772
11. Krei István	1772-1779
12. Aradi János	1779-1781
13. Győri Mihály	1781-1785
14. Izsák János	1785-1788
15. Illés János	1788-1791
16. Zambori József	1791-1793
17. Hideg Nagy Pál	1793-1796
18. Fejér Dániel	1796-1806
19. Debai István	1806-1807
20. V. Zoltán István	1807-1808

21. Csiba Mihály	1809-1810
22. Nagy Ist György	1810-1813
23. Tóth Sándor	1813-1822
24. Zádori János	1822-1828
25. Paketa Mihály	1825-1829
26. János Sándor	1829-1832
27. Békási János	1832-1834
28. Imre Szabó András	1834-1835 magán-t
29. János János	1835-1836
30. Soltyész Nagy János	1850-1859
31. Berényi János	1859-1862
32. Szabó István	1862-1865
33. Nagy Fél	1865-1866
34. Szabó István /Weiler/ Béla	1868-1902
35. Létró Gyula	1902-1905
36. Thomayer Géza	1905-1906
37. Horváth Lajos	1904-1907
38. Kálly Lajos	1907-1908
39. Szabó Ernő	1908-1914
40. Simon Károly	1914
41. Résky Gizella	1915-1916
42. Katona Kálmán	1916-1921
43. Farkas Sándor	1921-1927
44. Tankó István	1927-1935

A két iskola munkájáról az irattárban megtalálható dokumentumok alapján próbálók ismertetni a munkát, akik már csak kiriból, a nagyvilágról a közvilágról ismerik, talán egy kicsit a távolból küldve megismerve is azt az iskolapolitikát. Anyakönyvek, naplók, leltárak stb. a múlt előtti népi iskoláiról. A két iskola egy

egy tanerővel működött, majd a katalikus iskolában 2 nevelő kapott állást. Ezt bizonyítja a Canácion Visitáció / 24. előlapon / megállapítása 1907-ből amikor már két nevelőt tart számon a dokumentumkészítők Józsefet és Mihályt Jancost.

A református iskola egy tanerőse volt 1877-ig I - VI. osztály járt együtt, osztályon iskola volt. Így, hogy általában csak négy osztályt végeztek el az iskolák, mert közöttük már költségesek voltak. Megemlíteni, hogy a tanulók a tanítóknak természetben fizettek. Ezzel tanácsok az 1903-1904 évi " Párbeszéd és tanfelügyelet " / ref. egyház kiadása / mely szerint is. Ozudar Balázs

1 véska rozsvot

1 " dupát

50 körénát

20 székét

10 tojást fizetett be a tanítóknak egy évre.

Kiegészíthetjük, hogy az anyai leltárban az évi jövedelése egy tanítóknak, ha a fizetési adatokat kb. 40-nel megszorozzuk, hiszen több is mulé napján járt iskolába. Így csak a tanítás csak az évről gyermekeknek jutott.

Hogy ezek az iskolák a századfordulón hogyan voltak felszerelve, arról megint nagyon elszegényítő képet kapunk.

Az egyházi iktatóban megállítottunk egy " leltárt " mely képet adja az iskola vagyontárgyainak.

A leltárt 1908. február 10-án vették fel " a felsőbbrendű református egyház tulajdonát képező tárgyakról ".

Az iskola berendezése és az elhelyezkedésére a következő:

14 db új iskolapad / 20 Korona 280.- Korona

1 vaslátyha	50.- "
1 fekete élelőtable sálvánnyal	10.- "
2 iskolaszék	---
2 dobozó	---
1 szék	---
1 eszokológop	25.- "
1 Magyarország fali térképe	15.- "
1 Milléniári emléklap címére	2.- "
1 Magyarországi címere	10.- "
1 Gönczy-féle fali olvasótable	24.- "
1 Esterházy-tervek fali tableja	1.- "
1 Szántási vezérlőnyv	1.50 "
1 Biblia	2.50 "
1 Lótra	2.- "
1 Váka	3.- "
2 dbos Gönczy-féle természetrajzi szék	----
1 Tauterv	0.50 "
1 Európa fali térképe	20.- "
1 Borsofi kéri térkép	----
1 uzoratesláty	----
1 láda	----

Összes értéke 515.02 Korona melyet átvent Kálmay Lejtes tanító.
Ezek az adatok jól tükrözik az iskola felújításának fokát, illetve
a maradékosságát. Az egyházi vezetők bizony nem voltak törődtek
a felújításokkal, megelégedtek, az a tanulás felével telésítették,
hiszen az iskola bizonyos tantervi gondokkal küzdött. Az 1900 évi
iskolajelöltségük alapján az iskola felújítását a szék, a

tanterem a vállalkozás megvalósulása után, a tanítói lakás megke-
 vésebbé..." 1906-ban épült az iskolaépület egy tanteremmel és ta-
 nitói lakással. / A referátum szempontjából azonban, az is megemlí-
 tük. A lakásban Fekete Gyula nyugalmazott tanító lakott. / A régi
 hely ennek mélyén volt teljesen elromlott. Megújult, lebont-
 ták. A falmaraföldön térszíni, egykori nyelviskolát építtetett
 Tankó István 1922-ben.

Ugyanakkor 1927-ben volt meg a község egy háza Jávó Antal-
 tól, mely átalakított iskolai tanítói lakás lett és a végére épült
 egy tanterem. Ez volt az "új iskola" Rákai János tanított benne és
 lakott a lakásban 1937-ig. "Községi lakás, mely a tanteremmel szem-
 ben az is megvan Fodorosy Béla tanterem lakása volt, ahol szintén
 egy tanterem volt. / az a Fodorosy Béla lakott benne. / Az előbbi
 állatát a miut áthelyezésükre lebontották. / Az előbbi
 szilárd / 136. old. /

Hozzájárulok a továbbiakban iskolák felújítására.
 Ez azok juttak, akik már elvégezték a VI. osztályt és az "iskola"
 iskolák volt, tulajdonképpen 3 évig kellett volna járnia a tanulón-
 nak, ha lett volna tanuló benne.

Mert hogy nemcsak a tárgyi feltételek hiányoztak ezekből az
 iskolákból, hanem, mivel az osztály nem volt megfelelően nagy, míg
 a hivatalos előírásokban van kint az a tanító a megfelelő támo-
 gatást. Az előbb említett iskolákban a tanítók a tanítók, akiknek,
 hogy "... a tanító rendszeresen felméri, hogy a növendékek me-
 lyen mértékben a (közvetlen) előírásoknak megfelelnek, hanem egy-
 nesen visszajuttatja a hiányzó tanítók."

Az iskolákban tanított tanítókak nevei nem teljesen különböz-
 nek a mielőtt, az a tanítók igen szorgalmas. Pl. Újvárosban taní-
 tottak a "tanteremmel-szorgalmas" tanítókak kettő fő iskolán, az V-

Utal az a tény a természetfölények akkori tanítási szempontjára is. Nem tehetősek lényegesen ezt a tantervet.

A tanítás egyszempontú volt. Reggel 8-10 óráig az iskolán 2-4-ig. A művelődési nap - szabad nap, volt.

A tanítási évek a következőkben:
 1934/35. tanévben 68 %
 1935/36 " " 71 %
 1936/37 " " 81 % volt.

A fentebbírást "ismerés" iskolában megismerés érdekében az iskolában 35, 30, 30 tanuló lett volna, mert csak beiratkozott, de a tanulók számát tekintve miatt a legfőbbbocok nem volt annyi, ezért.

A tanulók nem okozott gondot az iskolák, hiszen a 12 éves gyerekeket befogták ottani az a tantervben is.

De a tanulók foglalkozását vizsgáljuk a munkákban, azt találjuk, hogy

Mezőgazdaság	37 %
Földművelés	20 %
Gazd, orvosi	15 %
iparos, kereskedő	10 %
vasutas, gyári munkás	5 %
egyéb	4 %

Egyenlően az évben a munkát a munkákban ismétlésben 1936 94 tanuló foglalkozási adatai

Mezőgazdaság	43 %
Földművelés	23 %
gazd, orvosi	19 %
iparos, kereskedő	6 %
vasutas, gyári munkás	6 %
egyéb	1 %

A katolikus iskolában az osztályok úszervevénye az alábbi I-II és III-VI. között I-II-III. és IV-VI.

Az iskola fokozatosan vált át 8 osztályosra, az 1943/44. évben, De a fentebb felsorolt iskolákban maradtak, avante 1-1 osztály megmaradtával.

A katolikus iskolák járó tanulói létszáma az 1939/40. tanévben.

I-II.	osztályban	48	tanuló
III-IV.	"	46	"
V-VI.	"	51	"

szu van az iskolának. Rótkai Jakab, Podszedly Béla és Székessy Lajosné

az 1942-44-es tanévben már 200 a tanuló: létszámuk és a tanárak száma még most is változatlanul 3.

Az 1945/46 tanévben a római katolikus iskolában 4 tanító működik: Lótos Magda, Rótkai Jakab, Podszedly Béla és Székessy Lajosné.

A tanulócsoportok úszervevénye a következő:

I-II.	osztály	Székessy Lajosné
III-IV.	"	Lótos Magda
V-VI.	"	Rótkai Jakab
VII-VIII.	"	Podszedly Béla.

A református iskolában :

I-IV.	osztály	Liszty Sára
V-VIII.	"	Tankó István

A tanulólétszám a katolikus 1946/47. tanévben: Alapiskolában.

I. oszt.	48 fő	osztályosok	1 fő
II.	46	"	---
III.	46	"	---
IV.	46	"	---
V.	46	"	1
VI.	46	"	---
VII.	46	"	1

Feladatok

I. osztály	14 tanuló	osztályonként 1
II. " "	21 " "	" "
III. " "	17 " "	" "
IV. " "	4 " "	" "
V. " "	3 " "	" "
VI. " "	11 " "	" "
VII. " "	9 " "	" "
VIII. " "	10 " "	" "
	-----	-----
	88	7

Azok a tanulók akik osztályonként egy-egy a következő két évben is magas. 1945/47. tanévben 12.6 % , az 1947/48 tanévben 12 %.

Legy a hatodikos iskola nem "csak" is" a feladatmegoldásában, hanem írja az elkészítendő feladatok jegyzékét, mely rögzíti a leltárt is. Leltár:

- 1 db könyv
- 1 db feladatgyűjtemény
- 1 db feladatgyűjtemény
- 3 iskola páros papírt
- 1 vezetési lap
- 1 feladatgyűjtemény
- 1 feladatgyűjtemény
- 1 feladatgyűjtemény

Ennek a munkának a 200. oldalán lévő leltári adatokat én a mai napig általában megkérdező munkássággal, akkor a következőket találjuk:

1908. év	1945. év	1950. év	1966. év.	1974. év
200 Kér.	2400.- Ft	16.711.- Ft	33.000.- Ft	66.700.- Ft

Azok a feladatok amelyek a munkákhoz nem kell kommentár.

Ha tart már az általános iskola a régi feladatok elvált iskoláktól, az általános iskolai munkásság, a munkásság munkafogása milyen lehetőségeket tartalmaz, ezeket nem is lehet összehasonlítani.

Az állatorvosok után, 1948-tól a két körzets iskoláját egy igazgató alá vonták, és megszűnt a katolikus-református iskola, csak egy iskola lett Bakócsfalvi Általános Iskola:

Kik is tanítottak az alatt a 20 év alatt Általános Iskolánkban:

1.	Rékasi Jakab	1927 - 1931	meghalt
2.	Jánoshegyi Gábor	1947 -	
<hr/>			
3.	Jánoshegyi Sándorné	1950 - 1959	-től szakfelügyelő
4.	Szurcsikó Edegné	1945 - 1951	
5.	Dr. Székely Lajosné	1959 - 1970	nyugalmába vonult
6.	Fekete Gyula	1949 - 1967	nyugalmába vonult
7.	Nagy József	1949 - 1950	
8.	Láng Vilma	1949 - 1950	
10.	Szalay Ádám	1950 - 1952	
11.	Lőgróczy Mária	1950 - 1952	
12.	Nagy Józsefné	1951 - 1952	
13.	Károlyi Tibor	1952 - 1953	
14.	Kukli Ilona	1953 - 1957	
15.	Nagy Ilona	1954 - 1955	
16.	Kiss Júlia	1956 - 1956	
17.	Ladi Mihály	1956 - 1958	
18.	Ladi Mihályné	1955 - 1958	
19.	Balogh Józsefné	1958 - 1958	
20.	Dunján István	1956 - 1957	
21.	Ligeti Olga	1957 - 1958	
22.	Jász Istvánné	1970 -	
<hr/>			
23.	Pinczés Bartalán	1957 -	
<hr/>			
24.	Kovács Pál	1956 -	
<hr/>			
25.	Vadász Erika	1959 -	

26.	Rózsai Teréz	1959 - 1963
27.	Berecz Zoltanna	1962 - 1964
28.	Bakon Áva	1960 - 1966
29.	Stark Gyula	1966 - 1968
30.	Tóth Mária	1967 - 1970
31.	Lőrincz József	1962 - 1968
32.	Májyerő Jánosné	1966 - 1968
33.	Lelkés Józsefné	1967 - 1968
34.	Székely Anna -	1968 -

35.	Takács Lajos	1968 -

36.	Takács Lajosné	1968 -

37.	Kányi Borbála	1970 - 1971
38.	Monostori Mária	1971 -

39.	Kovács Erzsébet	1970 - 1971
40.	Gehegy Ágnes	1972 - 1974
41.	Dudás István	1973 -

42.	Tóth Szabó István	1972 - 1973
43.	Kürtösi Eszter	1971 - 1972

Az aláhúzott nevelők jelenleg is iskolánkban tanítanak. A fentebbiek jelenleg 11 főből áll.

Azok a tanács a Darvas-féle mestépléva is kialakított 3 tantervet nevelői lakást és nevelői szobát, míg két tanteremben folyt a tanítás. Igaz, hogy ezek mind szűkegtantervek voltak és rengetek nehézséggel járt a fegyvelés tanítás, mert a nevelőknek tízpercesen 500 méter kellett gyakorolni a szűk tanteremben. Aztán javult a helyzet, amikor megépült 1968-ban megépült az új iskola, mégis csak nagyobb körülmény

Ezt az irodalmi szaktanterem befejezése fogja. Itt szabaddol-
 gon könyvtár is van ezek közt az irodalmi könyvtár, mely egy
 van Heszey legítva, hogy a költészet irodalom 20-30 példányban ta-
 lálható a polcon, az a result írni valamennyi műve is ott so-
 rakozik. Természetesen tüntetnek az újabb műveket, vannak
 is, melyekre a tanulóknak szükségük lehet.

Igy kívánjuk megadni irodalomértékelési pillanatok miatt rendel-
 kezőre illő műveket a szaktanterembe is az irodalmi művek.

Többek, irodalmi és gyakorlati értékek vannak a szaktan-
 teremben, melyeket az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

Ezek a gépek az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

Folyamatosan van a szaktanteremben a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 A biológiai szaktanterem megvan az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet.
 A nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

Az iskolában működik egy irodalmi szaktanterem is, mely részben
 egy tanulószoba szintén 40 tanulóval áll a nyelvészetben.

Vannak irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

Ezenkívül, hogy a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 Így az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 Természetesen az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 A nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

Ezen, hogy a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 Ezen, hogy a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 Így az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.
 Természetesen az irodalom, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet, a nyelvészet.

À turticaloi existantoren

A 130-asos osztályterem

130-asos osztályterem

Az utővőközpont

Az utővőközpontba önként jelentkezett általános iskolás tanulók tömegszervezete. Feladata, hogy tegyen a szocialista haza, a Párt iránti szeretetre és hűbégre, proletár munkatársiakra, feladtnak, iskolai kötelességeik teljesítésére, vallják, nevelik, és a felnőttek megbecsülésére nevelje.

Itt kiemelt, hogy annyi más és fontos feladat, amely a körök, megvalósítandó cél, azok, amelyik az ifjúsági szervezetek előtt állt. Lehetséges, hogy gyermekét, iskolát, nevelőt ne vegyék magával egyetértés az a szinte kimeríthetetlen program.

A felszabadulás utáni években, amikor a falusi iskolákban volt, senki nem irányította a tanítási órán kívül, amikor a gyermek nem tudott szabaddal vit beszélni, amikor a legtrikesebb pedagógusok nem tudták, mit és hogyan kellene helyesen tenni azoknak a gyerekeknek az iskolában, az iskolán meg a Magyar Utővők Szövetsége.

1949. január első napjaiban hívták össze a vidéki iskolák fiatal nevelőit, a szervezési bizottság felkérte a tanítókat, hogy Janosik önként elvitték, amely szervező tisztség betöltésére a pedagógusokkal az új szervezetszervezetet.

Itt hallottunk először arról a nagyvívű megvalósulási.

Amikor a tanítók a régi iskolák utáni visszajöttök az iskolákba, már kidolgozták az iskolák programjait a legújabb szemlélet alapján.

vira. Janár 25-én megszűnt a felső tagozat 23 tanulója, hogy meg-
hallgassa, milyen is áll ennek az ifjúági szervezetnek a program-
ja.

Országunk 2007. évi II. Rákóczi Ferenc Utódócsapat Aló-
bizottság néven kapott működési engedélyt.

Mint minden új szervezet, mi is nehézségekkel küzdöttünk
évekig keresztül. Lelkesedésünk, csapatunkhoz való ragaszkodás-
unkon kívül nem volt semmi. Ezt a "szűk" egyiké-1-ésikével
is hallgatók állítják a csapat, mert az elvárásokat okozta a valós-
ságban halli az, hogy a gyerekek szeretett volna utódok lenni, de a
szülői vallásos szemlétele miatt nem engedte meg, hogy csapata-
kba lépjen. Csak a nehézségekkel igazították el, hogy távolították
a gyerekeket a mozgalomtól. Ezek sokat használtam csapat-
szülői értekezlet, nem a szülők megfigyelése. Ezenkívül vizsgáltuk
az engedély megadásától.

Négy-öt év is eltelt ezzel a korszakkal, de nekünk csak
a feleletlenség érzése maradt, hogy nem tudtuk igazunkról, a moz-
galom szépségeiről meggyőzni a szülői, általában gondolkodóval
léteket. Ezt a nehézségünket csak fokozta az iskolák államosítása,
amikor a két közeg különböző vallásos gyerekei, az általában is-
kola megismerésével közbe iszóba jártak, arra egy kőli jegyzet,
hogy a két közeg között sok éven át az anyanyelvi vallási világlátások
voltak.

Mindazok ellenére megpróbáltam vezetni programot szü-
szállítani a csapat vezetése, hogy maradandó alap állományokkal a-
jánálkosbanam meg a gyerekeket, kíváncsiság, kíváncsiság ért.
Alig volt évi és tavaszi vasárnap, hogy ne mentünk volna kerék-
gátrúra a Békébe, vagy a Tiszához. Ugy gondoltam, hogy hasznos

propagandát jelent mozgalomunk számára, ha a szállást is meghív-
juk csak a kirándulásainkra. Hogy ez mennyire hasznos volt, azt
a következő években tapasztaltuk igazán, amikor az iskolából kiké-
rült utazók közül továbbra is a csapat segítők maradtak. Vidám
műsorokat, klubéletet vezetünk az iskolában, különösen a
téli hónapokban, ahol ők is jól szórakoztak. Ezek során kialakult
szűkebb a csapat segítők által megalkotott körülmények. A csapatból és
az iskolából kikérült utazókat és az iskolák között néhányat elke-
rült meggyezni a miskolczi színházban. Így az azokkal kapcsolatban
a lakosság szórakozási igényét, hanem művelődésének egyik felté-
lét, és egyben a csapat anyagi alapjainak erősebb biztosítását is
sikeresen megvalósítottuk.

1955. dec. 30-án megtartta be a csapat felelős párttag-
sága a Bajcsókai úti színházban, melynek 2000.- Ft-os bevétel
volt az első bevételi fötételük a csapat pénztárányában. Nagy
tervet az volt, hogy Székely vidékén a miskolczi színház fel-
állításánál a csapatot Elnök vezetésével szervezték. Nem
sértődtem meg, amikor terveimet vezetők is megismerkedtek, a
színházért is kezdtek elköteleződni. Anyai gyerekek a boldogsá-
gáról van szó.

Az ellenforradalom igyekezett megakadályozni az utazómozgal-
mat is. Mint ahogy a napokban építők megrázták a ge-
nőket, lelketlen szociális Székely dűhe, úgy csaptak le a szennyes
kezek a mozgalomra is. Szerencsére mi csak annyiban érintük itt a
hatásait, hogy eltűntek a nyakunkon a gyermekek ny kártyái, csere-
csere csak egy rövid hónapra. Mintha csak a 10. évfordulónkat,
a jomvári születésnapunkat akartuk volna megünnepelni, a mozga-
lom és a mi csapatunk is tőjjéztörvénnyel.

Még Pesten az Öregemorgyalokról beszélgettek az illetőkön országos vezetőkkel, mely hívásra lett volna az uttörőhagyományokat folytatni megváltozott név alatt, én az első találkozáson, amikor a téli szünetből visszafőttek a gyerekek, minden bevezető nélkül feltettem a kérdést, ki a kar továbbra is uttörő lenni?

Hatvannagy kéz lendült egyszerre a levegőbe, és újra a januári hidegben pirultak ki lelkesen az arcok, ragyogtak fel a gyermekek szemei. És másnap piros nyakkendőben jött minden gyermek az iskolába.

Láttam a boldogságot, a szorgalomhoz való őszinte ragaszkodást, és boldoggá tett az a tudat, hogy nem vagyok egyedül. De ez a tudat adott erőt a további munkához is. Ugy éreztem, hogy ezek a gyerekek megérdemlik a még több törődést, a részeseiről vállalt többletmunkát, a tanítás utáni pihenésen feláldozását, mert éreztem, hogy nagyon kell, mert még többet, még jobbat várnak tőlem. Nagy segítséget jelentett számomra, hogy, hogy az Országos Elnökség elrendelte a Szervező Testület felállítását. A külsővel kezhez vétel után egy főléssel már a tanteremben voltam. Az elnök és a titkár elvtárral beszélgettem terveimről. Biztosan számítottam segítségükre. Nem is csalódtam. Felkerestem a párttitkár elvtársat, a Földművelésügyi Minisztérium vezetőjét, és alig két óra leforgása alatt megalkult a Szervező Testületünk. Megnyugodva tértem haza, és azonnal hozzáálltam a mánap tartandó alakuló értekezlet anyagának összeállításához. Öröm volt látni, hogy ezek az elvtársak milyen lelkesen és nagy aktivitással vettek részt ezen az értekezleten. Mindenki ajánlott valami jót, és meglopően eredeti ötleteiket olyan őszinte szívről és segítőniakarással fejtették ki, hogy éreznem kellett, hogy valóban itta lehetőség a még nagyobb

feladatok megoldásához. Nekivágtam hát a legnagyobbnak, folytatni azt a tervet, hogy táborozási felszerelést szerezzek a csapatnak. Úszcsillítottam, hogy mi minden is kell, hogy a legszükségesebbel rendelkezzen a csapat. Óriási összeg jött ki 40.000.-forint. Honnát lehet előteremteni ezt a számonkra horribilis összeget? Másnap beszerveztem 18 az iskolából már kikerült régi uttorómat és néhány szülőt. Előadtam nekik a tervemet. Megkezdtek a mikévelelői színjáték próbáit. Nem tudom, hányan olvassák e sorokat azok közül, akik foglalkoztak ezzel a munkával, de azoknak bizonyára bőveget tapasztalatuk van arról, mit jelentett estéről-estére fűtetlen tanteremben fagyoskodva tanulni a szerepet hónapokon keresztül megállás nélkül. Mit jelent 12 fokban hidegben januári éjjeleken 12-15 km-t kossikázni szomszéd felvakba vendégszerepelni, mert el akartuk érni a kitűzött célokat. Már a másodiktélen csináltuk ezt, amikor egy jó barátunk megkérdezte, hogy meddig akarjuk még csinálni ezt a ripacokedést? Mennyi pénzt akarunk még "összehűlyülni"? Megnyugtattam, hogy már 31.850.-Ft-nál tartunk. Elhallgatott, leesett az álla.

1958. március 23-áig összesen 60 este lépett fel a csoportom és ezalatt a három év alatt 13 különböző színművet mutattunk be. A bevételünk ezen a napon elérte a 44.925.- Ft-ot. Hozz este szerepeltünk idegen, szomszédos községekben.

A közben megalakult fotoszakkör részére 4 darab közepes teljesítményű fényképezőgépet is vásároltunk 3500.- Ft értékben.

Miután együtt volt a pénzünk, Miskolcon, Budapesten vásároltuk meg a táborozási felszerelésből azokat a legszükségesebb cikkeket, amellyel már minden külső segítség nélkül akár két-hétes táborba is elindulhatunk. A következő dolgokat vásároltuk meg:

- 30 db kétszemélyes sátor
- 1 " tízszemélyes sátor
- 30 " pohár
- 30 " fejvándor
- 30 " csizma
- 2 " 50 literes üst kistáskával
- 30 " lepedő
- 30 " asztalszék
- 60 " kényesék
- 50 " gyalogsági ádó
- 35 " bevasalt akácfa sátorkerék

Eredményeiről ebben az időben szívesen írt a sajtó is. Cikke-
injelentek meg a Körnevelésben /XIV. évf.10.szám/ Ez a cikk orszá-
gos hozzászólásokat indított meg. Az Észak-Magyarország 1957. szept.
6. számában már hosszú cikket írt munkánról, elköszöléséről

1958. augusztus 1-től 15-ig 25 uttózóval kiborítottuk Bala-
tonbogláron. Nehéz erről az első nagy akcióról úgy beszélni, hogy
az olvasók csak képméretben is érezzék azt az izgalmat, várakozást
és a közönséges életet, mely hatalmába kerített mindnyajunkat, gye-
reket, szülőket, nevelőket. A feszültséget, a boldogságot, a tennia-
kerést... írja naplórozásában Nagy József rajvasztóhelyettes.

A legjobb munkát végző uttózóinkat már márciusban kiválaszt-
ottuk. Figyelembe vettük a tanulmányi eredményt, a társadalmi munka
eredményt, a mozgalmi munkát, a gyengébb társainak nyújtott segítsé-
gét, az Öregesek patronálását, és minden más egyéb hasznos uttózótevékeny-
ségüket. Tanítottuk a szülőket is a tervüket. Műszenyák, nagymu-
sák gyűrték a tervüket, szűritették, engedélyt kaptak. A tanács 6 mása
tűzést adott. A TSz vezetőket a feladatok elvégzésére az áll-

mára. A Földművelésügyi Minisztérium kérték az országos szállítási tervet. Július 29-én indult a vagon Balatonboglárra Nagy József és Jászó Lajos kíséretében.

A két hetes táborozás mindössze csak 60.- Ft-jába került a gyerekeknek. Csak az utiköltséget kellett fizetniük. A szülőknek 6000.- Ft-ot ajánlatunkkal gyűjtöttük össze.

Öt felelhetetlen nyár követte egymást a Balaton partján. Összesen 165 életrajzi gyereket nyaralt a Magyar Tenger partján 300 km-re Balatonboglárról. Ismerkedtek kezünk egyik legzesebb vidékével, és élvezte a táborozás, strandolás, hajókirándulás, kirándulás, minden örömet. Fenyőfák között voltunk kétszer, Balatonboglárról az öntözés közepén. Rengeteg fényképet készítettünk, a gyerekek még itthon is, a közösen tartott életrajzi táborozás után hetekig emlékeztek élményeikre. Ezek a táborban résztvevő gyerekek még fagyáskészítéssel foglalkoztak, tanultak a következő tanévben. És láthatóan összekevertek a 5-öt a közös nyári élmény.

Kiemelkedő nagy eredmény volt csapatunk életében 1959 nov. 7.

Ezen a napon érték át rendelkezésünkre a kultúrát. Ebben a körben alakított épületet kaptunk a Tanácsától egy tágas újkori szobát utóéletrajzi céljaira. Erdemes látni a régi csapat naplóját, az erről az eredményről szóló bejegyzést.

* Ötödönt kaptunk a csapat. November 7-én avatta a község az új Kultúrát. Gyönyörű, új varázslat a szorgos kezek, az a lecsillott vakolat épületet. Nekünk utóéletrajzi, külön is nagy ünnepek voltak. Később évek után ötödönt kaptunk ebben a szép kultúránkban Gyönyörű nagy szobát. Varga Sanyi régi utóéletrajzi, aki most szobafestő-tanuló széken kifestette nekünk ajándékban. A bútorokat tegnap hozták be. Szép új széklet, asztalok. A társas ajándék. Csillag aranykorlatokban a csapat életéből fényképezett

Sépek, ücsi zászlók díszítik a falakat. Féláig erős függönyök az ablakokon. A szülők vették, illetve készítették. Utóbbi beorgesfillár ontja a fényt.

Olyan kimondhatatlanul boldogok vagyunk. Új erővel, munkakedvvel fogunk az újabb feladatokhoz, jó munkával igyekeznénk meghálálni a tanácsnak ezt a szép nagy ajándékot, amellyel megörvendeztettek bennünket. Személy szerint Csudar Lajos VE bíróknak is megköszönöm, hogy neve az any bafükkel kerüljön a naplóba. Belátjuk, hogy az, hogy még sok, utánunk jövő utókor számára is éljen a hála és szeretet iránta. Minden gyereknek, aki átéli ezt a korszakot. Mert ez a nagy ajándékot egyetértéssel neki köszönhetjük. Bükksárány, 1959. nov. 7. Vicsnoki Teréz *

De itt kell köszönnem a Napló következő bejegyzését is, amikor a Körtabányai Hírvilágban elvállalta patronálásunkat. Péter Mária szervezte a következő sorokban az első bejegyzést az eseményről.

* Patronálásunk elfogadása. Délután 2 óra. Nagy izgalommal gyűlésezünk az új kulturális udvarán. Nagy eseménynek lehetnek még tanúi ezek az öreg falak. Már pl. Körtabánya Balgózóit várjuk, akik szeretettel vállalták patronálásunkat, és az állatokat hozták.

Felakasztunk a bejárati ajtó fölött az utcai kapuig, Szerongattuk kezünkben a virágcsokrokat. Az igazságnak olyan nagy volt, hogy a csipő szelét nem éreztük. Akárcsak autóbuszt halloztunk, végigszaladt a sorokon az izgalom hulláma. Jönnék! Jönnék! De hiába, nem jöttek. Lógunk mégis nem az ő autójuk. A várakozás minden percet hosszú óráknak tűnt. Már kezdünk elveszíteni a reményt, de a csapatvezető bácsi bátorítottan állította, hogyha ezt gondolják, hogy eljárnak, akkor el is jönnék, legyűbb csak egy kicsit még türelemmel.

Végül mégis csak megérkeztek várva várt kedves vendégeink. Ki-

mondhatatlanul boldogok voltunk. A csapatvezető MUVUSZ-ista a gépbeszár-
ból kiszálló elvtársunkat, Lili kemény tisztolgással köszöntöttük őket,
és mindenki átadta a virágait. Az üdvözlés a kultúrteremben folyta-
tódott. A csapatvezető simonita csapatunk főbíráját, csapatunk szű-
rőjét, jelen férjeinket, a hányasz elvtársunk is köszöntötték bennünket.
Ők is elismerőleg munkájukat, és bejelentették, hogy nagy szeretettel
támogatnak bennünket. A kezdésben mindenki ott ült, akik az előző alkalommal a kü-
szöböt vidám műsorvezetőinkkel, nézőinkkel, szavaltóinkkal, majd kü-
szöb körüli vacsora kezdésével. A legényajtóknak szövegírók fel az útle-
ket, a fiúk pedig arról gondoskodtak, hogy a poharak ki ne üljenek.
Ezen jó hangulat mellett a kabaré asztal mellett. Társasjátékokat
játsoztunk a vendégek részvételével, daloltunk, sőt táncoltunk is a
vendégekkel. Nagyon jól szórta magát mindenki. Megköszönjük és arany
betűkkel írjuk be a naplónkba azoknak a kedves emlékeket a nevét, akik
ennek a találkozásnak a sikerét előmozdították. Csopri Lajosné, Koltai
Istvánné, Koltai Istvánné, Szabó Lajosné. Ők voltak azok, akik többször
forint értékű ajándékkal, és egész napos munkájukkal járultak hozzá,
ahogy a kezdés estéig. Ők állták és készítették el a vacsorát a finom
szőlőszőlőtől kezdve a kávéig és italokig. A találkozó szeptem-
ber 14-én kezdődött. Hűvös szélrel kezdettünk el kedves vendégeink-
től, akik meleg szeretettel hívtak meg úszni a meleg vízre, és arról
hogy viszonylagosan a szíves vendégeinket. Lili úrnak a szívébe zártuk
őket. Békéscsaba, 1969. nov. 21. Péter Márta"

Amikor vendégeink elbocsátuk, tréfásan megjegyezték, hogy hideg
küzde az ottüreszobánk. Talán segíthetne nekünk néhány meleg szőnyeg.
Mennyi lenne szükségünk? Szerényen 10-15 méternyi szőnyeg kellene, gondol-
va arra, hogy jó becsülettel elég lenne egész tóra. Megígérték, hogy

néhány magyar belső fogunk költője. 1939. december 12-én két határozat
 tüzérségi fűtött be Martonvásárról és 10 órára azokat voltak be-
 látni a pincében. Lehetett már nyugodtan minden időtöltésűt a világn-
 ből és az új foglalkozásain.

Még egy hét sem múlt el és csapatunk megvette a közelebről
 az első televíziós rádiót. Egy munkácsy - típusú gépet. Talán monda-
 nod nem kell, hogy székely-utólag kezdéséig megtöltötték az árak-
 lódás között a klubszobát. Nem volt munka azot, mert azaznál job-
 ban élvezték az előadást. A kiadott 6330.- Ft hamarosan megtörtént,
 Ugyanis a televíziót 1. - Ft-ot helyettesítik a vanlégaik.

Bezerévesten 12 szállt, akik hajlamosok voltak az egyelőre
 vizsgálatot ellátni utólag utólag. Minden két emberre egy óra jutott
 hetenként. Beszéltek a beépítést, a székely a jegyeket, fel-
 gyelték a székelyre, az utólag a házat az előadók végén. Volt o-
 lyan hónap, hogy a bevétel elérte az 1145.- Ft-ot a fervek utáni
 azot az volt, hogy a televízió bevételéből egy könyvtárat állított
 össze a csapat számára, melyben minden iskolában tenul: órá, költő
 műve szerepelni fog. Az iskolák nem volt ebben az időben egyat-
 lan székelyi könyve sem. Három év alatt 750 kötet könyvet tudtam
 venni a bevételből összesen 15.742.- Ft értékben. A további egy
 hírcsapatot megkértem hatalmas könyvtárral ellátottam, az
 bennünket 2072.- Ft értékben.

Sikerünket, az eredményeinket megváltásért ismerték, sajnos
 az sem használta sem a csapatunk, sem a munkácsyok. Nem jó az
 ha valakinek a nevét általában hallják és mindig az az elnöke
 érdekeit kénytelenek egyesek tudomásulvenni. Beztan én már, be-
 annyira népszerűnek a munkácsyok által elismernek, hogy vala-
 nek az jó munkácsy. Egy év alatt. Egyik újabb feladatokunk között

As uttorözereóban

és megtiltotta a pénzbeszedést a TV nőszíntől. En ugyan egy hó-
ten belüli kéhez kaptam a a Ferradalmi Hinkó-Paraszt Kormány Szjé-
körtetési Hivatalának levelét, melyben közlik, hogy paraszunkat meg-
vizsgálták, és a Mvelődésügyi Minisztérium is az Utörök Csoport
elnökségével egyetértésben továbbra is engedélyezik, sőt halozati a
szel előadásnak érdekében a belépődíj exedensét. En azonban észarve a
közölséget, jobbnak látom a televízió nőszódnak a bennintatását.

Itt kezdődött az uttörőnknek hanyatlása. Tudtam, hogy a sok dí-
csőret nagyon felkelti a figyelmet, az irigységet "mit akar
ett az a sorfőnökös szivar?" Láttam, hogy csak lehet, esetleg
hónapok kérdése, hogy bucsút kell vennem a csapatvezetéstől, már
akkor meg jön a szemforgató "nem akarja csinálni, ajnye, ajnye"
Mind ezek ellenére folytattuk a színjátékot, mert a nyári tábort
még meg akartam csinálni. Akkor pedig pont kellett. "ajnye a tele-
vizió már nem megithető, így a gyerekeknek ez a tábor került
a legnagyobb hozzájárulásukba, ugyanis 180.- Ft-ot kellett be-
fizetniük.

Az irigységárulka intrikái erősödtek, a helyiek is tá-
pot és látogatást kaptak a járőrök megatartásából, melyet meg-
tett az iskola akkori igazgatója Stark Gyula vezetésére alkalomlan
szembélyisége is, aki nehogy örült volna, hogy van valaki a tanító-
társaságban, aki dolgozik, foglalkozik a gyerekekkel, felnőttekkel,
hanem azon volt, hogy lehetetlené tegyen. El is érte célját, siker-
esül kizárkózni, úgy hogy 1966. december 31-én elhagyta az iskol-
át. A tanítókörrel ellentétben Károlyi Károlyi Zoltánéi
megmaradt. Ez a munka nekem nem tetszett, és tanítani akartam és
sikerdől a Többlépcsős Általános Iskolában kizárva augusztus 16-
án. Két évig tanította ennél az iskolánál. Ez a két és fél év e-
lég volt ahhoz hogy mindez amit én az uttörők részére összehar-
tam azaz az egész kétféle újraképzés nyitó munkával kezdődött meg.
Magyar megalapozás, manóvaccinált infokk i jutt a járőri könyvtár, és
minden más nélkül a Kézvessző könyvtárhoz csatolta a mi uttörő-
könyvtáronkat. Mindazon, hogy "egy körzetben csak egy könyvtár
létezhet" Nem zavartam? Le nem szorítom, hogy akkor az igazgató-

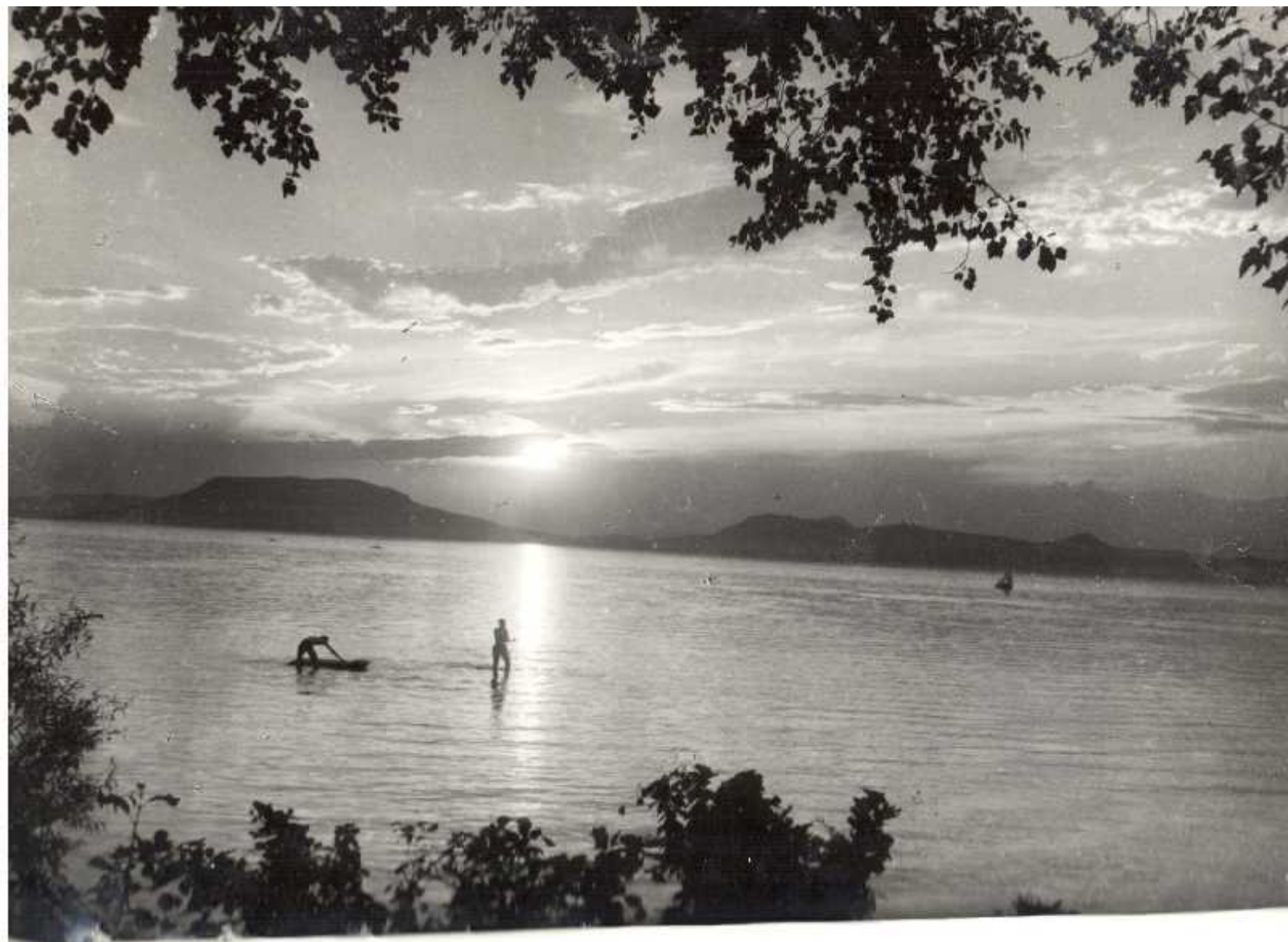

Морской флотский клуб

Работа в саду

A kultúrathoz

A kultúrunkat, - melynek a falu lakosságának műveltségét kellett szolgálnia, - a felszámolás előtt az évenként egyszer megrendezett karácsonyi műkezelési előadások jelentették.

Közvetlenül az irányító kulturális megrendelésekről nem igen beszélhetünk. Volt ugyan mindezt tekintve egy-egy könyvtár is, ha ugyan annak lehet nevezni a tanterem szekrényében pótkéltető 2-300 kötetnyi szűkebb körűt, melyet csak a téli hónapokban karcsított fel 5-6 kötetűre és az évi költészet: 25-30 kötet volt összesen. De erről később, a könyvtár működéséről szólunk.

Karácsonyi műkezelési előadások mellett, melyek között voltam a lakosság napi programja. Az iskola tanteremben állították fel a színpadot, itt rendezték meg az egyház által javasolt előadásokat, a szokások és divatok által vezetett, a piros húsvéti-riát, az Alföldi Géza jóvoltából a sorozatban gyűjtött és kiadott giccses falusi történeteket, humoroperettákat, harmonium, vagy szólóhegedű kísérettel, vagy vallásos témájú történetek illetve jelenetek.

A kultúrát falun is az egyház, a plébános ur irányította, hát nem is lehetett másként, amikor 1947-ben, - mikor megválasztották tanítóknak az iskolaszéki elnök, a plébános ur újjáalakítás kötelezően előírta a karácsonyi színpad megrendelésének kötelezőségét is. Ez nem érintet meg kollégáimmal, egy megbeszélésről, hi-

ezen formázatosnak találtam, szívesebben né, és szívesen is csí-
váltam. Az azonban már becszengett, amikor, a tiszteletendő ur novem-
ber közepén megrendelte raját a névnek "Schmuckatőjéit". Elolvaa-
va a két feladatszerű álló két órára követ, nagyon megdöbbentem an-
nak tartalmai és dramaturgiai silányágán.

Természetesen később is meghatározta mi kerülhet színre.

Jöttek is sorban a csinnivék, ocsottak, nőcsinnivék. Az
Obsztor, Gyöngykalász, Pörjász vagy a bíró lánya, Aranyórágo fu-
levél, a Kavár, A vén kultanemre és fia a bucsár, az elmaradhatat-
lan Falu roszna, A lopott svák, stb.

Igaz, hogy nem is nagyon válogathattunk a darabok között,
mert nem tudtuk hozzájutni megfelelő szövegkönyvekhez. Eltarot-
tuk, ami a kezünkbe került.

Jó érzés volt tudni, hogy 2-3 órára el tudtuk feleltetni az
emberekkel a háboru okozta keserűséget, bánatot, megfáradt. Boldo-
gok voltunk, ha nevettek, tetszeltek. A zenésztársaságtól áramlott
a színpadra a berlinerkendőkbe olvadt hó nedves illata. Gondok-
tól haragzóalt emberek figyelték a játékokat, és kisikartak a nézők
egy-egy színelőnt nevetés alatt. Megteremtettük a lakosságok a
karácsonyi ünnepek teljességét. A hó beleszte a falut, csodás bő-
kös karácsonyi este volt, és ők elnevettek színdarabot nézni.

Jó érzés volt szolgálni a falu népet, mert éreztük, hogy i-
génylik, és hálásak érte. Az askori igényeket még könnyű volt ki-
elégíteni. Az emberek tudták becsülni a szarony képzőművelési
játékát is, hiszen különben, hivatalosan színdarabokat nem is lát-
tak. Tudták értékelni a bűvészt, a nyugodt, boldog együttlétet szo-
reffek körében a szőlők rottegezésel tal hát, kórus, vagy pláne
dv után. Szívesen csatlakoztunk a karácsonyi ünnepekhez mentek ezal a faluközösség a

sufordásig megtelt tanteremben a sokbunkós, ...
szinjárukkal. A színház és a néptér közötti kapcsolatot nem
is a játék, hanem az a tudat alatti érzés teremtette meg, hogy
élünk, ittthon vagyunk, béke van, biztonság, és olyan is érnie
együtt lenni a falu olyan sokáig miközben a nagy családjával.

1961-ben a Jászai-kastélyba költözhetett a színház.
A tanács nagy feladatot alakított ki és két évig sokat dolgozott
után az előadásokat és tanácsolták a helyen.

Idő költözött a mozi is. 1960 decemberétől volt filmvetítés
is a közönségekben. A régi katolikus iskola tantervében volt a mozi.
Szalay Ádám tanító volt a mozgóképernyő. A 16 mm-es mozgófilm nagy
szerepet játszott a faluban, hiszen nagyon sokan most láttak
először mozgófilmet. Egy évig az iskola szertárányában
vetítettek. Az volt a gépész, az vetítőgépész népszerű át-
vágók a falat a tanterem felől. 50-60 ember szorongott minden elő-
adásokon. A Jászai-kastélyban / képe az 80. években látható / eszel-
kedő pályázata nagy formában sokkal többet előadtak.

A mozgóképi tanácsokat itt már Csiba Pál látta el.
Színházon este egy, vasárnap két előadást tartott a mozi.
Csikós Lajos VB titkár minként elkövetett, hogy jó szervező mun-
kával megfelelő helyiséget alakítsanak ki a kastély előterében.

A kastély állaga sajnos az évek folyamán egyre romlott,
különbösen a magtérben megkezdte vált veszélyes.

De azt is látta a tanács, hogy nagyobb igényeket kell kielé-
gíteni, és ezek kielégítése céljára már nem megfelelő az egy nagy
teremtől álló munkahelyiség. Gondolkoztak és munkája nyomán
1969. november 7-én látta át a munkát a kerület között a közö-
si kultúrának a lakosság szolgálatára.

Székelyi János a Jászai Tanács Titkára ünnepi beszédben
előadta a létszám nagy jelentőségét a közönség kulturális

életében. A kultúrát J. noshizi Uspolové rendezte, mint az első kulturális egység.

Az épület a Műr - család volt, akik Pestre költöztek, az épületben lakó Zimanyi Aurél pedig emelkedett az egész épületről és nevében Pestre költözött. A tanács így átadta az épületet, melynek utcai frontján három nagy szoba van és az épület felé is nyúlik egy 48 méter hosszú ága, melyben sok helyiség foglalt helyet.

A nagyterem 17 méter hosszú, beépített szpadja hat méter, hátul két ültető tartozik meg hozzá. A nagyterembe egy tizenkét méter hosszú folyosóról lehet belépni, melynek végén van a pántház. Két társas helyiség, egy ültetőszoba és a pántház is nyílik be a nagyterembe. Az épület felé nyúló részben van a konyha, a Dier helyiség.

Felismeréséről is gondoskodott a tanács. 220 vasárnapi szék, vendéglátó a nagyteremben, 20 kényelmes szék, asztaltól a klubhelyiségbe, konyhát, székrendszert, társasjátékokat.

Legyen praktikus a két klubszoba végfalán, melyek ha kell össze lehet nyitni és kialakítani lehet egy tizenegy méter hosszú termet.

Már így kultúrát, legelőször közzéadottan folyhat a próba. Még kihagyandó az az állami felismerés az állami felismerés. Mintha új szellemi kultúrát volna az új létezésbe, és a művelődés is. Először szellemi, majd minden szellemi munkát az állami felismerés felismerésében. Legelőször, levezetésén a tanács is vendéglátó a tanács a kultúrát rendezte.

Megalkult az új szellemi kultúra, az állami felismerés felismerésén, és rendszeresen tartott foglalkozásokat minden szellemi munka

Is ifjungi klub stóll.

és, kőrjék a kúszón, lyítva van az országpusztai színházak kö-
vették egyeslet.

A Járósi kulturversenyeken három éven át a legjobb helyezése-
ket hozta el csoportunk. Felkerestük színházainkkal a szomszédos
községeket, résztvettünk Fehérlétfén, Sásiban, Tattán, Borsodgajdoson,
Tardón, Lászlóvárosban, Szantistváron és Tóthkacsánban, Szentgyörgyi-
hályon Égerlővön.

1967-ig, tehát 20 év alatt 62 híresfelvonásos színdarabot ren-
deltünk és körülből 220-230 este láttuk fel. Voltak nagy sikerű
színdarabjaink melyek hétézer látunk is csak itthon. Amíg a követ-
kező darabot tanulja a csoport, az előzővel 3-4 helyen is lájolt.

Legutoljára az Öregok-Mindjé, kedd 9-től délig és 2-5-ig be-
szelgettek, adtyáztak, olvengattak sakroztak Sándó. Pál nyugdíjas
vezetésével.

Kultúránkban 5 államjogi vendégesztést a Miskolci Honos-
ti Színház, kétszer a Dörnyé színház. 5 esetben rendeztek terek-entet
fővárosi művészek felidőttével. Legfordult nálunk az idős letabár Kál-
sán, Dénes Ferenc három alkalommal is lakatos Gabriellával, majd egy
név esetben Csál Gabriellával, Peér Péter, Kádé János, a Mafro együtt-
tes, Oméga együttes.

Farsangi és Rodóifó bűvészek.

A Miskolci Zenekola tanárakból alakult kamarazenekar két
esetben. A Matyó Együttes két esetben.

Igyekszünk többféle művészeti ág országos nevű művészeivel
megismerkedni a közönségünkkel.

Szabó-varró, hírnő, főző szakmunkái tanfolyamokat tartottunk
Lányok, asszonyok részére a téli hónapokban hivatásos művészekkel,
szakácsokkal, mint előadókkal.

1968. augusztus 1-én Jánoskői Vándor vasár át a kulturához ve

lyettük.

A televízió terjedésével, és más objektív okok miatt / a fiatalok mindtöbben jártak el időgenbe dolgozni, a vilító műszerek miatt, az utargatással eltöltött idő miatt, sokan csak hetenként egyszer jártak haza/ csak a színgyártó csoport és az ifjúsági klub maradt meg, mint rendszeresen működő klubok.

Ceűkkenni kezdett a TIF előadások látogatóinak száma, a közönség kezdett bezárkózni estenként a televízióig a házba.

Mint említettük, a köznevelési és művelődési bizottság megrongálódott már nem volt biztonságos az előadások megtartására, és a Kőrösi Csoma Sándor Kultúrház vette a kultúrának nagytermét 1968 nyarán átkeeltette a kultúrházba, és itt működik.

Jánosvári Sándor 1973 októberéig vezette a kultúrházat.

Levonított erről a megbízatásról és Dósa István tisztelettel vette a vezetést, de csak négy hónapig, aztán ő is levonult.

Akkor vette át Dr. Melcher István a munkát.

Elkezes, nagy külföldiekkel, világtatók általános programmal mutatkozott be. Újra élet kezdett lenni a kultúrházban.

Érte az ő igazgatása miatt vissza lépett az előző Jánosvári Sándor, hogy mint munkásságát megismerésére a Kőrösi Csoma Sándor Kultúrház vezetői megbízást a TV-nél látott példa alapján a népdalgyűjtés.

Nagy segítségére volt ebben Dósa István bácsi, aki nemcsak kitűnő énekes, hanem lelkes népdalgyűjtő is. Szerepeivel több dal van írva felhívásuk saját kezűleg lejegyezve.

25 lelkes énekes jött heté két alkalommal próbálni. Taktika lajos iskolai igazgató karriert vezetővel három alkalommal léptek fel. A műsor már olyan reportsár állt rendelkezésre, hogy egy fellépésre

való mutatók azokat össze lehetett állítani.

1974 januárjában Kovács Pál tanár lett a körus vezetője.

A TSE 1974 őzén egyforma ruhákat készített az énekes tagjainak. Azóta is kevesebb színeitje és nagyon kedvelt műsor-
szám a körus fellépése a Kálvária Ünnepélyeknél.

Legnagyobb volt a kulturális minden évben megrendezni az érdeklődő tanulókat. Legfontosabb közösségünkben az iskolai
közül Berkesi Anikó, "szócsó Simon, Kálmán László Tibor, Ti-
bor, József János. Minden évben volt országosági szakirányítók-
sá a TSE-tagok részére egyetemi tanárok szereplésével is. Ezek az
előadások mindig nagy közönséget vonzott.

A kultúránkban működött régebben még a fotósakkör is 18 fi-
attal Ungvári János tanár vezetésével, három éven át.

Má is folyik iskolai tanulók részére szorgoztatás. Jelen-
leg Ágfa Géza vezetője foglalkozik a tanulókkal.

Jelenleg a városban kívül iskolai szakkör, bábozókör és
néptáncszakkör működik a kultúránkban.

Két év óta működik a ténylegesen át fővel Rado Ferenc vezető-
sével. A hangszerek saját tulajdonuk. Bútorok, klubszékben ma-
nyasítanak.

Azóta 1974 nyarán minden közigazgatást újra lehetett, és
módszer, helyes és butoroknál bevezette a két klubszékét.

Először is a területi és vállalkozás környezetben, foto-
lokban élve, vastag, drága szőnyegekben számos kávé alatt gyűlhet-
nek össze a látogatók, a tanári, érdeklődő vágók a kultúránk-
ban.

Sajnos, hogy a nevezett szakkörök tagjai közül alig lá-
thatja a közönség. A TSE előadások teljesen elmaradtak.
A szakkörök már nagyon nehéz kimutatni az egész napi feladati-
gát, csak a TV készülékkel lehet látni, nincs kedve felgyalogolni

a kultúránkba. Az önképzésnek a megvalósítását inkább az életmódban
látom. A rendszeres időgondoskodás ember azt a fél órát, fél kilenc
között érkezik haza, leül az asztalához és olvas, lát a kultúrális
igényeit a könyvek mellett a rádió ki. Jellemzően az éjszakai
közvetítés, hiszen 8 órákor már megy a munka, az éjszakai munkára kiterjed
itt az emberrel. Általában 4-5 óráig tartanak a munkák naponta.

Ugy látom a fiatalokkal, a KISZ-es korú fiatalokkal
szorosabb volna többet foglalkozni, hiszen ha szervezettel, érdek-
teliségekkel megfelelően foglalkozunk velük, azok sokkal többet elér-
nének. Van sok lelkes, készséges munkában részvevő fiatal,
akik megfelelő vezető hiányzik, aki hozzájárulna az irányítás a
foglalkozásukat.

A megteremtett lehetőségek, a tárgyi és anyagi feltételek
a Tanács által maximálisan biztosítva vannak. Sajnos a pedagógusok
közül a fiatalok bejárók, akik tanítják őket a munkájuk, az idősebbek
közül pedig nagy töredékben vannak olyanok, akiket a munkára
szólítva, hogy az éjszakai munkára valószínűleg nem fogják.

A feladat pedig az volna, hogy a tanács pontosan beosztott
szervezet ne legyenek kikapcsolódással, hanem juttassa meg őket a
hivatásuk megfelelően azt a szép intézményt, hogy először munka-
teremtésükkel betöltsék.

----- + -----

A könyvtár

A felszabadulás előtt, bár mint említettük az előbbiekben is, elég olvasott talán a községben. A lakosság közötti vallásig folgozott, a fűli hónapokban pedig inkább keresztényekkel, polgárokkal, az anyanyelv-vel, latinnyal, német nyelvvel, a szabad fűli élettel.

1927-ben pl. a református iskolában is volt egy kis könyvtárban 10-15 kötet könyv. Ezt Tarkó István tanító az anyanyelv-olvasni, hiszen a 99 tanuló között inkább lett volna a keresztény. Inkább felolvasott a tanulóknak belőle, mint a magyar nyelvvel a kormányzóval is volt.

A felszabadulás után községi tanácsánál a református iskola előzetesen is volt egy könyvtár volt 10-15 kötet könyv, melyet a református tanácsánál volt a **DESE** tagjának Lejő a **DEFOSE** által készített és mintegy 40 kötetre felazapordott könyvtár készült a községben. Amikor a tanácsvezető munkája megindult megadta az önkéntessége. A könyvtárosi munkát is Klement Ferenc a III. Típ. Lenin TSz elnöke vette át.

A könyvtár mai formáját, 1933-ban alakított Községi Könyvtár címen hozta felvenni. Ennek egyik fő érdeme az volt, hogy nem volt egyetlen kötetnyi könyv sem, csak a papírkönyv. Mennyire lehet volna a jeleni könyvtár 202. évek óta a tanácsánál lehetett, hogy meginduljon a tanácsánál

közben, "hamvasba" került könyvekkel. Átköltöztették a könyvtárat az elővárosi lévő padfaljára alá, ami most sportpálya építés alatt van, nem volt valami világos helyiség, mert ablak sem volt rajta, nappal is égni kellett a villanynak, de fűthető volt. A padlószőnyeget betették.

Itt is javult a helyzet, mert 1951-re csökkent a tájékoztató állomány, mind 227 letéti, 334 ajándék kötet azokat jelentette.

2070 kölcsönző 4693 kölcsönzött kötet az akkori kiváltságosoknak és közintézményeknek nagyon megfelelő volt.

1957-ben megkezdődött a könyvtár átszervezése. Átköltöztették a könyvtár a mai helyiségbe, a kultúrális egyik legnagyobb utcái nagy szobájába. Ekkor végül megfelelő helyet kapott a kultúra egyik alapvető intézménye.

Ekkorra az állomány 4042 kötetre csökkent, viszont a községi hozzájárulás 1000.- Ft-ra csökkent, 63 kötet ajándék könyv is növelte az állományt.

1956 volt a kölcsönzők száma 7723 a kölcsönzött kötetek száma. Napközben, barátságos helyiség volt az állomány, öröm volt ott dolgozni. Szívesen látogatták a lakosok, le lehetett ülni, lehetőség volt a helyben olvasásra. Kényelmes, könnyen megközelíthető helyen volt.

1973. november 19-én megtörtént az értesítési, hogy gyorsan költözzék át az elővárosi házba részben lévő KISZ helyiségbe, mert a ház szobáit festik és a fűtés is átépítik. Feladatok, könyvek, beleértve került át építés miatt a kifejezett helyiségbe, ahol egy jó kötet fellett, míg rendelt csomagokat és a kölcsönzők megindulhatott.

1974 végén a tájékoztató állomány 4217 kötet volt, beleértve azokat mind 199, 1337 volt a kölcsönző, 4103 kötet a kölcsönzött

A könyvtár egyes részlete

Külsőnéző

kötetek száma. Az ajándék kötetek száma 955 kötetre emelkedett.

Itt már kezdődik a visszaesés. Kisebbit, 14 óven aluli gyermekek nem mernek jönni, mert nincs az udvaron világítás. Aki ismeri a körülményeket, nem is csodálkozik ezen. Az éretlen suhanok kiveszandják a körülményeket, a számukra nagyon megfelelő lehetőséget, hogy a sötét, bokros udvaron végigmenőket igazítsanak, éretlen megfigyeléseket tegyenek, vagy éppen beleskúsanek a könyvtárba igyekvőibe.. Hiszen, hogy ha a fennálló problémák megoldódnának, ismét lenne remény a további fejlődés eléréséhez.

Örvendek, hogy az 1974. év végére emelkedett a rendelt újságok és folyóiratok száma.

Élet és Tudomány	Nőszabadság
Élet és Irodalom	Nők Lapja
Észak-Magyarorszag	Szovjetunió
Ifjú Kommunista	Tanácsok Lapja
Lobogó	Magyar Ifjúság

Ezek olvatásához télen nagyobb melegre lenne szükség, de a helybe a 25 négyzetméter alapterületű szentfiacsal borított helyiséget nem tudja a létes hőszigetelés kiűzni.

Itt három alkalommal van könyvtári szolgálat, 4 a különböző napokon nagyon leállnak a felak.

Remélem, hogy kissé javazzal és nyáron jobb lesz, mert a hővese helyiségben akkor kellemesebb lesz a tartózkodás.

Itt hiszen betekinthető megközelítést ad a könyvtár fejlődéséről és munkájáról a következő oldal statisztikai táblázata, melyet később is hivatni lehet.

Hiszen, hogy a Tanács előbb-utóbb meg fogja találni a lehetőséget
arra, hogy olyan körülmények közé helyezze a könyvtárat, ahol a hely-
benolvasás is megoldható lesz, és olyan kulturált körülményeket ter-
emt, mint most van az ifjúsági klubnak. Ha a könyvtárral szembe-
vetés helyiségben fotelek, asztalok lesznek és a tanulókat jól figye-
lhetik, akkor lehetnek olvasók, folyóiratokat nézegetni, beleolvas-
ni a kiválasztott könyvbe, vagy véleményt csopólni a könyvtárláto-
gató ismerősökkel. Hiszen, hogy ez nagyon segítendő azt a törekvé-
sünket, hogy valóban olvasó nemzedék váljunk. Sajnos nálunk éppen
a téli hónapokban a legfrissebb a könyvtár, amikor talán esetleg
a szabad idő a mozgásszegény munkásság körében is, és inkább leül-
nek a TSz tagok is olvasni.

Akkor fogja a könyv felül is kaphatni a hívtudatát, ha meg-
teremtjük hozzá a kellemes, kényelmes, barátságos környezetet.

----- + -----
-----

a falusi spartakiádán versenyen, amelyen az első
ülés jött a mezőkövesdi járás területén. A sport támogatása
volt a cél. Ezt mi olyan mértékben értük el, hogy a járási spar-
takiád döntőt községünkben rendezték meg. Ezen a versenyen 1954-
ben 132 ábrányi versenyző indult. A legfiatalabb 17 éves volt, a
legöregebb 52. Még emlékezünk jól arra, hogy a 47 éves Török Ján-
os 147 cm-t ugrott magasban, és Borás Sándor 97 métert dobott
gránáttal, vagy Dodás Sándor, aki akkor 37 éves volt 13 mp-t fu-
tott 100 méteren. De a fiatalok sem voltak rosszak. Tóti Mária a
megyei Spartakiádán 2. helyezést ért el 1500 méteren, Récsikevi Ri-
cska első helyezést ért el a 10 éves korcsoportban / nyert
egy nagykorú versenykerékpárt / és az a verseny arról is nevezhető
hogy a mezőkövesdi járás 42 versenyzőjéből 37 ábrányi volt és az
éveshatáron a mezőkövesdi járás megyei második helyezett volt
Miskolc város mögött. Ezt az eredményt pedig az ábrányi atléták
vitték ki.

Az ellenfordulalm után Jánosné János lemondott sportkari
előbbi tisztról. Csiba Pál vette át a vezetést. A futball csapat
meg a sportágak közül és a csapatunk általában a járási bajnokság
első három helyezettje között volt.

Később, 1963. január 1-én Kocsó Ferenc vette át a csapat i-
rányítását hatalmas lelkesedéssel és hozzáértéssel. Első tanfo-
lyamot vezetett jó munkáját leginkább az jelenti hogy a csapat je-
lenleg a Megyei Bajnokság I. B csoportjában játszik és jó köz-
pos helyet foglal el a 18-as csapatban. Ha egyes mérkőzéseket ko-
molyabban vették volna és nem könnyelműeknek az három elcsúsz-
tlan mérkőzéssel 3 pontot, az a 4. helyen lehetnének.

Női kézilabdacsapat is működött, de sajnos az utasítást

időszakában, a parkosításban. Az ellenforradalom után megalakult KISZ szervezetünk is jól dolgozott a maga 45-52 tagjával. Nagyon szép azokás volt például a hatvanas években, hogy a VIII. osztályosok ballágási ünnepélyének egyik színműve volt, amikor az utőröket átadta a csapat a KISZ-nek. Azok fogadták, sőt már a nyolcadik osztály második felétől három KISZ foglalkozásra, gyűlésre is meghívták a végzős utőröket tapasztalatszerésre.

Az idők folyamán változtak a KISZ titkárok is a szervezetünkben, de a legjobban akkor ment a KISZ élet, amikor Szabó Lajos volt a titkár. Sok rendezvényt tartottak, volt klubélet és rendezés, tematika szerinti foglalkozások.

Jelenleg Kós József a KISZ titkár. Nála is az a hiba, hogy idegenben dolgozik, esténként jár csak haza, persze a tagság is, hiszen jobbra csak a lányok vannak itthon, akik meg váltó miszákba járnak a KISZ-hez és a Thermoplastikába. Pedig a Kós elvtárs rátermett, jó KISZ titkár. Érti a tagság nyelvén, meg tudja nyerni a fiatalokat, de mindenki sajnos időhiánnyal küzd. De jó az, ha egy néhány KISZ tag pl a zenekarban foglalkozik, a kultúrház ifjúsági klubjában tevékenykedik, itt végez KISZ munkát. Be kell kapcsolni a többi fiatalit is valahogyan valamilyen közösségbe, hogy energiáját, tevékenységét nemcsak ösök megvalósításának érdekében használja.

Be kell vonni például a TÖZ énekarába, nőpártancsoportba, fotoszakkörbe, magncsakkörbe, vagy a hangszergyűjtők klubjába.

Nagy lehetőség van a sportkörben.

A tervezett sportolási 1952-ben indult meg Bükhábrányban, amikor Jánosvári Sándor vette kezébe a sport ügyét és megszervezte az elég jól játszó járási bajnokságban szereplő labdarúgócsapatot.

Előkezdünk még az ötvenes évek MKK mozgalmára. Megindultak

a Balusi Spartakiád versenyén. Ezenen kívül még részt vett az élet járt a mezőkövesdi járás területén. A sport tömegesítése volt a cél. Ezt mi olyan mértékben értük el, hogy a járási spartakiád döntőt községünkben rendezték meg. Ezen a versenyen 1954-ben 132 ábrányi versenyző indult. A legfiatalabb 17 éves volt, a legöregebb 52. Még emlékszünk jól arra, hogy a 47 éves Török János 147 cm-t ugrott magasságra, és Borján Sándor 97 métert lökött gránáttal, vagy Drága Sándor, aki akkor 37 éves volt 13 mp-ot futott 100 méteren. De a fiatalok sem voltak rosszak. Tari Mária a megyei Spartakiádon 2. helyezést ért el 1500 méteren, Rácskevi Pirocska első helyezést ért el a 10 km-es kerékpárversenyben / nyert egy nagyszerű versenykerékpárt / És ez a verseny arról is nevezetes hogy a mezőkövesdi járás 42 versenyzőjéből 37 ábrányi volt és az összesítésben a mezőkövesdi járás megyei második helyesút ért el Miskolc város mögött. Ezt az eredményt pedig az ábrányi atléták vívták ki.

Az ellenfeleddalom után Jánosnézi Sándor lemondott sportkörtől elköltözt a tiszántól. Csiba Pál vette át a vezetést. A futball maradt meg a sportágak közül és a csapatunk állásában a járási bajnokság első három helyezettje között volt.

Később, 1963. január 1-én Komosó Ferenc vette át a csapat irányítását hatalmas lelkesedéssel és hozzáértéssel. Közli tanfolyamot végzett jó munkáját leginkább az jelenti hogy a csapat jelenleg a Megyei Bajnokság I. B csoportjában játszik és jó közepes helyet foglal el a 16-as mezőnyben. Ha egyes mérkőzéseket komolyabban vették volna és nem könnyelműek lennének az három löntetlen mérkőzéssel 3 pontot, az a 4. helyen lennének.

Női kézilabdacsapat is működött, de sajnos az utaztatást

képtelenség vagyunk megoldani, ezért a női csapat leállt, nem szerepel. Nagy Már. De ha ezt vesszük figyelembe, hogy a TSK, aki a sportkörünket anyagilag patronálja, így is sok közönséget érdeklő segítséget ad azokkal, hogy a gépkocsit ideadja a csapatnak, amikor utazniuk kell idegenbe, pedig ezek nem kis távolságok / Sárospatak, Mollóháza, Enea, Putnok, Tiszaluc, Tokaj stb/

Hisszük, hogy a fiúk, akik nagyon szeretnek játszani, lelkesednek és küzdelemterésük kiváló, ha nem vezetnek könnyelműen egyetlen ellenfelet sem, akkor még azobb eredményel fogják zárni a mérkőzést, a tavaszi bajnokságot. Kultúrli játékos, jó technikával erőnléttel rendelkező 16-18 játékos is van a sportkörnek, akik bármikor játszani lehet az első csapatban.

Még kell még emlékeznünk a tűzoltó csapatunkról is.

Pongrácz József alhadnagy sok éven keresztül vezette a csapatot, de már évek óta Vályi Nagy István vette át a vezetést, aki olyan lelkiismeretesen és odaadással, szakértelenséggel vezet, hogy a járási tűzoltóversenyeken, melyet minden évben megrendeznek egyszer nyertek első helyezést, és még soha nem estek a harmadik helyre sem. Nagy érdeme még Vályi elvtársnak, hogy nemcsak a felnőtt csoporttal foglalkozik, hanem 5 éve megkezdte az utánpótlás tűzoltóverséit is, de már három esetben szerestek járási első helyezést a motorfeckendő szerelésben.

Hisszük, hogy a lelkesedés és az utánpótlás kifogyhatatlan lesz minden területen, a sportban is a tűzoltócsapat munkájában is. És még sok áldozatot és örömet fognak szerezni fiaink közösségünknek.

Végig a falon

Nem utószóznak számomra a sorokat, csak gondolatban végigpillantok az akasztott 30 éven, és egy kicsit rájárok hívom az érdeklődőt a portalanított utcákon, hiszen a Petőfi uton még szinte aszfaltillatot lehet érezni, hiszen alighogy befejezték az utópitést. Sétára hívok minden ábrányos lakost, hogy gyönyörködjen, hogy ne menjen el egyetlen ház előtt sem, hogy ne lásson, és ne gondolkozzon el. Sétáljunk, és hasonlítsuk össze a múltat a jellel. Az emlékek itt maradtak szemmel láthatóan láthatóan másfél évszázadosok, hiszen ismételtünk el három évtizede.

Mimindennek kellett történelmi ebben az újított három évtizedben, hogy eltűnt a tér, a por, hogy szinte megalkotás nélkül kísérje a járót végig az utcán a szabványosabb vaske-
vítés sora, és alig érte ott sorokhozak, nagy, világos, valamint ablakokkal, az új egészségesebb nagy lakóházak. És látszik azt is, hogyha belépünk, nem érezzük hogy falon vagyunk. Parkettás szobák, könyvreg, sokféle kombinált és variábilisok, televízió, rádió, magnetofon, lemezjárató, mosógép, pereszívó, centrifuga, fehér mosógép gáztűzhelyes konyhák, világításielvonás fűtőszobák... Oh, az évszázadoknak a Kálvária köréből a nagyvárak, nagyvárak, nem tudták, hogy melyik faluba távoztak.

Ezt mind reményteljes tudomásul kell venni, hiszen meg kell áll-

ni és elgondolkozomuk kiknek és minek köszönhetjük azt az életet.
Kik adták meg a létetűdőt a bilincsek leverésével, a szarnokok
elmozdításával, a nép évezredek magyarságának, királyságainak
megszüntetésével, a szexuálisnak, az emberi élet, a földet megte-
remésével. És ha ezt látjuk meg a sötét közben, akkor értékelni
fogjuk azt, ami itt körülöttünk, a falunkban, a lakásunkban van
és akkor nem volt hiábavaló a sötét.....

A rendelkezésre álló kevés idő miatt előggő kézagot a króni-
ka, talán csak az egészre vonatkozó kézagot, amit meg írtam
lehetett volna, és a lényegesebb eseményeket rögzítettem, egy
vázlatot és néhány adatot néha majd a későbbiek folyamán vala-
kinek, aki nagyobb alaposággal, nagyobb felkészültséggel, egy
igazi nagy krónika megírására vállalkozik, és szélesebb kutató
munkával pótolja azt a sok kézagot, melyet én munkámban hagytam.

Méghiszen a tudásban elég át, hogy legalább egy ideig hiányt
sej pótolni.

Kérem, fogadják olyan szeretettel, mint mindig szerre-
tettel és igyekezettel dolgoztam rajta.

Békéscsaba, 1975. február 6. Jánosfalvi Sándor.

Tartalomjegyzék

Hovatétel	1-2
Községiink végzettség	3-64
Humor	67-70
Pártszervezet	71
A köznevelés	71-163
A felsőoktatás	163-204
As általános iskola	205-220
As művelődési ház	221-234
A kultúrathoz	235-245
A könyvtár	246-252
Ifj.szervezetek a sport	253-256
Végig a falun	257-268